

T.C.

Yeni Yüzyıl Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Mehmet Özdemir

ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE İSTİHBARAT ÖRGÜTLERİNİN ROLÜ
AÇISINDAN TÜRKİYE

İstanbul, 2015

T.C.
Yeni Yüzyıl Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE İSTİHBARAT ÖRGÜTLERİNİN ROLÜ
AÇISINDAN TÜRKİYE

Mehmet Özdemir

131302020

Tez Danışmanı

Yrd. Doç.Dr. Mehmet Bardakçı

İstanbul, 2015
T.C.

Yeni Yüzyıl Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Siyaset Bilimi ve Uluslararası ilişkiler Anabilim Dalı

ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE İSTİHBARAT ÖRGÜTLERİNİN ROLÜ
AÇISINDAN TÜRKİYE

Mehmet Özdemir

131302020

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih :.....
Tezin Savunulduğu Tarih :.....

Tez Oy Birliği/ Oy Çokluğu ile Kabul Edilmiştir.

Unvan ve Ad Soyad

İmza

Jüri Başkanı:

Jüri Üyeleri :

İstanbul, 2015

ÖZET

İstihbarat, her devletin en önemli güç unsurudur. İstihbarat ile devletler uluslararası ilişkilerde etkin casus kullanımı ile birlikte örtülü operasyonlar yaparak dış politikada müthiş derecede kolaylıklar elde ederler. Bir devletin gücü istihbaratının gücü oranındadır. Uluslararası ilişkilerde istihbarat en önemli strateji kaynağıdır. Yani üretilecek politikanın alt yapısıdır, temelidir, çekirdeğidir.

İnsanoğlunun varlığı ile var olan istihbarat, tarih boyunca hemen hemen bütün devletler tarafından kullanılmıştır. Soğuk savaş ile birlikte hayatın içerisinde muhtelif tehditler ortaya çıkmış ve devletler bu tehditleri ortadan kaldırmak için istihbaratta teknolojik adımlar atmışlardır. Bununla birlikte güç oranına göre istihbarat teşkilatları şekillenmiştir. Süper güç olan devletlerin ya da gücünü arttırarak süper güç olma yolunda ilerleyen devletler istihbarat alanını özellikle dış politikada etkili kullanmaya başlamıştır.

Uluslararası istihbarat örgütlerini Ortadoğu üzerinde her daim emelleri olmuştur. Bu emellerini ortaya koyarken Türkiye onlar için hep tehdit ya da kısa süreli menfaat temin edilen ülke konumunda olmuştur. Uluslararası ilişkilerde ilişki içinde olduğumuz devletlerin istihbarat örgütlerinin Türkiye’de rolünün etkin olduğunu, buna karşılık bizim ise espionaj ve kontrespiyonaj alanında sıfırlarda olduğumuz açık ve nettir. Bu sorunu gidermek için istihbaratın etkili bir biçimde iç ve dış istihbarat olarak ayrılması kaçınılmazdır.

Büyük Ortadoğu Projesi, Büyük Santranç Tahtası, Suriye, Irak meselesi gibi jeopolitik rollerden etkilenecek olan ülkemizin bu durumlar karşısında istihbaratını güçlü tutarak stratejisini belirlemelidir. Dış politikada yabancı devletlerin en önemli strateji aracı istihbarat olduğu unutulmamalıdır.

SUMMARY

Intelligence, a major element of state power. The States with the use of intelligence in international affairs by foreign policy, covert operations in conjunction with highly active Spy easily gain. The power of a state is in proportion to the power of intelligence. The most important source of intelligence in international relations strategy. So, the policy engine is to be produced, is the basis for the kernel.

The intelligence that exists with the existence of mankind throughout history has been used by almost all the States. The Cold War, along with various life threats have emerged, and the states have taken steps in order to eliminate these threats, technological Intelligence. However, the power ratio according to intelligence agencies has been formed. Super power by increasing the power of the States or of the States on the road to becoming a super power in the intelligence field, especially in foreign policy has adopted effective.

The International Intelligence community has always had ambitions in the Middle East. In laying out these ambitions, Turkey has always been a country that has a short term benefit is provided, or a threat to them. In international relations in Turkey, the role of the intelligence organizations of the states we're in a relationship that is enabled, in contrast, it is clear that we are in our work in the field of espionage and kontrespiyonaj zero. To resolve this issue effectively, the separation of internal and external Intelligence is inevitable.

The great Middle East project, Large chess board, Syria, Iraq, such as the issue of our country who will be affected by geopolitical role of intelligence in the face of this situation should determine the strategy of keeping the power. The most important tool of foreign states in foreign policy it should be noted that the strategy is Intelligence.

ÖNSÖZ

Bu çalışmada istihbaratın tanımı ile birlikte geçmişteki kullanımlarına atıfta bulunularak istihbarat ile teorik anlamda bazı hususlar incelenmiştir. İstihbaratın aslında uluslararası ilişkilerde milli bir güç olduğuna vurgu yaparak bu gücün yumuşak güç içerisinde yer aldığını belirttik. Bu çalışma uluslararası ilişkilerde istihbarat örgütlerinin Türkiye'deki rolünü daha yakından görme fırsatı verecektir. Öncelikle Küresel Güç olma yolunda uygun adımlarla ilerleyen ülkemizin jeopolitiği gereği bulunduğu bölgede ne kadar önemli bir ülke olduğu unutulmamalı. Bu sebeple bölgede etkin rol almak isteyen küresel güçler ve güç olma arzusu olan diğer unsurlar her daim ülkemizi tehdit olarak gördüklerinden ülkemizden sürekli bilgi sahibi olmak istemektedirler. Türkiye olarak Ahmet Davutoğlu hocamızın da uygulamak istediği öncelikle bölgede bir güç olalım akabinde de küresel güç olma yolunda adımlarımızı atarız şeklinde olmalıdır. Fakat bölgede İran bizim en önemli rakibiz. Din bağımız sebebiyle Filistin ve Suriye meselesi ateş hattı içerisindeki diğer bir konu. Yine Ortadoğu emelleri olan Amerika, Fransa, İngiltere için cabası. Tüm bu sayılan meseleler eşiğinde yabancı devletler bizimle ya mücadele içerisinde ya da süreli olarak menfaat- çıkar ilişkisi içerisinde yer almaktadır. Güç olan devletler istihbaratı aracılığı ile ülkemizde faaliyetlerini çok aç bir şekilde sürdürmekte ve bize karşı bu istihbaratı çok açık bir şekilde kullanmaktadırlar. Tüm bunların önüne geçmek için istihbaratımızın özellikle dış politika alanında bize yardımcı olması hususuyla etkin bir biçimde kullanılması ve kontrespiyonaj faaliyetlerine geçmesi elzemdir. Çalışmamızda özellikle ülkemizin acilen istihbarat yapılanmasına geçmesi gerektiği de vurgulanmıştır.

Uluslararası istihbarat örgütlerinden özellikle bölgesel ve küresel güç olan devletlerin teşkilatları incelenmiş ve ülkemizdeki rolü irdelenmiştir. Özellikle küresel güç olan Amerika, Almanya ve bölgesel güç olan İran gibi devletlerin istihbarat örgütleri incelenmiş ve bu ülkelerin istihbarat örgütlerinin Türkiye'deki rolü irdelenmiştir.

Bu çalışmada başta tez danışmanım olan Sayın büyüğüm, değerli hocamız Mehmet Bardakçı' ya, fikirleri ile bize öncül olan ve her daim yardımlarını esirgemeyen değerli hocalarım, Prof.Dr. Yaşar Hacısalihoğlu ve Yrd. Doç.Dr. Tülay Yıldırım'a, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne, mesai arkadaşlarıma, tecrübelerinden istifade ettiğim meslektaşım değerli Halil

Yılmaz'a ayrıca Yeni Yüzyıl Üniversitesinin değerli akademik ve idari kadrosuna sağladıkları kolaylıklardan dolayı ve kendilerine zaman ayıramayıp fedakarca beni bu çalışmada motive eden çok değerli Eşim ve biricik kızıma teşekkür ederim.

Mehmet ÖZDEMİR

İÇİNDEKİLER

Özet.....	iii
Summary.....	iv
Önsöz.....	v
İçindekiler.....	vi
Tablo Listesi.....	x
Kısaltmalar Listesi.....	x
Giriş.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

İSTİHBARATA GENEL BİR BAKIŞ

1.1. İstihbarat Nedir?.....	5
1.2. Fonksiyonlarına göre istihbarat.....	6
1.2.1 İç istihbarat.....	6
1.2.2 Dış istihbarat.....	7
1.3.İstihbarat Çeşitleri.....	7
1.3.1 Açık kaynak istihbaratı.....	8
1.3.2 Siyasi istihbarat.....	8
1.3.3 Askeri istihbarat.....	9
1.3.4 Sosyal istihbarat.....	10
1.3.5 Stratejik istihbarat.....	10
1.3.6 Ekonomik istihbarat.....	11
1.3.7 İstihbarat karşı koyma(Kontrespiyonaj).....	12
1.3.8 Teknolojik istihbarat.....	13
1.3.9 Elektronik istihbarat.....	14
1.3.10 Siber istihbarat.....	14
1.4.İstihbarat Çarkı.....	15
1.4.1 Planlama ve yöneltme.....	15
1.4.2 Toplama.....	15
1.4.3 İşlem.....	15
1.4.5 Yayımlama.....	15

1.5.İstihbaratın Temel İlkeleri.....	16
1.6.İstihbarat Toplama teknikleri.....	17
1.6.1 İnsani istihbarat (Human Intelligence-Humint) veya casusluk.....	17
1.6.2 Telepati istihbaratı.....	18
1.6.3 Teknik istihbarat.....	18
1.7.İstihbarat Tarihi.....	18
1.7.1 İngiltere istihbarat tarihi.....	19
1.7.2 Fransa istihbarat tarihi.....	19
1.7.3 Alman istihbarat tarihi.....	20
1.7.4 Rus istihbarat tarihi.....	21
1.8.İstihbaratın Gelişimi.....	21
1.8.1 Birinci dünya savaşında istihbarat.....	22
1.8.2 İkinci dünya savaşında istihbarat.....	23
1.8.2.1 Pearl Harbor Saldırısı.....	23
1.8.2.2 Haberleşme-Sinyal İstihbaratı.....	24
1.8.2.3Soğuk Savaş Döneminde İstihbarat Faaliyetleri.....	25
1.9.İstihbarat servisleri hangi demokratik standartlara göre hareket etmelidir?.....	25
1.10.Demokratik Ülkelerde İstihbaratın Denetimi.....	26
1.10.1İstihbarat Faaliyetleri Üzerinde Parlamento Denetimi...26	
1.10.2 İstihbarat Faaliyetleri Üzerinde Yargısal Denetim.....27	
1.10.3 İstihbarat Faaliyetleri Üzerinde İdari Denetim.....27	
1.10.4 Kurumsal İç Denetim.....28	

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRK İSTİHBARAT TEŞKİLATI'NI TARİHÇESİ

2.1.Osmanlı Gizli Polis Teşkilat-ı.....	29
2.2.Hafiye teşkilatı.....	30
2.3.İttihat ve Terakki'nin Doğuşu.....	33
2.4.İttihat ve Terakki'nin Yapısı.....	33
2.5.Teşkilat-ı Mahsusa.....	36
2.6.Milli Amele Hizmeti.....	38
2.7.Mim Mim (Müdafaa-i Milliye Teşkilatı) Grubu.....	39
2.8.Özel Harp Dairesi (ÖHD).....	40
2.9.Milli İstihbarat Teşkilatı.....	42
2.9.1 Milli İstihbarat Teşkilatının görevleri.....	43
2.9.2 Siyasi Çekişmeler ve Mit.....	44
2.10.Değişen Diploması Anlayışı ve Türkiye.....	46
2.11.Mit'in dış istihbarat yap(a)maması.....	48
2.12.Türkiye'de Ulusal Güvenlik ve Mit'teki Değişim.....	49
2.12.1Türkiye'nin Güvenlik Sorunları.....	50

2.12.2 Mit'teki Değişim.....	50
2.12.3 İstihbarat Alanında Yapılması Gerekenler.....	53

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ULUSLARARASI İLİŞKİLER

3.1.Uluslararası İlişkiler Nedir?.....	57
3.1.1 Uluslararası İlişkiler Teorilerinde Güç Kavramı.....	57
3.1.1.1 Uluslararası ilişkilerde sert ve yumuşak güç....	58
3.1.1.2 Yumuşak güç stratejisi nedir? Yumuşak gücü kimler, nasıl kullanır?.....	59
3.1.2 Ulusal Politikaların Oluşturulması Sürecinde İstihbarat.....	60
3.2.Milli Güç.....	62
3.2.1 Milli Güç Unsurları.....	63
3.2.1.1 Siyasi Güç.....	63
3.2.1.2 Askeri Güç.....	63
3.2.1.3 Ekonomik Güç.....	63
3.2.1.4 Nüfus Gücü (Demografik Güç).....	63
3.2.1.5 Coğrafi Güç.....	64
3.2.1.6 Bilimsel ve Teknolojik Güç.....	64
3.2.1.7 Psiko – Sosyal Güç.....	64
3.2.1.8 Kültürel Güç.....	64
3.2.2 Milli Güç Unsuru Olarak İstihbaratın Önemi.....	64
3.2.3 Güçlü ülke için Dış istihbaratın rolü.....	65

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ULUSAL İSTİHBARAT ÖRGÜTLERİ

4.1.İngiltere (MI5-MI6).....	67
4.1.1 MI5.....	67
4.1.2 MI6.....	68
4.2.İsrail (SHIN BETH-MOSSAD).....	69
4.2.1 Shın Beth (Genel Güvenlik Servisi).....	69
4.2.2 Mossad (istihbarat ve Özel Görevler Enstitüsü).....	70
4.3.Almanya(BfV-BND).....	70
4.3.1 BfV (Federal Anayasayı Koruma Teşkilatı).....	71
4.3.2 BND (Federal İstihbarat Teşkilatı).....	71
4.4.Rusya (FSB-SVR).....	72
4.4.1 FSB (Federal Güvenlik Servisi).....	73
4.4.2 SVR (Dış İstihbarat Servisi).....	73
4.5.Amerika Birleşik Devletleri (FBI-CIA).....	74
4.5.1 Soğuk Savaş Döneminde ABD İstihbaratı.....	74

4.5.2 U-2 Casusluk Uçak Krizi.....	75
4.5.3 Amerikan İstihbarat Toplumu.....	76
4.5.4 CIA (Merkezi Haberalma Teşkilatı).....	76

BEŞİNCİ BÖLÜM

ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE İSTİHBARATIN ROLÜ ve TÜRKİYE

5.1.Uluslararası İlişkiler ve İstihbaratın Teorik Etkileşimi.....	79
5.2.MI6'nın Türkiye Operasyonları.....	80
5.3.Mossad'ın Türkiye Operasyonları.....	82
5.4.KGB'nin Türkiye Operasyonları.....	84
5.5.BND'nin Türkiye Operasyonları.....	85
5.6.CIA'nın Türkiye Operasyonları.....	87
5.6.1 Çağlayangil'in İtirafı	87
5.6.2 Fabrikatör.....	88
5.6.3 CIA-MİT İşbirliğinin Tarihçesi.....	89
5.7.İran ve İstihbaratının Türkiye'deki Rolü.....	90
5.7.1 İran.....	90
5.7.2 İran Türkiye İlişkileri.....	92
5.7.2.1 İranlı ajanların Türkiye faaliyetleri.....	93
5.7.2.2 Para Trafığı Döviz Büroları.....	94
5.7.2.3 İkinci Görüşme.....	94
5.8.Uluslararası İlişkilerde İstihbaratın En Etkili Silahı: Bal Tuzağı.....	95
5.8.1 Üç büyük dinde zina.....	95
5.8.2 Bal tuzağının kullanım yöntemleri.....	96
5.8.2.1 Kısa ve kesin sonuç.....	96
5.8.2.2 Uzun vadeli planlar.....	96
5.8.2.3 Ortadoğu'nun gizli bel altı üssü: İran.....	96
5.8.3 İstihbaratta mu'ta operasyonları.....	97

SONUÇ.....	101
------------	-----

KAYNAKÇA.....	108
---------------	-----

EKLER.....	105
------------	-----

ŞEKİLLER DİZİNİ:

Şekil 1:.....	76
---------------	----

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

- ABD** : Amerika Birleşik Devletleri
- BfV** : Bundesamt für Verfassung Schutz - Anayasayı Koruma Teşkilatı
- BND** : Bundesnachrichtendienst - Federal İstihbarat Teşkilatı
- CIA** : Central Intelligence Agency - Merkezi Haberalma Teşkilatı
- COMINT** : Communication Intelligence - İletişim İstihbaratı
- Çev.** : Çeviren
- Ed.** : Editör
- FBI** : Federal Bureau of Investigation - Federal Soruşturma Bürosu
- FSB** : Federal'naya Sluzhba Bezopasnosti - Federal Güvenlik Teşkilatı
- MAH** : Milli Amale Hizmeti Riyaseti
- MEH** : Milli Emniyet Hizmeti Riyaseti
- MI5** : Military Intelligence Section Five/Security Service Güvenlik Servisi
- MI6** : Military Intelligence Section Six/Secret Intelligence Service- Gizli İstihbarat Teşkilatı
- MIT** : Milli İstihbarat Teşkilatı
- MOSSAD** : Mossad le Modiyn ve le Tafdikim Meyuhadim- İstihbarat ve Özel Görevler Enstitüsü

NSA : National Security Agency- Ulusal Güvenlik Teşkilatı

SHIN BETH : Sherut ha Bitachon ha Khali (Shabak)-Genel Güvenlik Servisi

SVR : Sluzhba Vneshney Razvedki-Dış İstihbarat Servisi

GİRİŞ

İlk insan Hz. Adem'den ta ki günümüze kadar içtima-i hayat içerisinde insanoğlu hayatını idame ettirirken muhtelif tehlikelerle karşı karşıya kalmıştır. Söz konusu tehlikeleri önceden öğrenmek ve bertaraf edebilmek için çeşitli metotlar denemiştir.

Bir yoldan giderken ileride bir trafik ya da asayiş uygulaması olduğunda karşı şeritten gelen araçlar selektör yaparak uyarıda bulunur. Böylece hızlı araçlar giden araçlar yavaşlar, emniyet kemerini takmayanlar da takar. Kısaca ileride gelebilecek her türlü maddi manevi zarar önceden haber edilmesi nedeniyle ortadan kaldırılır.

İnsanlar yeryüzüne geldikleri ilk andan itibaren öncelikle yeme, içme, yakacak ve barınma gibi fiziksel ihtiyaçlarını daha sonra da kendileri ve yakınlarına gelebilecek her türlü tehlikelere karşı güvenlik ihtiyaçlarını gidermeyi kendilerince arzulamışlardır (Çakmak, 2003: 25).

İnsanlar her daim kendilerini güçlü hissetmek isterler. İnsanlar güçlenmek için kabileleri, kabileler devletleri oluşturmuştur. İnsanın güvenlik ihtiyacı hiçbir zaman eksilmemiştir. İnsanlar ve devletler güvenlikleri için her daim bilinmeyi arama yoluna gitmişlerdir. Bilinmeyi bulabilmek için falcılara, astrologlara, kâhinlere başvurmuşlar, dinî anlam ve görüşten yararlanmışlardır.

İnsanlık tarihi boyunca sürekli savaşlar olmuştur. Savaşı kazanmak için, düşmanın gizli davranışlarını öğrenmek ve bu hususta bilgi toplamak ihtiyacı hasıl olmuştur. Düşman hakkında bilgi toplamakta ancak casuslar vasıtasıyla gerçekleşebilir.

Musa'ya göre istihbarat, Tanrı tarafından gönderilmiş ilahi bir emirdir ve kendisi de bu emre uyararak istihbarat teşkilatı kurmuştu. Hz. Musa'nın kurmuş olduğu istihbarat teşkilatında 12 kişi görev almıştı. Bu on iki kişiye verilen emir çok açık ve netti:

“..... Kenan (Filistin) ülkesinde gözlemlerde bulunmak için bu yoldan güneye gidin, sonra dağlara tırmanın! Ülkeyi ve kuvvetleri nedir, kalabalıklar mı? Yaşadıkları bölgeyi inceleyin! İyi mi yoksa kötü mü? Şehirlerini inceleyin! Ne çeşit şehirlerde yaşıyorlar. Çadırda mı yoksa iyi korunmuş yerlerde mi? Toprağı inceleyin, verimli mi yoksa verimsiz mi? Ormanlarına bakın! Haydi, yolunuz açık olsun, dönerken beraberinizde ülkenin meyvelerinden getirin!” şeklindeydi.

Hz. Musa tarafından gönderilen bu on iki kişilik istihbarat ekibi kendilerine verilen emir gereği adı geçen bölgeye gitmişler ve 40 gün sonra geri dönerek beraberlerinde ilgili raporlar ile süt, bal ve kendileri için ileride

tehlike yaratabilecek ve bu tehlikeleri ortadan kaldıracabilecek başkaca çok çok önemli hayati bilgiler de getirmişlerdir (Deacon, 1993: 12).

Ünlü Çin Düşünürü ve Komutanı Sun-Tzu'nun istihbarat dünyasında önemli bir yeri olduğu tüm istihbarat ilgilileri tarafından bilinir. Sibel Özbodun tarafından tercüme edilen Sun-Tzu'nun "Savaş Sanatı" adlı eserinde: "Bir orduya saldırmak, bir şehri kuşatmak ya da birini öldürmek istediğinde önce savunmayı yapan komutanların kim olduklarını, yardımcılarını, ziyaretçilerini, kapı muhafızlarını ve kâhyalarını öğrenmelisin, bu yüzden casusların bu bilgileri bulup sana getirmeliler" (Tzu, 1992: 199) demektedir.

Fransız Politikacı ve Generali Napolyon da yüzyıllar sonra Sun-Tzu'yu doğrular nitelikte istihbarat ve istihbaratçının önemini "Bir casus yerinde ve zamanında, cephedeki binlerce askere denktir. İnanın bana, savaşların sonuçları incelendiğinde topçunun, süvarinin, piyadenin kahramanlıkları, casusların şu göze görünmez, lanetli ordusu yanında hiç kalır!" sözleriyle gayet veciz bir şekilde açıklamıştır. Daha sonraki dönemlerde meşhur olan istihbaratçı Gehlen ise, Adenaur'a vermiş olduğu bir muhtıradan istihbarat servisinin önemini "bağımsız bir ulusun siyasal davranışlarının dayandığı materyallerin en önemli kaynaklarından biri istihbarat servisidir" şeklinde ki sözleriyle açıklamaktadır (Kuzu, 2007: 13).

XVI. yüzyılda, Hindistan'da Ekber Sah, hegemonyasını binlerce casusu görevlendirmek suretiyle ayakta tutmuştur. Bu casuslar ülke sınırları içerisinde meydana gelen ve meydana gelebilecek en küçük olayı dahi tuttıkları gizli raporlarla imparatora duyurmuşlar ve yetkilerini kötüye kullanma eğilimi gösteren ve gösterebilecek nitelikte olan yöneticilerin, görevlilerin ve imparator karşıtlarının zararlı faaliyetlerini önlemişlerdir (Dünya Casusluk Tarihi, I, 1974: 2).

M.Ö 600 yıllarında, Akdeniz uygarlıklarının yeni yeni oluşmaya başladıkları sırada Sun Çe adında bir Çinli, casusluk ve istihbarat üzerine ölümsüz sıra dışı bir inceleme yazdı: "Stratejinin temelleri, Savaş Sanatı". Sun Çe, devletlerin iyi yönetilmesi için haber alma örgütlerinin büyük önem taşıdığını biliyor ve "önceden bilgi edinme dediğimiz şey ne ruhlara aracılığı ile ne geçmiş olaylara bakarak, ne hesaplama, ne de ihtimalla sağlanır. Bilgi, düşmanın durumunu bilenlerden edinilmelidir." diyordu. Casusluğun Sun Çe tarafından atılan temelleri, yüzyıllar sonrada değerinden bir şey yitirmemiştir. Sun Çe casusları beş kategoriye ayırır. "Mahalli casuslar, düşman içindeki casuslar, inanç değiştirenler, hükümlüler, cepheden sağ dönenler. Bu beş casus iş başındaysa gizli sistemi kimsenin ruhu duymaz. Dizginler tam anlamıyla elde demektir. Hükümdar da gücünü bu durumdan alır. Mahalli casustan kasıt, bir bölge halkından yararlanmaktır. Bizim bu beş casustan varmak istediğimiz amaçları düşman da bilir. O da bunları inanç değiştirmiş casusları aracılığı ile öğrenir. Bu yüzden ordunun iyi işleyen beyinlerinden casusluk amacıyla yararlanmak ve onlar aracılığı ile önemli sonuçlar elde

etmek, ancak akıllı bir devlet adamının, ileri görüşlü bir generalin başarabileceği bir şeydir” (Dünya Casusluk Tarihi, I, 1974: 2).

Bütün uluslarda olduğu gibi, doğu uluslarında da casusluk iki ayrı doğrultuda yürütülen özel bir görevdi. Bunlardan biri din ile ilgiliydi. Öteki ise politika ile ilgiliydi. Ancak, her iki casus türünün birleştiği ortak bir amaç vardı ki o da devleti ele geçirmek, egemenliğe son vermek, devleti buyruk altına almaktı. Din örtüsü altında yürütülen casuslukların özellikle Türklerle ilgili olanların, ilk örneklerini Asya’da, daha çok Türklerle komşu olan Çin’de buluyoruz. Asya’da komşu olan Türk devletlerinin temel düzeyini yıkmaya, devleti ortadan kaldırmaya, ulusu esir etmeye çalışan casuslara Türkler çaşıttı-çaşut derlerdi. Casusluğun ilk örnekleri sayılan bu çaşıtlar din görevlileriydi. Bunlar ya Çinlilerin bağlı buldukları dine, ya Hindistan’da doğuya doğru yayılan buda dinine, ya da öteki eski dinlerine tapan kimselerdi. Asyada görülen ilk dinci casuslar Çin manastırında yetişen rahiplerdi. Bunlar Türkler arasına girer, gezgin gibi davranır, bir yandan kendi dinlerini yaymaya çalışırken öte yandan da Türk toplumunun hayat tarzını, gelenek ve görenekleri, insanlar arasındaki karşılıklı davranışlarla, güvenlik konularında bilgiler toplar bunları bir Seyahatname biçiminde düzenleyip, hükümdara sunarlardı (Dünya Casusluk Tarihi, I, 1974: 3).

Türk tarihinde ilk casusluk olayları Çinlilerle Hunlar arasında başlar. Çinliler savaşta yenemedikleri, sürekli saldırıları karşısında tutunamadıkları Hunları çökertmek için gizli yollara başvurdular. M.Ö 138 yılında Hunlar arasında geziye çıkan Chang Chien adlı bir Çin gezgini, gerçekte bir çaşıttı; M.Ö 125 yılına kadar 13 yıl bütün Hun ülkelerini gezip dolaştı. Hunların durumunu, güçlerini, ordu düzenlerini, savaş tutumlarını iyice öğrendi ve bu öğrendiklerini bir raporla Çin hükümdarına sundu. Özü bakımından Türk tarihini ilk casusluk belgelerinden olan bu rapor Asya’nın durumu Chang-Chien’in görevini nasıl başardığını göstermesi açısından önem arz etmektedir (Dünya Casusluk Tarihi, I, 1974: 4).

Türk istihbaratı genel olarak göz önünde bulundurulduğunda tarih boyunca kendilerine karşı kurulan tuzaklara ya duyarsız kalmışlar ya da etkin bir mücadele alanı oluşturamadıklarından etkili bir önlem alamadıkları görülmüştür. Tarihte Mortolos diye adlandırılan Yahudi ve Hristiyanlardan oluşan bir gizli teşkilat kurmak suretiyle bugünkü modern istihbarat teşkilatının temeli atılmıştır. Zamanla Türkler kendilerine uygulanan casusluk faaliyetlerinin önemini anlayarak bu alana önem atfetmişlerdir.

Sonuç olarak; Casusluk faaliyetlerinin ne kadar önemli olduğu tarih sahnelerinde net bir şekilde ortaya koyulmuştur. Bir grubun, bir kabilenin, bir devletin ya da süper güç olan devletlerin uluslararası ilişkilerdeki en önemli etmeni istihbarattır. İstihbaratı olmayan ülkeler ya da toplulukların ilişki ağı zayıf olur ve her daim üçüncü dünya ülkesi olmaya namzettirler. Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda Osmanlı’nın mirası olan ülkemiz Türkiye’nin bölgesel bir güç ve küresel bir aktör konumuna gelme gayretleri, bulunduğu

coğrafi konum ile iç dinamikleri dikkate alındığında, merkezi ve operasyonel bir iç istihbarat yapılanmasına gereksinim duyduğu değerlendirilmektedir. İç istihbarat güçlü olsun ki dış istihbarat kendi görev alanında güç kazasın dolayısıyla ülkemiz yeni bir dünya düzeninde layık olduğu konuma gelebilsin.

BİRİNCİ BÖLÜM

İSTİHBARATA GENEL BİR BAKIŞ

1.1. İstihbarat Nedir?

İstihbaratın tam anlamıyla tanımını yapmak kolay değildir. Bireyden tutun, çeşitli gruplar, devlet kurumları, süper güç devletler tarafından etkili bir şekilde kullanıldığında, tanktan, tüfekten, uçaktan daha hızlı ve şiddetli bir durum ortaya çıkmaktadır. Kullanım alanı oldukça geniştir. Uluslararası ilişkilerden tutun, bir ev hanesine kadar kullanılan bir alandır. Günümüzde ekonomistler, medyaacılar, eğitimciler, sanayiciler gibi birçok meslek grubu da bu alandan yararlanmaktadır.

İstihbarat kelimesi, “haber” kelimesi gibi, Arapça “habera” fiilinden türemiş bir kelimedir; sözlük anlamı olarak yeni bir bilgiyi haber vermek ya da yeni bir bilgiyi haber almak, kısaca bilginin ta kendisidir. İstihbarat, genel olarak kişilerin, grupların veya kurumların herhangi bir konuda bilgi toplaması anlamını taşımasına rağmen, teknik olarak bir devletin kendi iç ve dış güvenlik politikasını yürütmek için yurt içinde ve yurt dışında askeri, siyasi, ekonomik, sosyal, coğrafi biyografik vb. konularda bilimsel ve teknik yöntemlerle bilgi toplaması, bu bilgiyi analiz etmesi, bilgileri sınıflandırması, ve karşı casusluk çalışmaları yapması anlamına gelir (Bahar, 2011 : 19).

İstihbarat kavramının, tanımını yapmak hiçte öyle kolay bir şey değildir. Muhtelif kaynaklarda bazı klasik tarif ve tanımlamalara denk gelinmektedir. Ancak, üzerinde herkesin fikir birliği içerisinde olduğu bir tanıma ulaşmak mümkün değildir (Acar ve Urhal, 2007: 191). İstihbarat, Türk Dil Kurumunun Türkçe Sözlüğüne göre; “Haber, bilgi alma. İstihbar etmek, haber almak, duymak, öğrenmek. İstihbar’ın çokluk biçimi. Yeni öğrenilen bilgiler, haberler, bilgi toplama, haber alma” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 1998: 1107).

Türkçe’de “istihbarat” dediğimiz kelime, aynı anlama gelen, biraz daha dilimize uygun olan “haber alma” fiilinin aynısıdır. Her iki deyimde de “haber” kelimesi esas alınır ve Arapça kökenlidir (Girgin, 2003: 122).

İngilizcede istihbarat kelimesinin karşılığı olan kelime “intelligence” ve akıl, zekâ, anlayış, iz’ an, haber, bilgi ve istihbarat anlamına gelir. İngilizcede vurgu, haberin toplanmasında değil, toplananların birleştirilmesinde ve değerlendirilmesindedir (Özdağ, 2008: 17).

İstihbarat kelimesi bir söylem olarak telaffuz edildiğinde insanın aklına James Bond filmleri, ajanlık, casusluk gizli bir iş, düşman, bir grup silahlı adam, çatışma, adam veya bir grubu çökertme, silah, kamere veya fotoğraf gibi argümanlar gelir ve zihinde canlanır. İstihbarat tam olarak akla hemen bu

argümanlar gelir. Aslında bu durum istihbaratın talihsizliğini ve negatif bir şekilde algılanışını gösterir. Her ne kadar bu durum negatif gibi algılansa da yine de istihbaratın bir yönünü oluşturmaktadır. Ancak istihbaratın temelini bir milletin, devletin, grubun ya da kurumun daha önceden bilgi sahibi olmak kaydıyla oluşabilecek tehlikeleri giderme adına stratejik, taktik, operasyonel vb. durumlarla ilgili olarak değerlendirme, analiz etme, yorumlama olarak nitelendirebiliriz.

1.2. Fonksiyonlarına göre istihbarat

İstihbarat icra edilen faaliyet alanlarına göre iç istihbarat, dış istihbarat, askeri istihbarat, elektronik istihbarat gibi fonksiyon sahalarına ayrılmaktadır.

1.2.1 İç istihbarat

Bir milletin, devletin ya da kurumun maddiyatına ya da maneviyatına gelebilecek kamu güvenliğini ortadan kaldıracabilecek her türlü negatif durumu ortadan kaldırmak için önceden devletin, kurumun bu negatif durumdan haberdar olmasıdır. Bir ülkenin sorunsuz bir şekilde yönetilmesi için iç istihbarat şarttır. İç istihbaratı etkili olmayan ülkeler içten çökmeye mahkum olurlar. Bir insan vücudunda ki nasıl ki bakteri ve virüsler zarar verdiğinde çeşitli tıbbi yöntemlerle atılır aynı şekilde iç istihbaratın vereceği bilgiler dâhilinde, yapılan teşhisler neticesinde ülke içerisindeki zararlı varlıklar dışarı atılır ya da azami şekilde etkisiz hale getirilir.

İç istihbarat; devletlerin yönetim şeklini ortadan kaldırmak, ülkeyi yöneten siyasal iktidara yönelik nifak tohumları ekmek, din, dil, mezhep ve ideolojik ayrılık yaratmak amacıyla yapılan faaliyetleri ortaya çıkarıp zararsız hale getirmek, sınırdan içeri girebilecek ve sınırdan dışarı çıkabilecek her türlü devlet sırrını koruyan amacı güden istihbarat faaliyetidir. İç istihbaratın temelini iç güvenlik oluşturur.

Eskiden iç istihbarat, şahısların, grupların, kralların ve rejimlerin korunmasını hedef tutarken, bugün devletin iç güvenliğini yani devleti esas alan anlayış gütmeyi amaç edinir (Yakın, 1969: 37).

İç istihbarat ile ilgili dünyadaki uygulamalarına baktığımızda; iç istihbarat teşkilatları, iç güvenlikle ilgili bilgi toplamak, iç güvenlikle ilgili bilgiler üretilip analiz etmek, yorumlayıp değerlendirmekle görevlidirler (Köseli, 2011: 160). Ayrıca organize suç örgütleri, uyuşturucu ticareti yapanlar, mafya vari örgütler ve terör örgütleri iç istihbaratın en yakın markaja aldığı konulardır.

Ülkemizde iç istihbaratı Şehirlerde Emniyet İstihbarat, kırsal da Jandarma İstihbarat ve her iki alanda Milli İstihbarat sorumludur. İstihbaratın

tek elde olması farklı manipölasyonlara yol açabilir. Bu sebeple sağlama yapılarak analiz edilen istihbaratlarla yapılan işler daha başarılıdır.

1.2.2 Dış istihbarat

Dış istihbarat ülke sınırlarının dışından gelebilecek her türlü tehlikeyi bertaraf etme adına önceden bu tehlikeden bilgi sahibi olmak için yapılan analiz ve değerlendirmelerin tümüdür. Burada yapılacak her türlü faaliyet dışı yöneliktir. Bu amaçla dış istihbarat teşkilatları kurulur ve dış istihbaratı olan ülkeler genelde güçlü ülkelerdir. Güçlü olan ülkelerinde dış istihbarat ile doğru orantılı olduğu gözlenmekte ve genel de batılı devletler olmaktadır.

Avrupa ya da güçlü batılı devletlerde dış istihbarat teşkilatları, sadece devlet başkanı veya başbakana hesap veren, güçlü yapılardır. Batıdaki istihbarat teşkilatları parti politikasından uzaktırlar. Hükümetlerin her değişiminde üst kademelerinde değişiklik yapılmaz (Karan, 2008: 14). Bu sebeple de batılı istihbarat teşkilatları her geçen gün bunun meyvasını arttırarak almaktadır.

Dış istihbarat milli çıkarları korumak amacıyla dış politikada karar alıcılara kolaylık sağlar. Politik karar alıcıların elindeki bilgi, belge ne kadar güçlü olursa uygulanan taktik ve metot o kadar ülke menfaatine yarar sağlar. Tüm bu sebeplerden ötürü dış istihbarat güçlü olmak isteyen her ülke için mutlaka gereklidir. Güçlü dış istihbarat güçlü ülke demektir diyebiliriz.

Dış istihbarat faaliyetlerinin içine, espionaj ve kontrespiyonaj, propaganda, psikolojik harekât ve sabotaj faaliyetleri ile (Acar ve Urhal, 2007: 209) yumuşak güç girer. Dış istihbarat yumuşak güç unsurudur.

1.3.İstihbarat Çeşitleri

İstihbarat bir bilimdir. Belki keşfedilmesi zor olduğu için bu alanda pek bilimsel araştırma yapılmamıştır yapılırsa da sınırlı sayıdadır. Bu sebeple istihbaratı tasnif etmek sınıflandırmak o kadar kolay bir şey değildir.

İstihbarat Çeşitleri; istihbarat seviyesine, üretim şekline ve kaynaklarına göre olmak üzere üç şekilde sınıflandırılabilir. Her istihbarat çeşidi önemlidir fakat son yüzyılda dış politikada etkisi daha çok görülen ve devlet politikası açısından en geniş kapsamda yer alan stratejik istihbaratı da içerisinde bulunan seviyesine göre istihbaratı detaylandıracağız. Seviyelerine göre istihbarat; Stratejik, Taktik ve Operatif istihbarattır. Stratejik İstihbarat kendi içerisinde sekiz ana bölüme ayrılır. Bunlar;

- Askeri İstihbarat
- Biyografik İstihbarat
- Ekonomik İstihbarat

- Bilimsel ve Teknolojik İstihbarat
- Ulaşım ve İletişim İstihbaratı
- Coğrafya İstihbaratı
- Siyasal İstihbarat
- Sosyolojik İstihbarattır (Özdağ, 2002: 115).

Üretim şekillerine göre istihbaratı; Temel, Cari ve Hedef istihbaratı olarak sınıflandırabiliriz. Kaynaklarına göre istihbarat ise; Açık Kaynak istihbaratı, İnsan İstihbaratı, Görüntü İstihbaratı, Radar İstihbaratı, Sinyal ve Teknik İstihbarat olmak üzere altı ana başlık altında toplamak mümkündür. Aşağıda istihbaratın daha çok dış politikada kullanılan alanları ile ilgili olanlarını açıklayacağız.

1.3.1 Açık kaynak istihbaratı

Geleneksel yöntemlerle yapılan istihbarat her ne kadar önemini kaybetmese de milyonlarca insanın her gün bir su kadar ihtiyaç duyduğu internet aracılığı ile sınırlar aşılmış ve her türlü bilgileri bulmak neredeyse mümkün olmaktadır. ABD, Almanya, Rusya gibi güçlü devletlerin bu alana yaptığı yatırım ve ayırdığı personele bakmak bile bu alanın ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Açık kaynaklardan nasıl faydalanılacağı ve elde edilen bilgilerin nasıl paylaşılacağı konusunda kafa yormak istihbarat teşkilatlarına düşmektedir.

Açık kaynak istihbaratını kısaca şu şekilde tanımlayabiliriz; bilgi çağında herkese ve her kesime açık, göreceli, işitsel, yazılı ve okunaklı araçlar ile bilginin fayda sağlayacağı kurum ya da devlet birimine yönelik olarak kıymetlendirmeye tabi tutulmasıdır.

Açık kaynak istihbaratı milli güvenlik için önemli bir istihbarat çeşididir. Açık kaynaklardan elde edilen bilgiler bazı zaman belki de gizli kapalı kaynaklardan elde edemeyeceğimiz bilgilere ulaşılmasına sebep olabilir.

1.3.2 Siyasi istihbarat

Tarihten bu yana istihbarat kavramı neredeyse doğru orantılı olan iki kavram askeri ve siyasi istihbarattır. İlk olarak siyasi istihbaratı inceleyeceğiz. İster gücü zayıf olsun ister güçlenmek isteyen ülke olsun isterse güçlü ya da en güçlü ülke olsun kısaca bütün ülkeler kendilerini etkileyebilecek ya da kendilerinin etkileyebileceği ülkelerin düşüncelerini, gizli taraflarını kısaca gücünü öğrenmek ister.

Dış politikada karar alıcılar önlerine konan istihbarata göre siyasi karar verirler. Bu sebeple siyasi istihbaratı güçlü olan ülkeler daha etkili bir dış politika güderler. Ayrıca siyasi istihbaratı güçlü olan ülkeler askeri operasyonlarında önünü alırlar.

Günümüz de süper güç dediğimiz devletler ilişki içersin de oldukları ya da hedefe koydukları devletleri hiçbir zaman küçümsemezler her daim söz konusu devletlerin çözülmeyen ve bilmedikleri bir yönü var mı diyerek strateji geliştirmeye çalışmaktadırlar. İstihbaratını teslim ettiğimiz kurum ya da kurumlar her zaman stratejik manevralarla hedef ülkelere yönelik istihbarat toplamalıdır.

1.3.3 Askeri istihbarat

Ülkelerin güvenliğine gelebilecek her türlü tehlikeleri ortadan kaldırmak için askeri gücü, akıllı ve stratejik kullanmasına vesile olan bilgilerin tümüdür.

Askeri istihbarat; devletlerin kendilerine aidiyeti bulunan toplumlara karşı en önemli görevlerinden biri, sahip olunan toprak parçasını her türlü iç ve dış tehdit ve tehlikelerden uzak tutmak, bakiliğini ve aidiyetini koruyabilmek için tedbirler almak ve bu anlamda silahlı bir güç oluşturarak bu görevi yerine getirebilmek için gereklidir (Akkurt, 2014: 146-147).

Bir ülke, devlet, askerî istihbarat amacıyla komşu devletler, ilk öncelikli düşman devletler, sürekli ilişki içerisinde olduğu devletlerin önem sırasına göre sınır ötesi devletlerin her türlü askeri bilgilerini, askerin demagojik gücünü, askeri alanların ve araç gereçlerinin yerini, söz konusu devletlere ait bu askeri araç gereçlerin nerelere taşınabileceği, askeri manevra gücü, taktiksel gücü, bahse konu devletlerin savaş durumundaki askeri hareket tatbikatlarına kadar en ince ayrıntılar dahil olmak üzere bilmelidir. Aksi takdirde zor durumlarda, savaş hallerinde çok büyük sıkıntılar çekilir. Bir futbol takımı nasıl ki sahaya çıkmadan evvel maç yapacağı takımın kadrosunu, en iyi forvetini, en iyi defans oyuncusunu önceden bilip ona göre refleks geliştiriyorsa aynı şekilde bir devlette önceden diğer devletlerin durumunu bu şekilde bilmelidir. Bir devler diğer devletin elektronik ve teknolojik askeri altyapısını, biyolojik silahlarını, kimyasal silahlarını ve bunların kullanılma kabiliyetlerini önceden bilirse mutlak üstünlük sağlama olasılığı çok yüksektir. Ayrıca askeri istihbarat ile elde edilen tüm bilgiler uluslararası ilişkilerde stratejik zamanlarda koz olarak kullanılma alanı açmaktadır. Hemen hemen bütün ülkeler de askeri istihbaratı oluşturan yapı sivil istihbaratçılara göre daha avantajlıdır. Sebebi ise askeri istihbarat hem bilgiyi hem de elindeki envanteri aynı anda kullanma kabiliyetine haizdir.

Ülkemizde askeri istihbarat sahasında önemli bir yeri olan Özel Kuvvetler Komutanlığı hem askeri istihbaratı elde etme hem de çok kısa bir zaman dilimi içerisinde bunu fiili bir operasyona çevirme istidadı vardır. Özel kuvvetler olarak adlandırılan ve halk arasında bordo bereliler olarak bilinen bu yapı bir çok stratejik operasyonlara imza atmıştır. Son olarak Musul Elçiliği'nde görevli personelleri kurtarma operasyonunda başarılı bir şekilde görev aldılar. Burada verilen istihbaratın hayati derece de önemi vardır. Yine Genelkurmay İstihbarat Başkanlığı içerisindeki hava, kara ve deniz

kuvvetlerine ait istihbarat örgütleri de hayati önem arz eden askeri istihbarat toplayan birimlerimizdir. Yaşadığımız modern dünya da askerî sahada ki harekât planları; enformatik ve teknolojik gelişmeler neticesinde C4I (veya 4C+I) formülü ile hareket etmektedir. Bu formülün açılımı şu şekildedir: komuta+ kontrol + haberleşme + bilgisayar planları + stratejik istihbarat ve teyit edilmiş bilgi. Daha önceleri söz konusu formülde bir unsur olarak istihbarat yer almamaktaydı ancak gelişen teknoloji ve şartların zorunlu sonucu olarak istihbarat unsuru da formüle eklenmiştir. Yazılım şifrelerinin çözülmesi için bilgisayar operasyonları ve teknolojileri formülün olmazsa olmazıdır (Avcı, 2004: 16-17).

Askeri istihbarat ülkemizin fazla önemsemediği ve zayıf kaldığı bir alandır. Oysa küresel güçler bu alana oldukça önem vermiş. Bu alanı güçlü olan devletler güç denklemindeki yeri de güçlü olmaktadır. Yukarıda yazılı olan formül içeriğinde de istihbaratın bu alanda ne kadar önemli bir konumu olduğu açıkça görülmektedir. Öncelikle komşu ülkelerin askeri boyutunu araştırıp bize karşı ne tür bir planları var, bunların ortaya çıkarılması için askeri istihbarat şarttır.

1.3.4 Sosyal istihbarat

Tüm insanların ortak bir inancı kültürü olsa da her ülkenin ayrı bir nüfus demagojisi, etnik yapısı, dini, dili, bölgesel lehçesi, yaşam standardı vb. kısacası sosyolojik yapısı farklıdır. Sosyal istihbarat farklılıkları tüm verileriyle ortaya koyacak olan bir birimdir. Farklılıklar içerisinde kamuoyunun kayda değer düşünceleri, toplumda sözü dinlenen aynı zamanda akıl kişiliği olan kişilerin devletle olan ilişkileri sosyal istihbarat faaliyet alanına girer.

Sosyal istihbarat ile etkilenebilecek olan ülkenin televizyon kanalları, gazeteleri, köşe yazarları, akıl insanları gözetilerek önemli sonuçlara varılmasına neden olur.

Facebook, twitter gibi sosyal paylaşım sitelerindeki insanların bütün özel bilgilerini paylaştığını düşündüğümüzde bu istihbarat alanının ne kadar da önemli olduğu anlaşılacaktır. Ülkemizde bu alan etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Bununla ilgili sosyal siteleri ve kişi hesaplarını takip yaparak bir istihbarat yapıldığı düşünülürken durumun yetersiz olduğu ortaya çıkar.

1.3.5 Stratejik istihbarat

Bir ülke için ileriye dönük zaman mefhumunu aradan kaldırarak gelebilecek tehlikeleri ortadan kaldırmaya ve fırsat yakalanacak konumdaki hedef ülkeler ve ilişki geliştirilebilecek ülkelere yönelik bilgileri önceden öğrenebilmek için önceden elde edilen bilgilerin harmanlanıp politikaya dönüştürülmesidir.

'Strateji' kavramı, etimolojik farklılık göstermekle birlikte, temelinde ileriye dönük icraat, faaliyet ve beklentileri ifade eder. En nihayetinde bir tanımlamaya göre 'strateji', "istenilen hedefin elde edilebilmesi için yapılacak işlerin ve eylemlerin ana yönünü belirleyen ve bunların koordinasyonunu sağlayan kapsamlı karar ve planlama çabasıdır" (Akad, 2011:192).

Stratejiyi Özdağ ise "gelecekte ortaya çıkabilecek fırsatları, tehditleri araştırıp tespit ederek ve öngörerek, karar alıcıların önüne olabilecekler ile ilgili seçenekler koyarak, onların siyaset üretme sürecini daha doğru bir zemine çekmek amacı ile yapılan istihbarat türüdür" (Özdağ, 2008:146) şeklinde tanımlamaktadır.

Stratejik istihbarat; bir ülkenin karar alıcılarına büyük resmi göstermek ve dış politikada tehditleri bertaraf ettirmek ile fırsatları daha kolay nasıl yakalayıp memlekete sunmanın kolaylığını ortaya koyan ve uzun vadeli planlar uygulatmayı amaçlar.

Uygulanan stratejilerin başarıya ulaşması için karar vericilere doğru bilgilerin sunulması, şartların iyi şekilde değerlendirildikten sonra analiz edilmesi, gerçekçi ve uygulanmaya müsait bir şekilde olması gerekir. Stratejik istihbarat analizleri; askeri, siyasal, ekonomik, bilim ve teknoloji gibi daha burada saymadığımız birçok alanda yapılabilir.

1.3.6 Ekonomik istihbarat

Ekonomik istihbarat ticari ve teknolojik verilerin bilgilerini elinde tutan ülkelerin nispi verimliliğine fayda sağlayan istihbarattır.

Artık küreselleşen dünya da her bir bilgi ekonomi açısından bir değer ihtiva etmektedir. Bilginin analiz edilip değerlendirildikten sonra ortaya koyacağı duruma göre kazandıracağı güç artık dünyadaki güçler ve organizasyonlar tarafından hedef hale gelmektedir. Bilginin korunması önemlidir. Devletler ya da kurumlar bilgi ile genelde ekonomik alanın en büyük kısmı olan teknolojik üretimleri kapsar.

Ekonomi alanı istihbarat alanında önümüzdeki yıllarda en popüler bir alan olmaya namzettir. Süper güç dediğimiz ABD'nin dünyaca ünlü istihbarat örgütü CIA gelecek yıllarda istihbaratın bu alana kayacağını belirtmiş ve kendilerinin de bu alanda çok önemli çalışmalar yaptıklarını bu alana eğilim gösterdiklerini, hedeflerinin de kendilerini bu alanda epeyce zorlayan Pasifik kuşağını kontrol altına almak olduğunu açık bir şekilde deklare etmiştir. Ekonomik istihbaratın ne denli önemli olduğuna bu açıdan bakıldığında içinde bulunduğumuz dönemde ekonomi casusları arasında daha çok bilim adamı, akademisyen, bankacı, işletme ve iktisatçıları görmek mümkün olacaktır. Ayrıca ekonomik istihbarat alanında 19.yy'dan beri önemli çalışmalar yapıldığı bilinmektedir.

“Özel istihbarat açısından bu yüzyılda en iyi faaliyet yürüten kurumlarından birisi, Nathan Rotschild özel bankacılık kuruluşudur. Nathan Rotschild firması kredi açarken müşterileri hakkında etraflı bilgi sahibi olmaya fevkalade önem vermiştir. Kredi açarken iyi bir istihbarat çalışması yapmıştır. İstihbarat sonucu çok sağlıklı sonuçlara varmıştır. 1815 yılında meşhur Waterloo savaşının neticesi Avrupa'da henüz öğrenilmemişken Rotschild; Prusyalılar ve İngilizlerin Napolyon Bonapart'ı yendiklerini haber almış ve bu haberi iyi bir şekilde değerlendirerek elindeki resmî hisse senetlerini piyasaya sürmüştür. Rotschild'ın sağlam bir haber aldığını bilen diğer banka ve firmalar, İngilizlerin savaşı kaybettiğine ve hisse senetlerinin daha da düşeceğine inanarak ellerindeki resmî senetleri derhal düşük fiyatla elden çıkarmışlardır” (Avcı, 2004: 17-18).

Türkiye’de ekonomik istihbarata önem verildiği söylenemez. İleriye dönük diğer ülkelere gönderilecek ve istihdam edilecek personel ile bu alana adım atılmış olabilir.

1.3.7 İstihbarat karşı koyma (Kontrespiyonaj)

İstihbarat Karşı Koyma; istihbarat dünyasında ayrı bir yere sahip olan devletin en önemli mahrem konularını elde edebilecek, en stratejik mevzularını öğrenebilecek nitelikte olan her türlü sair duruma karşı yapılan istihbarattır.

İstihbarata karşı koyma; devletlerin kendileri için hazırladıkları her çeşit plan, proje, program ve aktiviteleri ile ilgili gizli tutulması gereken stratejilerini açıkça düşmanı olarak belirlenen devlet, kişi, grup, kurum, kurumlardan ve bununla birlikte düşman olarak nitelendirilebilecek kişi, grup ve istihbarat birimlerinden koruma, düşman etkisini yok etmek amacıyla istihbarat yapmadır (Akkurt, 2014: 150-151).

Düşman etkisini ortadan kaldırırken karşı casusluk ile mümkündür. Karşı casusluk yani kontrespiyonaj yabancı istihbarat örgütlerinin zararlı faaliyetlerini tespit edip etkisiz hale getirmektir diyebiliriz. Birde buna karşı espionaj faaliyetlerinin geliştirilmesi gerekir.

Espionaj; bir ülkenin çok önemli devlet sırrı niteliğindeki bilgileri o ülke ve evrensel hukuk normlarını çiğneyerek istihbarat metotlarıyla gizlice çalmaktır diyebiliriz.

Bir ülkede espionaj ve kontrespiyonaj faaliyetlerini önemsemeyen devletlerin sırrı ortalıkta dolaşır ve halk deyimiyle her zaman yumuşak karın olurlar.

Türkiye espionaj faaliyetleri ile öncelikle komşu ülkelere ait askeri, ekonomi gibi sert güçlere ait unsurlarla ilgili bilgileri elde edebilir. Maalesef

Suriye, Irak, Kuzey Irak, İran gibi Ortadoğu ülkelerine ait askeri bilgileri dahi şu an tam anlamıyla bilmemekteyiz fakat bunun karşılığında söz konusu ülkelerin bizim askeri saha haritaları, kullandığımız silahlar ve stratejilerimizi dahi bilmektedirler. Günümüzün en büyük hastalığı olan kadın, para ve makam sevgisi gibi unsurlar ile maalesef bu bahsi geçen ülkeler dahi yurdumuzdaki birçok güç unsurumuza ait bilgileri elde etmekte ve bizim bunlara karşı istihbaratımız da faal olarak çalışmamaktadır.

1.3.8 Teknolojik istihbarat

Ne tamamen insan istihbaratı, ne de tamamen teknoloji ile elde edilen istihbarat diyoruz. Her iki etken de verimli kullanıldığı zaman istihbarattan tam olarak sağlıklı faydalanmış oluruz. İlerleyen teknoloji ile birlikte artık uydular, internet, casus yazılımları gibi aktörler aracılığı ile birçok bilgiye ulaşmak mümkün olmuştur.

Tüm dünyada istihbarat alanında yapılan casusluk çalışmalarında insan faktörünün yeri ayrıdır ve tarih boyunca da hiç önemini yitirmemiştir. Ancak insanın gireceği fiziki alan sınırlıdır. İnsanın giremediği ya da faaliyetinin sınırlı olduğu fiziksel mekanlar dahi olmak üzere bilginin elde edileceği tüm alanlara teknoloji ile girmek mümkündür ve söz konusu alandaki bilgileri gerek duyuşsal gerekse görsel olarak elde etme imkanı mevcuttur. Ayrıca teknoloji ile elde edilen bilgiler daha sağlıklı ve risk boyutu oldukça zayıftır. Bilgisayar çağı olarak adlandırılan bu dönemde internet, yeni yazılımlar ve yeni teknolojik icatlarla birlikte teknolojik istihbaratın aktif olarak kullanılmasına sebep olmaktadır. Birçok güçlü devlet, şu dönemde oturdukları yerde teknolojik istihbaratı verimli kullanmak suretiyle birçok bilgiyi elde etmektedir.

“Bilgiler bazen devletler ve kurumlar arası ücrete tabi anlaşmalar yoluyla tarafların rızasıyla temin edilebileceği gibi, bazen de illegal yollardan istihbarat oyunlarıyla ele geçirilebilmektedir. 1950'li yıllarda ABD'nin sahip olduğu atom bombası ve nükleer teknoloji bilgileri diğer büyük devletlerin fevkalade ilgisini çekmiş ve neticede Ruslar başarılı istihbarat oyunlarıyla hem nükleer teknoloji hem de füze ve uçak yapım bilgilerini temin etmeyi başarmışlardır. Buna mukabil İsrail'in ele geçirdiği Rus yapısı tanklar ile Demirperde'den Batı'ya iltica eden askerî pilotların kaçırdığı savaş uçakları da ABD'de tetkik edilerek askerî incelikleri tespit edilmiştir”(Avcı, 2004: 19).

Ülkemizde yapıлып geliştirilen ürünler derhal patent alınıp böylece başkalarının yapacağı ürünün önüne geçilmiş olur. Birçok ülke emek hırsızlığı dediğimiz meseleyi teknolojik istihbarat oyunlarıyla yapmaktadır. Geliştirdiğimiz ve piyasaya çıkardığımız ürünlerin mutlaka patenti alınmalıdır.

1.3.9 Elektronik istihbarat

En çok merak edilen istihbarat alanlarından biridir. İnsan istihbaratından ayrı düşünülemez. Elektronik araç ve gereçleri kullanacak olan neticede insandır. Elektronik istihbarat teknik bir meleke gerektiren bir istihbarattır.

Teknik istihbarat modern istihbaratın en önemli, en etkili, en sonuç verebilen ve tüm bunların ötesinde istihbaratın kalbi konumuna gelen bir türüdür. Örneğin bir dağda faaliyet gösteren terör grubuna yönelik yapılan çalışmada terörist grubunun yeri tespit edilememektedir. Terörist grubun içerisinde muhbir olarak adlandırılan bir şahsın ayakkabısına yerleştirilmek suretiyle bir teknolojik cihaz yerleştiriliyor. Bu şahıs terör grubunun konakladığı yere gidiyor. İstihbarat merkezinden grubun yeri muhbirin ayakkabısına yerleştirilen elektronik cihaz sayesinde tespit ediliyor. Görüldüğü gibi burada insan faktörünün önemi de azımsanacak gibi değildir. Sonuçta cihazı yerleştiren bir insan istihbarat merkezinde cihazın yer tespitini de teknolojik cihazla yapmada yine insandır. Kısaca ne insansız ne de elektriksiz istihbarat olmaz. Özellikle sinyal almak kaydıyla birçok terörist ya da hedef kitlenin ve hedef şahsın yeri tespit edilebilmektedir. Sinyal istihbaratı, radarla yapılan istihbarat, iletişim, uzaktan ölçüm, fotoğraflama ve video kayıtlama gibi birçok elektronik cihazla yapılan istihbarat dalları bu kapsamdadır.

Bu sayılan istihbarat branşlarından en çok merak edileni telefon dinleme ve ortam dinleme istihbaratlarıdır. Telefon dinlemesinde teknik bir durum ve yazılım gerektiren bir durum söz konusudur. Bu yüzden istihbarat örgütleri güçlü yazılım ile dinleme yapmak zorundalar aksi durumda casusluk faaliyetleriyle uluslar ötesi devletler tarafından istihbarat zafiyetine uğratılabilirler.

Ayrıca teknolojiye çığır açan aklın algılamakta zorlandığı akıllı ve bir o kadar tehlikeli füzelerin ateşlenmesi ve hedefe yönlendirilmeleri elektronik sistemlerle icra edildiği gibi, bu akıllı füzelerin bağlandıkları hedeflerden başka yöne kaydırılmaları ve o hedeften alınıp başka hedeflere yönlendirilmeleri de elektronik cihazlar ve bilgisayarlarla sağlanmaktadır. Teknoloji harikası askerî silahlar ve askeri çalışmalar da elektronik teknolojinin gelişiminin etki sahasına girmektedir. Enformasyon teknolojisi ve bilgisayarlar artık günümüz dünyasına tamamen hakim bulunmaktadır desek yeridir (Avcı, 2004: 21). Özellikle bilgisayar yazılımları ile birçok istenilen sır bilgilere ulaşılabilmektedir.

1.3.10 Siber istihbarat

Online işlemler ve tüm verilerin toplandığı sistem diyebileceğimiz siber alan istihbaratın müşterileri arasına hızla girmiştir. Günümüzde bu alan hızla

ilerlemekte ve ulaşılması güç bir hal almaktadır bu sebeple istihbarat kurumları yatırımlarını hızla bu alana kaydırmaktadır.

İnternet ağı üzerinde işletmelerin, şahısların, devletlerin bir şekilde bilgi paylaşması bilgi ve sistem güvenliğini de beraberinde getirmiştir. Bilgi ve iletişim sistemlerinin yaygın olarak kullanılması istihbarat teşkilatlarının bilgi toplama anlayışında değişiklikler meydana getirmiştir.

Yapılan değişiklikler sonucunda “Siber Birimler/Emniyet Şubeleri/kuvvetler” ortaya çıkmıştır. Siber İstihbarat, elektronik ortamda saldırı, bilgi toplama, toplanan bilgiyi korunaklı hale getirme, etkin devletlerin tehdit ve saldırılarının izlenmesi ve analiz edilerek anlamlandırılmasını da içine alan bir süreçtir. Söz konusu süreçte siber saldırı ve sızma girişimlerinin başarı derecesi kullanılan teknolojinin ve istihbaratın yetiştirmiş olduğu siber uzmanı ile doğru orantılıdır (Yavuz ÖZALP, (t.y), siber istihbarat ve güvenlik politikaları, Erişim tarihi: 29.03.2015, <https://istihbaratsahasi>).

1.4.İstihbarat Çarkı

Bilginin istihbarata çevrildiği ve kullanan kişi, devlet ya da kurumların istifadesine sunulduğu safhalardır. Çarktaki 5 aşama vardır. Şunlardır:

1.4.1 **Planlama ve yöneltme:** İstihbarat ihtiyaçlarının belirlenmesi, bir toplama planının hazırlanması, bilgi toplama araçlarına uygun emirlerin ve isteklerin yayımlanması ve toplama vasıtalarının üretkenliğinin sürekli olarak kontrolü.

1.4.2 **Toplama:** Bilginin iktisabı ve bu bilginin işlem yapan veya istihbarat üreten unsurlara tedariki.

1.4.3 **İşlem:** Elde edilen bilginin istihbarat üretmeye uygun bir şekilde çevrilmesi.

1.4.4 **Üretim:** Tüm kaynaklardan elde edilen bilginin birleştirilmesi, analizi, anlamlandırılıp değerlendirilmesi ve yorumlanması vasıtasıyla bilginin istihbarata çevrilmesi ve bilinen ve beklenen kullanıcı ihtiyaçlarını destekleyecek istihbarat sonuçlarının ortaya konulması.

1.4.5 **Yayımlama:** İstihbaratın kullanıcılara uygun bir şekilde iletilmesi (İstihbarat Çarkı, Erişim tarihi. 06.05.2015, <http://tr.wikipedia.org>).

1.5.İstihbaratın Temel İlkeleri

Başarılı bir istihbarat ilkeli olmalıdır. Aynı zamanda bu ilkelere sadık kalınarak başarı devam ettirilebilir. Özellikle istihbaratçılar politik ve satılık olmamalıdır.

İstihbaratın temel ilkelerini sıralamak gerekirse öncelikle,

1-) İstihbarat karar alıcılara süratli bir şekilde ulaştırılmalıdır. Sürat derken bilgi akışının olabildiğince doğru zamanda doğru kişilere ulaştırılmasıdır. İstihbarat örgütlerinin yeri geldiğinde istihbarat üretmeden de karar alıcılara yol gösterebilecek analist melekelerinin gelişmiş olması gerekir. İstihbaratçılar ve örgütlerin her daim olaylardan ileri de olmalı olayların gerisinde kalmamalıdır.

2-) İstihbarat müşterilerine bilgi verirken hazırlamış oldukları rapor içeriğinde görüşlerini kesinlik ilkesine göre vermelidir. Aksi takdirde olabilecek hadiselerde istihbarat sorumlu tutulur. Bir olayın olabileceğinin değerlendirebileceği şeklinde olasılıkla hazırlanan raporlar pek verimli olmaz.

3-) Verilen istihbaratın doğru olması şarttır. Bilgi kirliliği ile hazırlanan raporlar milli felakete yol açabilir. Bunun için bazen hiç istihbarat verilmemesi verilmesinden daha iyi olabilir.

4-) İstihbarat amaca uygun olarak hazırlanmalıdır. Yani istihbaratı hazırlayanlar hangi konu da kendilerinden bilgi istenmişse o konuya yönelik araç-gereçle gereken ne ise o yapılmalıdır daha fazlasını ortaya koymak iyi istihbarat toplama anlamına gelmez. Özetle, kaynak israfından kaçınarak ne gerekiyorsa o yapılmalıdır. İki araç ile yapılabilecek fiziki takip için beş araç ile yapılırsa burada israf vardır.

5-) İstihbaratçı daha sonra ortaya çıkabilecek verileri de düşünecek analitik ve analist bir zekaya sahip olmalıdır.

6-) İstihbaratçı genelde az bilgi ve kaynağı ile çok iş çıkaran bazen bir çok insanın şaşsa kaldığı durumları ortaya koyabilecek zeka ve hayal gücüne sahiptir. Örneğin Türkiye'de El Kaide operasyonları kapsamında yapılan teknik istihbarat neticesinde istihbaratçının telefon dinlemesi yaparken görüşme içeriği olmadığı takdirde arka fonda yakalanan üç saniyelik hedefin yanındaki şahısla konuşması istihbaratçıların hayal ve analitik zekaları sayesinde operasyona çevrilmiş ve o üç saniyelik arka fon sesi ile çok büyük bir can kaybı önlenmiştir. Eğer o patlama olsaydı bugün belki de yüzlerce can bu dünyadan göçecekti. Bu sebeple istihbaratçı az ve eksik bilgiye rağmen gelişmiş melekeleri ile birçok infiali önler diyebiliriz.

7-) İstihbaratçı şüpheli olmalıdır. Elindeki verileri belki yüz defa analiz edip bir defa uygulamalıdır. Şüpheli olmazsa istihbarat olmaz. Örneğin kara çarşaf giyen kadın yapılan takip neticesinde erkek çıkabiliyor. Bunun istihbarat dünyasında binlerce örneği vardır. İstihbaratçılar her şeyi zahire göre nitelendirmezler.

8-) İstihbaratçılar karar alıcılara ileride de işlerine yarayabilecek bilgi ve belgelere yönelik çalışmalar yapar böylelikle tehdit ve fırsatları önceden çözme adına kolaylıklar sağlar.

9-) İstihbaratın sağladığı bilgiyi kolay kolay hiçbir kurum sağlayamaz bu sebeple hem iç politikada hem de dış politikada karar alıcıların can simididir diyebiliriz.

10-) İstihbaratçı dürüst, güvenilir ahlaklı, prensip sahibi ve en önemlisi de adanmış olmalıdır. İstihbaratçının mesai mefhumu olmaz olmamalıdır. Maddi beklentisi olmamalıdır. Şu bilgiyi vermesek devlet çökerdi deyip beklentiye girmemelidir.

11-) İstihbarat iyi bir ekip işidir. Burada ekip profesyonel olmalıdır fakat amatör ruhla çalışmalıdır.

1.6.İstihbarat Toplama teknikleri

İstihbarat toplama açık ya da gizli şekillerde yapılabilir. Bilim ve teknolojideki gelişme ile birlikte istihbaratın toplanma tekniği de değişmiştir. Klasik olarak dışarıda elçilikler ve konsoloslar aracılığı ile bilgi toplarken içeride sivil toplum kuruluşları, medya, akademisyen vb. unsurları kullanarak istihbarat toplanılabilir. İstihbaratın toplanması insan, telepati ve teknik araçlarla ile yapılabilir.

1.6.1 İnsani istihbarat (Human Intelligence-Humint) veya casusluk

İnsani istihbarat, adında anlaşılacağı üzere insan aracını kullanarak ülke ve millet menfaatine tehdit olarak bilinen yapıların içerisine sızma metoduyla bu yapılar ile ilgili olarak bilgi toplamak, yapıların zayıf ve güçlü yanlarını ortaya koymaktır diyebiliriz. İnsan unsuru kullanılarak yabancı sistemin amacı ve hedefleri hakkında iyice bilgi sahibi olunur niyetleri önceden bilinerek karşı istihbarat geliştirilebilir.

İnsani istihbarat hem açık hem kapalı şekillerde istihbarat toplamayı yapar. Açık şekliyle toplanan istihbarat genellikle dışarıda konsoloslar ve elçilikler aracılığıyla, eğitim kurumları, sağlık kurumları, o ülkede açılan gazete ya da televizyon kanalları gibi unsurlar ile yapılır. Gizli şekilde yapılan ise espionaj faaliyetleri ile ilgili olduğundan sızma metodu gereklidir. İnsani istihbarat en zor ama en çok kullanılan istihbarat toplama metodudur. Yıllarca en zor alanlar ve yapılar bu metotla çözülmüştür. İnsani istihbarat zor bir metottur. Angaje edilecek elemanlar ile ilgili uzun süreli çalışma, devşirilen bu angaje elemanların zamanla farklı düşüncelere ve isteklerde bulunması sebebiyle güvenilirlikleri de suya düşmüş oluyor. Aynı zamanda tarihten bu yana genelde insan istihbaratında çift taraflı dediğimiz ajanlar hep olagelmıştır. İnsani istihbarat halen günümüz de de yapıların en zor tarafını çözümede kullanılan bir yöntemdir. İnsan istihbaratında yer alan ajanın; hayal ile gerçeği ayırt edebilme, zor şartlarda çalışabilme, gereksiz gibi görünen şeylere pür dikkat kesilmesi, meraklı vb. özelliklerinin olması her zaman avantajdır.

1.6.2 Telepati istihbaratı

Paranormal yollarla elde edildiği düşünölen, uluslararası istihbarat örgütleri tarafından sıkça kullanılan bir istihbarat toplama yöntemidir. Halen günümüzde önemini zaman zaman hissettiren bu yöntem ile Aselsan mühendislerinin uzaktan orta beyinlerine müdahale ettikleri ve uzaktan intihar telkinleri ile öldüröldüklerine inananlardanım. Çünkü bu alanda yetiştirilmiş etkin eğitilmiş kadrolar halen istihbarat örgütleri tarafından kullanılmaktadır.

Bu vesile ile de ölkemizde yetişmiş kadroları, ileride Türkiye'mizi güç sahibi yapacak olan bu tarz mühendis, yazılımcı, genetikçi vb. meslek grubu içerisindeki vatandaşlarımızı tespit ederek yabancı istihbarat örgütleri ya da söz konusu bu istihbarat örgütlerinin ölkemizdeki uzantıları aracılığı ile rollerini sergilemekteleler.

1.6.3 Teknik istihbarat

Elektronik aygıt ve elektronik sistem gibi bir dizi tekniksel metotlar kullanılarak istihbarat toplanmasıdır. Teknik istihbarat kendi sahasında; sinyal istihbaratı, telsiz-haberleşme istihbaratı, fotoğraf istihbaratı, muhabere istihbaratı, elektronik istihbarat gibi istihbarat dallarını kapsamaktadır. Teknik istihbarat eğitilmiş ve donanımlı personel gerektirir. Ucuz değildir ve her zaman istenilen bilgiyi elde etmez. Analiz ve yorumlama yetisi olmayan bir alan olmadan genelde günümüzde insan istihbaratı ile teknik istihbarat birbirini tamamlayıcı unsurlar olmuşlardır.

Teknik istihbarat ile en çok ilgilenen ölkelerin başında ABD gelmektedir.

1.7.İstihbarat Tarihi

Dünyada ilk bilinen mesleklerden biri olarak bilinen istihbarat para ve fahişelik ile birlikte anılmaya başlamış ve birçok zaman da geçim kaynağı olmuştur. Birçok kutsal dinin kitaplarında kendisine yer bulan istihbarat uluslararası ilişkilerin belirlenmesi aşamasında önemli roller almıştır. İlk istihbarat örgütünün ya da haber alma teşkilatının kim tarafından kurulduğu bilinmemektedir.

Casusluğa ilişkin elimizdeki ilk yazılı kayıt, M.Ö 1370'te Hitit tabletlerinde görölmektedir. II. Ramses döneminde (M.Ö 1224-1290) Hititlerle Kardeş Meydan Savaşı'nı yapan, sonra da ünlü barış antlaşmasını imzalayan Mısırlıların tarihlerinde de, Hititlerin, casusluk ve haber alma teşkilatlarının harika ve ani baskın taktiklerinde profesyonel oldukları yazılıdır. 5000 yıl önce kadar Mısır kralı III. Tutmosis, kuşatılan Yafa kentine casuslarını çaktırmadan yollamıştı. Tutmosis'in gizli casusları Yafa' ya ağız kapalı bir şekilde olan un çuvallarına yerleştirilmişti. Bir süre un çuvalları içerisinde saklandıktan sonra diğer ajanlar vasıtasıyla çıkan casuslar kent içerisinde ne

var ne yok hepsini krala sunmuşlardı. Bu şekilde yapılan casusluğun, savaş stratejilerini ne ölçüde etkilediği bilinmiyor ama bilinen bir şey var ki o da III. Tutumosis'in, daha sonra sistematik bir hale gelecek olan istihbarat mesleğinin temellerini daha o dönemde attığı günümüzde bilinmektedir (Bahar, 2011: 27-29). İstihbarat ile ilgilenenler genelde casusluğun temelini Mısır kralı III. Tutumosis'in casuslarına dayandırır.

1.7.1 İngiltere istihbarat tarihi

Avrupa'da örgütlenen en eski gizli servis, İngiliz gizli servsidir. İngiltere gizli servisi diplomaside çok etkili olmuştur. Postalara sansür uygulaması ile ünlü bir gizli servistir.

Kraliçe I. Elizabeth'in bakanı Sir Francis Walsingham, 1568 yılında ilk profesyonel haber alma servisini kurdu. Çevresine mektup açmayı, mühür yapmayı, yazı ve imzaları taklit etmeyi bilen uzmanları topladı. Thomas Phelippes adında biri, özellikle gizli şifreleri çözmekle görevliydi. Elizabeth'in rakibesi olan İskoçya Kraliçesi Mary'ye Badington komplosu esnasında mesajlardaki şifreyi çözen oydu. (Dünya Casusluk Tarihi, I, 1974: 18).

Kraliçe Elizabeth'ten sonra İngiltere'nin devlet yönetimi Oliver Cromwell'e, dolayısıyla istihbarat servisinin yönetimi de John Thurloe'ya geçmiştir. Thurloe, ülkenin dışındaki bilgileri elde ederken genelde İngiltere'nin diplomatik personelinden faydalanmıştır. İçeri ile ilgili bilgilerini ise İngiliz posta idaresini kendisine örgütleyerek postalara sansür uygulamıştır.

1.7.2 Fransa istihbarat tarihi

Fransa'da özellikle karar alıcılar casusları hep kullanmışlar ve faydalanmışlardır. Böylelikle uluslararası rakip gördükleri devletlere karşı etkili bir politika sürdürmüşlerdir.

Fransa kralları casuslardan yararlanmayı çok eski yıllardan beri kendilerine adeta adet edinmişlerdi. Kralların bakanları da onlardan geri kalmadı. Mazarin, ajanslarından birini Frejus piskoposu seçtirmek için papanın çevresinde entrikalara girişmekten bile çekinmedi. Naiplik devrinde papaz ve bilim adamı olan Lenglet Dufresnoy siyasal mahkumların gizli niyet ve işlerini öğrenmek için Bastille'e kapatıldı. İspanyol menfaat ve çıkarları adına çalışarak Naibi iktidardan uzaklaştırmak isteyen Cellemare'ın komplosu, cezaevinde duyduklarını saraya ileten Dufresnoy'un hafiyeliği ile meydana çıkarıldı (Dünya Casusluk Tarihi, I, 1974: 19).

1624 yılında XIII. Louis'in başbakanı olan Kardinal Richelieu Fransa'yı Avrupa'nın en güçlü devletlerinden biri haline getirmiştir. Diğer adı Armand Jean du Plessis'di. Başbakan'ın istihbaratı teslim ettiği şahsiyet bir rahip olan

Joseph Trembley'di. Richelieu gösterişli kardinal kıyafetiyle ülkede dolaşırken, istihbarat şefi ise yalınayak üzerinde kıyafeti doğru dürüst olmadan dolaşıyordu. İstihbarat şefi o kadar etkili işler yaptı ki "gri kardinal" olarak anılmaya başlandı. Joseph Trembley çalıştırdığı ajanların birçoğunu İngilizlerden sağlamıştır. Protestan ve Katoliklerin birbirleriyle sürekli savaşmalarını sağlamak ve rakip devletlerde iç karışıklıklar çıkararak Fransa'nın XVII. yüzyılda Avrupa'nın tek süper gücü olmasına fırsat yaratmak için Çek Protestanlarını Avusturya'ya karşı isyan etmek için provoke etmiş, Çeşitli entrikalarla İsveç Kralı Protestan Gustavus Adolphus'u Habsburg hanedanlığına karşı kullanmıştır (Ercan, 2006: 45-47) Joseph Trembley Fransa istihbaratında etkin rol oynamıştır.

Fransız istihbarat geleneğinin oluşmasında önemli bir role sahip olan bir diğer isim de Napolyon döneminin imparatorluk Polis Bakanı olan Fouché'dir. Fouché hem iç hem de dış istihbarata yönelmiştir. Ajanlarını Napolyon muhaliflerinin içine yerleştirerek ülke içindeki kamu istikrarını ve güvenliğini sağlamıştır.

1.7.3 Alman istihbarat tarihi

Kral Frederich, rakiplerim yüz aşçının ardından giderken ben her zaman yüz casusun ardından giderim diyerek istihbarata ne kadar önem verdiğini bildirmektedir.

Kral Frederich'in kurmuş olduğu teşkilat zamanla unutulmuş ve değerini kaybetmiştir. Ancak Bismark'ın başa gelmesi ile birlikte kurmuş olduğu teşkilat yeniden canlanacaktır. Kral Frederich'in bir dönem danışmanlığını yapan Wilhelm Johann Karl Eduard Steiber Bismark'a istihbaratın öneminden bahsetmiş ve istihbarat ile ilgili çalışmalar yapmıştır. Tam bir casus özelliği taşıyan Steiber, kendisiyle ilgili görülen adli davalarda davalarını kolay kazanabilmek için polisle ilişki kurmuş, polislerle ailecek görüşecek kadar muhabbetini ilerletmiş ve kısa bir zaman diliminde polis adına ajanlık yapan biri haline gelmiştir. Steiber birçok istihbarat tekniğini kullanarak kendisini krala kabul ettirmiş ve gizli servisin kapılarını açmayı başarmış ve polis komiserliğine atanmıştır.

Steiber gizli istihbarat servisin baş sorumlusu olduktan sonra, Prusya savaşa girmiştir. Prusya'yı savaştan galip çıkarmak için Bismark'ın yürüttüğü Avusturya ve Fransa seferlerinde düşman topraklarındaki bütün enerji kaynakların, yer altı ve yerüstü zenginliklerini, yol yapım çalışmalarını, sanat eserlerini, müstahkem mevkiileri, stratejik konumda yer alan önemli yerleri, küçük-büyükbaş hayvanların ve besin maddelerinin eksiksiz bütün listelerini tek tek çıkarmıştır. Netice olarak da Prusya savaştan galip olarak ayrılmıştır. Steiber Prusya'yı savaştan galip getirdiği için Bismark'ın özel danışmanlığı, Alman Askerî Polisi'nin müdürlüğü, Moravya valiliği, kralın korunması ve krallığın ailesinin korunması, krallıkta görev yapan yüksek mevkidekilerin korunması, genelkurmay arşiv dairesi müdürlüğü ve Merkezî İstihbarat

Bürosu müdürlüğü gibi birçok stratejik konumda yer alan devlet kademesinin önemli görevlerine getirilmiştir. Steiber, Almanya'nın casusluğa karşı tedbir almak ve düşmanlarını bildirmek için ilk karşı istihbarat servisini kurmuştur. Ayrıca Avrupa kamuoyunu yakından tanımak ve Avrupa halkını derinden etkilemek için Reuter ajansı ve diğer muhtelif medya organlarına nüfuz etmiştir (Ercan, 2006: 48-50) Bu servisin etkisi halen günümüzde devam etmektedir. Özellikle Reuters haber ajansının Ortadoğu'daki etkisi göz önünde bulundurulduğunda Alman istihbaratının uluslararası boyutunun halen günümüzde devam ettiğini gösterir.

1.7.4 Rus istihbarat tarihi

Rusya'da modern anlamda istihbarat Okhrana'nın kuruluşuna kadar dayanmaktadır. 1881'de Okhrana, Çarlık Rusya'sı İçişleri Bakanlığının ünlü 3. Kısım'ın yerini almıştır.

Geçmişte, Rusya'da korkunç Ivan çağında bir polis baskısı vardı. 1565 yılına doğru korkunç Ivan tarafından Boyarları ezmek ve Moskova Beyliğini köleleştirmek amacı ile Oprıçnina örgütünü kurdu. Köleleştirme amacıyla kurulan bu örgüt hem bir polis örgütü hem de idari bir örgüt olmaya başlamıştır. Örgüt üyeleri kendilerini tanıtmak ve farklı mekanlarda birbirlerini tanımak amacıyla tanıtıcı işaret olarak siyah elbiseler giyinmiş, atla dolaşmış ve eyerlerine bağladıkları bir köpek başı ve çalı süpürgeler dolaşmışlardır. Bölgede bulunan büyük toprak sahiplerinin Çar'a muhalefet etmesini engellemek, pazar yerleri ve ulaşım güzergâhlarını ele geçirerek Çar'ın halk üzerindeki baskısını daha da artırmak için Oprıçnina kendisine vazifeler çıkarmıştır. Oprıçnina her türlü yolu deneyerek, akla mantığa gelmeyen işkenceler uygulayarak, sistematik olarak psikolojik harekette bulunarak ve doğal yer altı ve üstü zengin kaynaklarına doğrudan el koyarak amaçlarına ulaşma yolunda önemli adımlar atmıştır. Yıllar geçtikçe gündün güne Oprıçnina, bir polis devleti durumuna dönüşmeye başladı ve Rusya'ya geziye gelen bir devlet yetkilisine ya da her yabancıya eşliğine birini verme işlemi başladı. (Dünya Casusluk Tarihi, I, 1974: 31). Bu işlem halen canlılığını korumaktadır ve bu örgütün devamı konumundaki servisler aynı geleneksel metotları uygulamaktadır.

1878 yılında siyasal polis içişleri bakanlığı güvenlik bölümüne, Ohrana'ya bağlandı. 1917 Rus devrimcileri Ohrana'yı ortadan kaldırıp yerine Çeka polis örgütünü kurdular. Sovyet kamu güvenliğinin gizli servis teşkilatları da Çeka'dan doğdu desek yeridir.

1.8.İstihbaratın Gelişimi

İstihbarat insanlığın ilk gününden günümüze kadar muhtelif pek çok alanda kullanılmıştır. İstihbarat tarihi süreç içerisinde birçok gelişmeden faydalanmıştır. Ortaçağ dönemi ile Rönesans dönemlerinde genel kanı elçiler ile casuslar arasında hiçbir fark yoktu.

Napolyon Savaşları, Amerikan İhtilali, Amerikan Sivil Savaşı ve Fransa-Prusya Savaşı gibi savaşlar espionaj faaliyetlerinin şekil veren savaşlar oldu.

Özellikle güvenlik istihbaratı, 1789 Fransız İhtilali'nden sonra fikir akımlarının kitleler içinde ses bulmasına paralel olarak kendisini göstermeye başlamıştır. İstihbarat 20.yüzyılda birinci ve ikinci dünya savaşları öncesinde ilerleme kat etmiştir.

20.asrın sonlarına doğru küreselleşen dünya da istihbarat işbirliğine gitmeyi yeğlemiştir.

1.8.1 Birinci dünya savaşında istihbarat

Uluslararası arenada istihbarat teşkilatlarının bütün planları Marconi'nin telsizi bulması ile değişmiştir. Birinci dünya savaşı başlamadan önce kriptobürolarını kuran dünyada yalnız iç tane devlet vardı. Bu devletler Avusturya-Macaristan, Fransa ve Rusya gibi o dönemin köklü devletleriydi.

İtalyan olan Marconi'nin İngiltere'ye gidip kendi ülkesinde ilgilenilmeyen haberleşme ve telsiz konusundaki sunumları İngiltere'nin teknolojisinin gelişmesine sebepte olmuştur. Telsiz 1900'lerden itibaren Güney Afrika'daki Boer Savaşları'nda kullanılmıştır. İngiltere'nin gemilere telsiz yerleştirmesi ve bundan sonra İngiltere'ye gelen bütün mektupların okunmasına vesile olmuş bu alışkanlık ta ki I. Dünya savaşına kadar sürmüştür. Telsiz görüşmeleri I.dünya savaşında özel kestirme cihazları tarafından tespit edilmiştir.

Birinci Dünya Savaşı'nda şifreler kırılmaya başlamıştır. Şifrelerin kırılması ile ilgili en önemli olay şüphesiz Amerika'nın savaşa girmesi ile ilgili sonuçlanacak olan "Zimmerman Telgrafı" olayıdır (Ercan, 2006: 57-58-59). Britanya istihbaratı bunu deniz altında yakaladı ve şifrelerini çözdü.

Savaş hem denizde hem de karadan devam ettiğinden taraflar özellikle her iki alanda teknolojinin kazanımlarını kullanmaya başlamışlardır. Haberleşme ile ilgili gelişmeler kısa süre içerisinde deniz savaşlarında kendini göstermeye başlamıştır. İttifak devletleri haberleşme istihbaratında başarı üzerine başarı yakalıyordu. İttifak devletlerinin haberleşme istihbaratında bu kadar başarı yakalamalarının başlıca en büyük nedeni; Almanların istihbaratı etkili kullanmak suretiyle denizde kullandıkları üç ayrı kod kitabını ele geçirmeleridir (Ercan, 2006: 64). Söz konusu bu kodlar sayesinde Almanlar diğer devletlere karşı üstünlük sağlamıştır. Özellikle sinyallerin kodlanarak yeniden şifrelenmesine yarayan kod 'un ele geçirilmesi çok büyük fayda sağlamıştır.

Ayrıca Birinci Dünya Savaşı'nda propaganda yoğun olarak kullanıldığından ve yeni teknolojik imkanların yetersiz olmasından ötürü

devletler özellikle; radyolar, hoparlörler (Şimşek, 2005: 129) top-tüfek vb. araçlardan faydalanmışlardır.

Birinci dünya savaşında istihbaratla ilgili teknoloji yeni yeni kullanılmaya başladığından bu alana en çok önem veren ülkelerin başında İngiltere gelmektedir. Bu yüzden de I.dünya savaşında en iyi teknolojiyi kullanarak almış olduğu istihbaratlar sebebiyle hep kilit rol almıştır.

1.8.2 İkinci dünya savaşında istihbarat

I.dünya savaşında yenilen ülkelerle ekonomik, siyasal ve askeri alanda çok ağır şartlar içeren sözleşmeler imzalandı. Bu durum doğal olarak Almanları tepkisine yol açtı.

Mesala 1919'da imzalanan Versailles Barış Antlaşması'na birçok devlet tarafından daha ilk andan itibaren çok etkili bir şekilde tepkiler yağmaya başlamıştır. Bunun en önemli sebebi antlaşmanın kurmuş olduğu statüdür. I. Dünya savaşında İtalya galip gelmesine rağmen istediği sonuçları elde edememişti. 1930'lu yıllardan itibaren Avrupa güç sisteminde dengeler değişmeye başlamıştı. Yeni yeni gelişmeler meydana gelmiş, Almanya'da Hitler, İtalya'da Mussolini gibi dönemin kudretli şahıslarının iktidara gelmesi, Sovyetler Birliği'nin güç dengesinde önemli bir konuma gelmesi ve gücüne güç katması, statükocu devletlerle statükonun değişmesini isteyen ve dünya paylaşımında söz sahibi olmak isteyen devletler arasında siyasal, ekonomik, sosyal ve askerî alanda itişmeler kalkışmalar başlamıştır. Uzak Doğu'da imparatorluk kurmaya çalışan Japonya ise, Avrupa Devletlerini Asya'dan çıkarmak istemiştir. Japonya da dünyadan gerekli hissesine düşen payını almayı düşünmüştür (Uçarol, 1995: 595). Tüm bu sebepler II. Dünya savaşının çıkmasını ateşlemiştir.

İkinci dünya savaşı devletlerin istihbarat örgütlerinde profesyonelce teşkilatlanmalarını sağlayan bir savaş olmuştur. Kontrespiyonaj faaliyetleri ülkelerin vatandaşları tarafından kitlelerce uygulanmaya başlamıştır.

1.8.2.1 Pearl Harbor Saldırısı

Pearl Harbor Saldırısı Hollywood filmlerine dahi konu olan dünyaca ünlü ve istihbaratta çığır açan Japonya'nın Amerika'nın Hawaii'deki Pearl Harbor limanına Aralık 1941 günü yaptığı saldırıdır.

2.dünya savaşında tarafsız olan Amerika bu saldırı neticesinde savaşa girmiştir. Amerika Japonya'nın özellikle Almanya ve İtalya ile ittifak etmesi neticesinde kendisine bir panik havası oluşturdu. Amerika'da yaşayan Japonlara sıkıntılar vermeye başladı, petrol gibi önemli bir enerji maddesinin Japonya'ya gitmesini yasakladı. Kısaca ABD Japonya'ya ekonomik ambargo uyguladı. Söz konusu bu uygulamalar neticesinde Japonya Amerika'ya savaş açmıştır. Saldırının can alıcı planlarını Japonya Birleşik Donanması'nın

Komutanı Amiral Yamamoto İsoroku tarafından gerçekleştirilmiş ve Aralık 1941 günü Amerika'nın Hawaii'deki Pearl Harbor limanına fiili saldırıyı gerçekleştirmiştir. Pearl Harbor Saldırısı Amerika tarihinin en acı hatıralarından biri haline gelmiştir. Bu saldırı üzerine Amerika istihbarat teknolojik açıdan çok önemli yatırımlar yapmıştır. Saldırıda 12 Amerikan gemisi ve 188 savaş uçağının imha edildiği, 2400'e yakın Amerikan askerinin öldüğü şeklinde söylentiler birçok kaynak tarafından söylenmektedir. Bu saldırı Japonya için mükemmel bir istihbarat başarısı gibi gözüküp değerlendirilse de baskın sonucunda elde edilen başarının ABD tarafından daha sonraki savaşlarda dengelendiği bilinmektedir.

Her devletin gizli istihbarat örgütü gibi bütün başarılarına rağmen Japon istihbaratının da başarısızlığı, eksik, gelişemediği, sınırlılıkları, hataları ve yanlışları olagelmıştır. Örneğin; Pearl Harbor saldırısının sonuçlarını kendilerine derhal bildirecek bir sistem geliştirilmemiştir, Japon istihbaratının özellikle elektronik istihbaratın sahasında olan sinyal tespiti konusunda zayıf kalması neticesinde; en kötü hataları Pearl Harbor'un en önemli hedefleri olan tersane ve Pasifik filosu için kullanılan yakıt deposunun Japon gizli istihbarat teşkilatınca tespit edilememiş olmasıdır. (Volkman, 2004: 314).

Özetle; bu saldırı ile Japon devleti hava gücünün deniz gücünden daha etkili olduğunu tüm dünyaya ispatlamış oldular.

1.8.2.2 Haberleşme-Sinyal İstihbaratı

Haberleşme-sinyal istihbaratı ile bir çok hedefin yer tespiti, anlık hareket dökümü, telsiz konuşmaları, telefon görüşmeleri gibi bir çok istihbaratı sağlayan bir alandır.

Almanlar 1920'li yıllarda İsviçreli mühendisler tarafından daha çok ticari alanlarda kullanılmak üzere tasarlanan Enigma37 makinesinin askerî amaçlar için kullanılabileceğini keşfetmişler ve patentini satın almışlardır. İkinci dünya savaşı sırasında Almanlar makinayı haberleşme aracı olarak kullanmışlar ve kendilerini özellikle sinyal istihbaratı alanında geliştirmişlerdir. İkinci dünya savaşı sinyal ve hava istihbaratı alanlarında çok önemli gelişmelerin yaşandığı bir savaş olmuştur.

Sinyal istihbaratı güçlü olan ülkeler düşman ülkelerin radar ve telsiz kodlarını anında alır, gemi ve deniz altlarını izleyebilir. Hedefteki düşman ülkenin her noktasını gözetleyebilir, komşu ülkelerin askeri alanlarını izleyebilir.

Türkiye' de bu alana Almanların verdiği sinyal uçaklarıyla başlamıştır desek yeridir. Eğer bir gün birinin yolu Ortadoğu Teknik Üniversitesi'ne düşerse üniversite yerleşkesinde yer alan Bilim Müze'sine uğrayıp beyaza boyalı bazı uçakları muhakkak görsün. Bu uçaklardan biri Dornier 28 uçağıdır. Kanatlı bir uçaktır ve uçağın burnu diye tabir edilen yerin hemen

altında kuşun gagasına benzer bir cihaz vardır. İşte bu uçağın belli yıllarda ülkemizde sinyal istihbaratında kullanıldığı söylenmektedir. Bu uçağın Türkiye'nin ilk istihbarat uçağı olduğu söyleniyor. Bu uçakla Genel Kurmay Elektronik Sistemleri Hava Grup Komutanlığı görev yapmaktaydı. Bilindiği üzere Genel Kurmay Elektronik Sistemleri Hava Grup Komutanlığı birkaç yıl önce MİT bünyesine dahil edilmişti. Günümüzde özellikle Aselsan'ın kendisini ilerletmesiyle birlikte bu alanda bazı uçaklara belli değişiklikler yaparak bu alanda kullanılmaya başlanan uçaklar yaptığı bilinmektedir.

1.8.2.3 Soğuk Savaş Döneminde İstihbarat Faaliyetleri

Soğuk Savaş dönemi istihbarat dünyasında önemli bir aşamadır. Bu dönemde istihbaratın ne kadar önemli bir kez daha teyit edilmiş oldu. Güç gösterisine dönen bir dönemdir. İstihbaratı güçlü olanlar istediği hamleyi yaparak ulusal sistemdeki yerini kapmıştır.

İstihbaratın gelişim sürecinde önemli bir yeri olan Soğuk Savaş dönemi, hem Varşova Paktı üyesi Demirperde ülkeleri ile NATO üyeleri arasında yaşanan yoğun istihbarat faaliyetlerine hem de operasyonlarına sahne olmuştur. Küreselleşmeyle birlikte Amerika'da olduğu gibi diğer devletlerin de istihbarat teşkilatlarının çeşitlendiği ve güçlendiği görülmektedir. Soğuk savaş yıllarında Amerika ve Sovyetlerin yanı sıra NATO ve Varşova Pakı üye ülkelerde gizli örgütler kurarak veya bazı örgütleri destekleyerek, bu ülkelerde yapmış oldukları gizli faaliyetlerin üstlerini örtmeye çalışmışlardır (Admin, (2015, 6 Mart), İstihbarat Tarihi, Erişim tarihi: 01.04.2015, <http://www.terororgutleri.com/istihbarat-tarihi/>)

Bu dönemde ülkelerin istihbarat örgütleri hedef belirledikleri ülkelere kanlı terör eylemleri yaparak gölge oyunu oynamışlardır. Soğuk Savaş dönemi gelişen teknoloji ile birlikte hem demokratik hem de totaliter rejimlere, hem iç hem de dış düşmanlarına karşı önceden önlem alabilecek imkânları sunmuştur.

1.9.İstihbarat servisleri hangi demokratik standartlara göre hareket etmelidir?

- İşin aslını gizlilik oluşturan istihbarat birimleri bundan hiçbir zaman ödün vermemelidir. İyi niyetle bile olsa gerekenin dışında konuşmamalı, gerektiren kişilerle irtibat kurulmalıdır. Aksi takdirde kaynakların, yöntemlerin veya elde edilen başarıların açıklanmasına sebep olabilecek durum ortaya çıkabilir ve bu tablo çok ciddi şekilde zarar verebilir. İstihbarat kurumları şeffaf olmalıdır fakat kendisini koruyacak kanuni güvencesinin de olması gerekir.

- İstihbarat Servisleri Genel Müfettişler ya da Ombudsmanlar gibi iç denetim mekanizmalarını inceleyenler aracılığı ile demokratik denetime tabi olmalıdır. En azından kendi iç denetimini kendi yetiştirdiği demokratik

standart düzeyindeki müfettişler aracılığı ile yapılmalıdır. Bu da açık açık yazılmış sınırları belli olan bir yasa ile mümkündür.

- İstihbarat servisleri aynı zamanda kişisel veri özellikle özel hayat ve iletişim mahremiyeti ile ilgili her türlü kanuna tabi olmalıdır. Tabii burada önemli zafiyetler de olabilir. Bunun önüne geçmek için kanun koyucular bu konuda iyice bilgilendirilmelidir. Örneğin bir karı koca arasında geçen görüşme içeriğinde bir devlet kurumuna yönelik silahlı saldırıların şifreleri olabilir.

- Uluslararası örtülü operasyon yapacak personel hesap verebilir olmalıdır

- İstihbaratı yönetenler akıllı, dürüst, bilgili ve etkili bir personelden oluşturulmalıdır. Yani ülkemizdeki kendi insanını para karşılığında satabilecek derecede insanlar var. İstihbarat dünyasında kendi istihbarat personelinin tüm verilerini para ile satanlar olduğu gibi başka ülkelerin emellerine hizmeti kendisine şiar edinen personel de olabilir. Tüm bunlar mümkündür. İstihbaratçılar bu yüzden seçilirken boyuna posuna değil de kıvrak zekâlılığına, düzgün bir hayat tarzı sürüp sürmediğine bakılır. Aksi takdirde istihbarat biriminde çalışan personelin bir zaafiyeti yakalanır ve bu zafiyetini deşifre etmemek kaydıyla devlet sırlarını alma durumu olan devletler de çıkar. Bu tür oyunlar günümüz hayatında son derece mümkündür (y.y, (t.y), İstihbarat Servisleri, Erişim tarihi: 06.05.2015, www.dcaf.ch).

1.10. Demokratik Ülkelerde İstihbaratın Denetimi

Gelişmiş ülkelerdeki uygulamalara bakıldığı zaman İstihbarat birimlerinin teftişinin beş kademesi bulunmaktadır. İstihbarat teftişi, istihbarat servisi faaliyetlerinin denetlenmesi ve değerlendirilmesi için kullanılan genel terimdir.

1.10.1 İstihbarat Faaliyetleri Üzerinde Parlamento Denetimi

Dünyada en etkin olan istihbarat servisleri dahi parlamento ya da ülkelerindeki yasamanın karşılığı olan kuvvetler ile mutlaka denetlenmektedir. Çünkü denetim budanan ağaç gibidir. Bir istihbarat kurumu denetlendikçe budanabilecektir belki bu budamalar neticesinde filizler hep yeşerecektir.

İstihbarat faaliyetlerinin hukuki çerçevenin sınırlarını belirlemenin yanında, parlamentoların istihbarat birimlerinin faaliyetlerini denetleme konusunda görev üstlenmesi Avrupa ülkelerinde de sık rastlanan bir uygulamadır. Avrupa da bazen komisyonlar bazen de tüm parlamentonun katılımıyla denetimler yapılabilmektedir.

1.10.2 İstihbarat Faaliyetleri Üzerinde Yargısal Denetim

İstihbarat servislerinin belli faaliyetlerine izin vermek belli faaliyetlerine izin vermemek yargının istihbarat üzerindeki rolüne işaretir.

Kişisel hak ve hürriyetlere müdahalenin söz konusu olduğu durumlarda istihbarat faaliyetleri için mahkemeye müracaat öngörülmüştür. Ülkemizde olduğu gibi iletişimin denetlenmesi ve teknik izleme faaliyetlerinde kişilerin özel yaşantılarına ve haberleşme hürriyetlerine müdahale söz konusu olduğu için bu kapsamdaki istihbarat faaliyetlerine mahkeme kararı almak şartı getirilmiştir.

Bazı ülkelerde teknik izleme konusunda mahkeme kararına gerek yoktur bunun yerine idarenin takdiri yeterli olup bazı ülkelerde ise olmazsa olmaz bir şart olarak mahkeme kararı gereklidir.

Bizde her ne kadar mahkeme kararı alınsa dahi kanun çıkaranlar kanunu çıkarırken basit ve net olmayan kanun çıkarmışlar. Örneğin bir telefonu bir kişi de kullanabilir bin kişi de eğer mahkeme kararı alınacaksa istihbarat kurumları bu bir kişi adına mı almalı yoksa bin kişi adına mı?

Yine açık hat olaylarında istihbarat servisleri hattı kullanan kişiye mi, abone kaydın da ismi geçen kişiye mi yoksa o tarihte o anda görüşme yapan kişi ya da kişiler adına mı mahkeme kararı alacak burada müthiş derecede kanuni boşluk var. Bu tür durumlar istihbarat servislerinin başını ağrıttıyor. Her ne kadar iyi niyetli çalışılsa da. Adli dinleme ile önleyici dinleme arasındaki fark net bir şekilde ortaya konmalı ve özellikle önleyici dinleme ile ilgili kanun yeniden gözden geçirilmelidir.

1.10.3 İstihbarat Faaliyetleri Üzerinde İdari Denetim

İstihbarat teşkilatları; genelde dünyada parlamento tarafından yönetilen ülkelerde yürütme erkine bağlı olarak çalışmaktadır. Ülkemizde de istihbarat birimleri yürütme erkine bağlı olarak çalışır. Yürütme erkinin başındaki hükümet ya da siyasal iktidar istihbarat teşkilatlarının elindeki bilgilere erişmek ister. Çünkü rakibi ile ilgili istihbarat biriminden alacağı çok küçük bir bilgi ona belki çok büyük bir güç katacaktır. Yani yürütmeye verilen bilgilerin istismar edilme durumu son derece yüksektir. Hem istismarı önleyebilmek hem de etkin denetimin bir ön koşulu olarak, sorumlu bakan ya da başbakan ve teşkilatın başındaki yöneticilerinin kendilerine özgü yetkilerinin sınırları yasal düzenlemelerde ayrıntılı olarak net bir şekilde ortaya konmalıdır.

1.10.4 Kurumsal İç Denetim

Genelde kurum içindeki müfettişler aracılığı ile bu denetim yapılsa da müfettişin de denetlenmesi gerekmektedir. Çünkü bazı müfettişler menfaatleri uğruna istenilen raporu yazıp istenilmeyeni de yazmamaktadır.

“İstihbarat birimlerinin bünyesinde, hukukiliği ve hukuka uygunluğu sağlayacak nitelikte temel düzenlemeler kurum içi denetimlerle sağlanmaktadır. Bir güvenlik ve istihbarat teşkilatının inisiyatifiyle ilgili her küçük ayrıntıyı yasaya yazmak olanaksız olarak görülmektedir. Bu tür bir uygulama hassas operasyon tekniklerini umuma duyuracağı için pek de arzu edilen bir yaklaşım değildir. Buna rağmen söz konusu ayrıntıların hukuki bir temeli olması, istismarı önlemek için standartlaştırılmış olması ve gözetim mercilerinin ilgili idari kurallara erişebilmesi önemli görülmektedir. İstihbarat birimlerinde kurum içi denetim konusunda Avrupa ülkelerinde farklı yöntemler uygulanmaktadır” (Kasım Turgut, (t.y), Demokratik Ülkelerde istihbarat Faaliyetlerinin Denetimi, Erişim tarihi: 06.05.2015, <http://www.tid.web.tr>).

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRK İSTİHBARAT TEŞKİLATI'NI TARİHÇESİ

Genel olarak istihbarat askeri amaçla ortaya çıkmıştır. Türk istihbaratının temeli çok eskilere dayanır. Yakın tarihte MİT'in uzantısı 1880 yılında kurulan Yıldız İstihbarat teşkilatına dayanır. Yıldız İstihbarat Teşkilatı'nın ardından 20. yüzyılın başlarına kadar Osmanlı Devleti'nde resmi bir istihbarat yapısına rast gelinmemektedir.

Dünya kraliyet ailesi ve imparatorluk ülkesi olan İngiliz devleti başta olmak üzere Rus devleti, Fransızlar, Balkan Devletleri ve Almanlar Birinci Dünya Savaşı'ndan önce ve özellikle savaş sırasında Osmanlı İmparatorluğu'na yönelik olarak sıkı ve etkin yoğunlukta casusluk faaliyetleri yürütmüşlerdir. Bahsi geçen söz konusu devletler Osmanlı İmparatorluğu sınırları içerisinde kendi devletlerine ya da ülke menfaatlerine yönelik herhangi bir tehlike oluşturacak nitelikteki casusluk yapacak kişileri arayıp bulmakta zorluk çekmemişlerdir. Bu casusları bulup etkisiz hale getirecek siyaset gütmüşlerdir. Rumlar, Ermeniler, Yahudiler, Sırlar, Bulgarlar, Ulahlar, Araplar ve bazı Arnavutlardan Osmanlılara karşı husumet besleyen şahısları tespit edip daha sonra kendi istihbarat teşkilatlarınca para karşılığında satın alınmışlardır (Köni, 1989: 278-303)

2.1. Osmanlı Gizli Polis Teşkilat-ı

Osmanlı'da ilk polis teşkilatı Yeniçeri Ocağının kaldırılmasından sonra örgütlenme açısından ve uygulamadaki güvenlik hizmetlerinin birçok makam ve kişilere bağlı olarak yürütülmesi uygulamasının ortaya çıkardığı karışıklığı ortadan kaldırmak amacıyla 10 Nisan 1845'de İstanbul'da Polis adıyla bir teşkilat kurulmuştur.

Osmanlı'da iç güvenliğin daha sağlıklı yürümesi ve kamu faaliyetlerinin daha sağlıklı yürümesi için önceden elde edilen bilgilere ihtiyaç vardı yani dolayısıyla gizli bir örgüte ihtiyacı ortaya çıkmıştı. O dönemde Osmanlı ile menfaat ilişkisi kuran İngiliz Elçisi Startford Canning'in telkinleri üzerine Osmanlı gizli istihbarat örgütü kurulmuştur. Osmanlı hanedanlarından Mustafa Reşit Paşa tarafından kuruluşu kabul edilen gizli istihbarat teşkilatı için, öncelikle batılı ülkelerin istihbarat teşkilatlarının yapıları incelenmeye alınmış, en uygun olan istihbarat örgütü yapısına benzer bir teşkilatı Osmanlı'da canlandırmışlardır.

Tarihten bu yana Osmanlı Devleti'nde görev almış yüksek düzeydeki insanların ölümleri genel de şaibelidir. Özellikle 19.yüzyılda bazı sultanların, sadrazamların, vezirlerin, kazaskerlerin ve diğer üst düzey devlet yetkililerinin ölümlerinin normal doğal yoldan gerçekleşen bir ölüm mü, yoksa bu şahısların intihar mı ettiği, yoksa bir cinayet mi, kaza mı olduğu sürekli tartışma konusu olmuş ve birbirleriyle çelişen muhtelif o dönemde birçok doktor raporları yazılmış, çizilmiştir. Söz konusu bu önemli karışıklığın düzeltilmesi ve ortadan kaldırılması için Padişah tarafından Hekimbaşı Mavroyeni Paşa Osmanlı Gizli Polisi düzene sokmakla vazifelendirilmiştir. Bu arada Osmanlı'da Padişah hekimlerinin hemen hemen hepsi gayri Müslimlerden oluştuğu ve bu hekimlerin büyük çoğunluğunun çift taraflı casus olarak görev aldığı da bilinmektedir (Şimşek, 2004: 29-31). Osmanlı Gizli Polis Teşkilatı'nı kurmak maksadıyla Mustafa Reşit Paşa, Avrupa'da görev almış Osmanlı elçilerini görevlendirmiştir.

Osmanlı Gizli Polis Teşkilatı ilk başlarda öncelikli olarak İstanbul'un tanınmış tüccarlarının, paşaların, sarrafların ve diplomatların özel hayatlarının sıkı bir izlenmesiyle ilgilidir. Teşkilat, tüccarların, paşaların, sarrafların ve diplomatların özel hayatlarını takip ederek, toplattığı bilgileri, dedikoduları rapor haline getiriyordu. Teşkilatın antenleri Para konaklarından, sarayın haremine kadar uzanmaktadır. Özel hayatla ilgili olarak toplanan bilgiler, özellikle stratejik konumda olanlara karşı ve siyasal amaçlarla kullanılmaktadır. Haremden sokağa, her yerde özel hayata ilişkin bilgiler toplanmış ve siyasi amaçlarla adam kaldırma da kullanılmıştır (Özkan, 2003: 36). Mesela, Paris'te genç bir Osmanlı diplomatı, Juliette adında Parisli bir "bulvar kadını" ile ilişki kurar. Bu ilişkiden bir de gayri meşru çocukları olur. Fakat kadın bir süre sonra Fransa'ya döner. Genç diplomat ilerde devletin en yüksek mevkisine gelir. Faransa'ya dönen Juliette, bir süre sonra tekrar İstanbul'a gelerek eski arkadaşına ait bir ikamete yerleşir. Kendine yüksek idareciler, sarraflar ve diplomatlar arasında, dördü Müslüman, dördü Hıristiyan sekiz dost edinir. Bunların çoğu milyonerdir. Civinis, Juliette ve dostlarını yakından izler ve raporlar düzenler (Timur, 1996: 289). Düzenlenen raporlar önemli zamanlarda en büyük silah olarak tabii olarak kullanılacaktır.

2.2.Hafiye teşkilatı

Osmanlı İmparatorluğu'nda birçok şaibeli ölüm gerçekleştiği, bu ölümlerin sebebinin tam olarak bilinmemesi üzerine de istihbarat teşkilatlarının önem kazandığını biliyoruz.

Sultan Abdülhamid Han, amcası olan Abdülaziz Han ve kardeşi Sultan Murad'ın nasıl ve ne şekilde tahttan indirildiklerini, planların nasıl uygulandığını, ne şekilde perişan edildiklerini biliyordu. Bu durum her insan gibi kendisinde de olumsuz bir hava oluşturmuştur. Sultan Abdülhamid Han, bu durum karşısında tedbirli davranıp söz konusu perişanlık tablosunun bir daha yaşanmaması için, çok çok dikkatli bir şekilde hareket eder, kılı kırk yararcasına davranışlarında tavrı sergiler ve alınabilecek bütün tedbirleri

alırdı. Hatta İngilizlerin kendisinin yaşadığı sarayın içerisine kadar yerleştirdikleri casusların varlığından haberdardı. Bu durumu bilen Sultan Abdülhamid Han'ın tedbirsiz davranması beklenemezdi. Sultan sarayda bu casusları tespit ederken kendi stratejileri ile hareket etmiş ve İngiliz casuslarını tespit ettirmişti.

Sultan Abdülhamid Han kendini her yönden yalnız ve güvensiz hissettiği bu tür bir ortamda, bu güvensizliğin ve yalnızlığın ortadan kalkması için çözüm yolu arıyordu. Ama işin içinden bir türlü çıkamıyordu. En son olarak çareyi tüm kontrolü kendi elinde tutmakta buldu. O dönemde günümüzün diplomatlarına adeta taş çıkartırcasına stratejik hamlelerde bulunuyor ve birçok problemi anlık olarak çözüyordu. Ancak düşman güçlü ve bir o kadar da sinsiydi. Mecburi olarak o dönemde merkeziyetçi bir idare için bütün hazırlıkları yaptı. Özellikle yakın çevresinde bulunup kendisini hayli korkutan Mithat Paşa'yı uzaklaştırdıktan sonra tabiri caizse bertaraf ettikten sonra, Meclis-i Mebusan'ı kapattı, akabinde Kanuni Esasi'yi de rafa kaldırdı. Böylelikle sultan devleti Yıldız Sarayından ve tek bir elden idare etmeye başlamış oldu. Sultan'ı ancak şüphelendiği şahısları ve mekanizmaları takip edecek kendisini rahatlatacak bir yapıya ihtiyaç vardı. İşte tüm bu sebeplerden dolayı II. Abdülhamit, Hafiye Teşkilatı'nı kurdu.

Sarayın kapısından başlayan sıkı bir kontrol mekanizması vardı. Hatta bu durum sınırları dışına da taşıyordu.

Abdülhamit'in istihbarat ile ilgili ruh halini bilen biraz da tahrik ederek kullanmaya çalışan kişiler için Jurnal padişaha kendilerini hatırlatmak, sadakatlerini ispatlamak, hak etmedikleri birçok rütbe, görev ve nişanı elde etmek için bulunmaz bir araçtı. Bunlara resmi görevliler dışında, asılsız, yanlış ya da bilerek uydurulmuş düzmece jurnallerle katılan ufak da olsa karşılığında bir şeyler uman kişileri de dahil ettiğimizde, hafiyeliğin bir güvenlik teşkilatı görevlisi olmanın yanında değişik bir görünüm kazandığı da ortaya çıkar (İlknur Haydaroğlu, (t.y), II.Abdulhamit'in Hafiye Teşkilatı Hakkında bir Risale, Erişim tarihi: 22.05.2015, <http://dergiler.ankara.edu.tr>).

Gittikçe kötü emellere alet olmaya çalışılan teşkilat için zaman kaybetmeden görev tanzimi düzenlenmiştir. Bunun için kurumsal kimliğe kavuşturulması şart olmuştur.

Asıl kurulma amacından gün geçtikçe sapan Hafiyelik teşkilatı bu sapmadan ve görevini daha verimli yapabilmek amacıyla tamamen kurumsal

bir kimliğe büründürülmüş, 1884 yılında hafiye teşkilatının yeniden reformdan geçirilip, ıslahı ve geliştirilmesi için Fransa'dan Mösyö Bonin getirilmiştir. Bonin'in hazırladığı çözüm kitapçığında hafiye teşkilatının asli amacı, görevi ve içeriği tam olarak netleştirilmiş, teşkilatın Zaptiye Nezareti'ne bağlı olup padişahın kişiliğini ve konumunu korumak, Devlet-i Aliye'nin devamını sağlamak için gerekli çalışmalar yapmak ve Osmanlının iç huzur ve barışını, güvenliğini sağlamak gibi alanlarda görevli oldukları net bir şekilde yazılmış (Beyhan, 1999: 69) ve uygulanmaya başlanmıştır.

Fransa'dan getirtilen Mösyö Bonin'in ürettiği çözüm kitapçığı ile asli görev alanına dönen hafiye teşkilatı; görev tanzimi içerisinde iki bölüme ayrılmıştır. Bunlardan birinci bölümde görev yapan şahıslar devlet-i aliye'den sırf bu iş için maaş alan profesyonel memurlardan meydana gelmiştir. İkinci bölümde ise her çeşit rütbeden görev yapan devlet memurları ve sade sıradan vatandaşlar görev almıştır. (Beyhan, 1999: 70).

İkinci grupta görev yapan memurlar bir tür gönüllü hafiyelik yapmış, bu gönüllü hafiyelerin verdiği jurnallerin büyük mükâfatlarla ödüllendirilmesi yeni bir kazanç kapısı oluşturmuştur. Yalnız bu durum sonradan oluşabilecek bir çok olumsuzlukta kapısını aralamıştır. Buna bir de padişahın giderek artan evhamlı ruhunun ortaya koyduğu doğal olumsuz hava, tahttan indirilme ve diğer öldürülen üst düzey yetkililerin hallerinin meydana getirdiği korku eklenince jurnalcilik işi büyük ölçüde menfaatçiler tarafından her zaman olduğu gibi o dönem de istismar edilmiş ve Abdülhamit'te teşkilatta bir gevşeklik, bir olumsuz durum ortaya çıkmasını diye para konusunda hiç geri adım atmamış, sürekli parasız olanlara para takviyesinde bulunmuştur. Para konusu ister istemez kötü emellere alet olmuştur maalesef. Abdülhamid taşıdığı kaygılarda, düşündüğü olumsuz tablolarda sonuna haklıydı. Kendisinden önce iki tane kudretli padişahın tahttan indirilmiş olması, Bulgar ve Ermeni komitelerinin çalışmaları, Çerkes Hasan cinayeti, ondan sonra gelen Ali Suavi vakası, Jön Türklerin zaman zaman Avrupa'ya gidip orada Abdülhamid aleyhinde yayınlarda, propagandalarda bulunmaları ile Ermeni ayaklanmaları bu kaygılarındaki haklılık payından birkaçıdır sadece (Abdülhamit II, 1968: 56).

Tüm bu kaygılara ilaveten birçok memleketteki anarşist çalışmaların yankıları, çeşitli hükümdarların suikast sonucu gerçekleşen ölümleri ve jurnalcilerin saraya hoş görünmek için her gün uydurdukları söylentiler de

katılınca, Abdülhamid'in neden kaygılı ve kuruntulu biri haline geldiği daha iyi anlaşılacaktır.

2.3.İttihat ve Terakki'nin Doğuşu

1908-1918 yılları arasına damgasını vuran ve halen etkisini sürdüren İttihat ve Terakkinin kuruluşu, Fransız İhtilali'nin yüzüncü yıldönümü olan 1889'dur. Siyasi etkisini halen sürdürüyor desek yeridir.

Osmanlı İmparatorluğu dünyaya 600 yıldan fazla bir zaman dilimi içerisinde hüküm ederek egemenliğini sürdürmüş ve kesintisiz olarak devlet geleneğini devam ettirmiştir. Tarih boyunca Osmanlı İmparatorluğu'nun durumuna genel bir açıdan bakacak olursak; XVII. yy'ın sonuna doğru hızla bir güç kaybı ve önlenemeyecek derecede bir çöküşe geçtiği görülmektedir. Çünkü batı bu süreçte stratejik siyasi politikaları ile hep ileriye düşünmüş ve siyasi, askeri ve genel üstünlüğünü tüm dünyada kabul ettirdiği gibi Osmanlı üzerinde de etkili kılmıştır. Kuzeyde Rusya uluslararası kuvvetler dengesini Osmanlı aleyhine bozmuştur. Osmanlı İmparatorluğu da bozulan dengeyi düzeltmek amacıyla çareler, çözümler aramak zorunda kalmıştır (Karpaz, 1996, 29-31).

23 Aralık 1876 yılında Kanun-i Esasi ilan edilmesi ile birlikte ilk Osmanlı Meclisi 18 Mart 1877 tarihinde açılmış; fakat bu meclis muhtelif sebeplerden ötürü baskılara dayanamamış ve fesih edilmiştir. Sultan Abdülhamid Han'ın 1877 yılında Mithat Paşa'yı bertaraf etmesi ile yani sürgüne göndermekle başlattığı baskı hareketi, Rus ordularının Ayastefanos'a ilerlemesine kadar devam etmiş ve Osmanlı Mebusan Meclisi 1878 yılında tam olarak dağıtılmış ve fesih ettiğini açıklamıştır. Bundan sonraki yıllarda Sultan Abdülhamid Han 1908 yılına kadar kendi mutlak idaresini oluşturmuş tüm devlet tekeli elinde toplamış, tek yetkili olmuş ve imparatorluğu istibdat altına almıştır (Akşin, 2006: 33).

2.4.İttihat ve Terakki'nin Yapısı

1895 yılında bir tüzük hazırlanarak, tüzük içerisinde teşkilatın yapısı, teşkilatın amacı, teşkilatın hedefi, teşkilatın vazifesi gibi argümanlar işlenmiştir. Tüzük genel olarak beş başlıktan oluşuyordu. Bu beş başlığın altında da kırka yakın madde bulunmaktadır. İttihat Terakki cemiyetinin merkezi İstanbul'du.

İttihat ve Terakki'nin yapısı ile ilgili maddelerden bazıları şunlardır;

1-İttihat Terakki üyeleri arasında sayıca gayr-i Müslim'den ziyade Müslümanlar daha fazladır. Gayr-i Müslim'ler sayıca azdır ve bunların çoğunluğunu bazı Yahudi ve Uahlardan oluşmaktadır. Müslümanların büyük çoğunluğu Türk'tür, yani Osmanlı'nın özünü oluşturan millettir ya da etnik açıdan Osmanlı'nın özü olmasa da kendilerini Türk olarak niteleyen veya Türkçü kimliğine saygılı, kimliğin kıymetini bilen, değer veren kısaca içinden hainlik duygusu olmadan sevgi besleyen şahıslardan müteşekkildir.

2- İttihat Terakki'nin birçok üyesi Batı tipi okullarda okuyan eğitilmiş, seviyeli, görgülü, siyaseti iyi bilen üniversite öğrencileri ya da devlet memurlarından oluşmuş istikbal parlak genç insanlardan ibaretti. Bir başka şekilde anlatacak olursak dinamik, genç ve devlete vakıf yöneten ve yönetilen kısmından oluşan insanlardan oluşmaktadır.

3. İttihat Terakki'ye mensup şahısların asıl amacı Türkleri Avrupa'nın yani o dönemin moda tabiriyle batının gelişmiş ülkeleri düzeyine, muasır medeniyet seviyesine çıkartmaktı. Avrupa'nın gelişmesini burjuvazi oluşturarak gerçekleştirdiği sanıldığından İttihat Terakki'nin amacı Türk toplumunu kapitalist topluma benzeterek ve dönüştürerek Türk toplumunu da Avrupalı gibi gelişmesini sağlamaktı (Akşin, 1996: 46).

Osmanlı vatandaşlarına yapılan genel çağrı üzerine Şubat 1902 yılında yapılan İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin kongresinden sonra yayımlanan nizamnamesinde de her yerde bir şube açılmasını esas alan Cemiyetin yapısı hakkında şu bilgiler yer almaktadır; Başta beş üyeli bir Merkez-i Umumi'nin olduğu üst-ast sırayla Vilayet, Liva Kaza, Nahiye, Köy Merkez Heyetleri ve bu vilayet, liva, kaza, nahiyeyi yöneten üçer kişiden oluşan idare heyetlerinin belirlendiği ve bu üç kişinin kendi dinine göre yemin yapıp göreve başladığı şeklinde bilgiler yer almaktadır. İttihat Terakki Cemiyeti'nin ülkenin çoğu yerini kapsayan örgütlü bir teşkilatı bulunmaktaydı. Her yıl bu söz konusu örgütün Umumi Kongresi yapılıyordu. Umumi Kongresi yapıldıktan sonra yetkili organ olan Merkezi Umumi heyeti yetkili kişiler tarafından seçimle seçiliyordu. Uzun bir süre zaman zarfı içerisinde İttihat Terakki'de başkanlık adı altında bir makam ve mevki yoktu. İttihat Terakki'nin Katibi Umumi vardı ama o da önder ve lider vasfını taşımadığından pek bir etkisi olmuyordu. Günümüzdeki eş başkanlığa benzer bir yapıda ortaklaşa önderlik, liderlik, başkanlık söz konusuydu. Talat Paşa ve Enver Paşa gibi partinin

önde giden şahsiyetleri bile sivrilmelerine rağmen Umumi Kongrelerin, Merkezi Umumi'nin önemi hiçbir zaman değer kaybetmemiştir (Akşin, 2006: 15).

İttihat Terakki Cemiyetinin amacı vatanın ve milletin içinde bulunduğu durumdan kurtarılması, özellikle Abdülhamid'in istibdadını kırmak olduğu defalarca olduğu hep vurgulanmıştır. Buna bağlı olarak Cemiyetin belirlediği ilke ve prensiplere uymayanların gerekli cezalara çarptırılacağı belirtilerek, buraya üyelik için kutsal sayılan herkesin inancına ait bir kitap, hançer, kılıç, tabanca, din, vicdan, namus adına ant içildiği eğer gerekirse canını vermeye hazır fedai üyelerinden oluşan fedai şubelerinin de bulunduğu açıkça söylenmiştir. İttihat Terakki ciddi çalışan işini sağlam ve gizli bir şekilde yürüten bir teşkilattı. Cemiyetin bir şifresi ve her şubede ayrı bir anahtarı bulunmaktaydı. Cemiyetin en önemli varlığı konumunda olan esas defterinin güvenlik sebebi ile yurt dışındaki şubelerin birinde bulunması kararı nizamnamesinin maddelerinin birinde bulunmaktadır (Akşin, 2006: 45).

“1906'dan sonra cemiyet Nazım-Şakir grubu ve Ahmet Rıza Bey grubu olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Nazım-Şakir grubu, bunlar Türkçülüğe, askeri ve parti örgütlenmesine daha çok önem verir. İkinci grup ise biyolojik materyalizmin etkisi altında kalmışlardır. İttihat ve Terakkinin mücadelesinin şiddetlendiği dönem 1906 sonrasıydı Meşrutiyet yönetimini tekrar kurmak için gizli dernekler çalışmaya başlamıştır. Bunların en ünlüsü “İttihat ve Terakki” Derneği idi. Özellikle harbiye ve askeri tıbbiye okulu öğrencileri hem öğretim sırasında, hem subay olduktan sonra bu dernek amaçlarını gerçekleştirmek için canla başla çalışıyorlardı” (Mumcu, 1996: 16).

Mustafa Kemal ile birlikte Türk devriminin önde gelen belli başlı önderleri de genç subay olarak İttihat ve Terakki Derneği içerisindeki yürütülen faaliyetler de bulunmuştur. İttihat ve Terakki Cemiyeti baştan sıkı bir şekilde yapmış olduğu çalışmaları, sonuna kadar sıkı ve temkinli bir şekilde mücadelesini sürdürmüştü ve zamanla gücüne güç katmıştır ve sonunda da kazanan kendisi olmuştur. Gücünü iyice pekiştiren İttihat ve Terakki Cemiyeti Rumeli'deki orduların ayaklanmasına sebep olmuş ve sonucunda II. Abdülhamit'e 23 Temmuz 1908 tarihinde Anayasayı tekrar yürürlüğe koymak mecburiyetinde bırakmışlardır. Bu olaydan sonra Meşrutiyet yönetimi tekrar toplanıp bir kuruluş haline getirildi ancak bu durum da devleti kurtarmaya yetmemiştir.

Enver Paşa, Sultan Abdülhamit'in istibdat uygulaması neticesinde başında bulunduğu Abdülhamit hükümeti olarak bilinen iktidarına son vermek için mebuslar arasında da İttihat ve Terakki sayesinde ciddi bir şekilde baskı kurmuştur, en nihayetinde bir konuşmasında şu sözleri dile getirmiştir;

Arkadaşlar! Geçen seferki toplantınızda verdiğiniz karardan haberdar oldum. Hayretler içinde kaldım. Bin türlü bahane ve vesilelerle hükümete ilişmeyi doğru bulmamışsınız. Bu husustaki görüşlerinizi bilmiyorum. Yalnız hepinizden bir şey sormak isterim. Şayet memleketin geleceğini bu hükümetin kurtaracağına inanıyorsanız, mesele yoktur. Burada toplanıp beyhude yere dedikodu yapmayalım. Dağılalım, vazifemize bakalım. İnanmıyorsanız, o halde birtakım nazariyata kapılıp, kararsız davranmayalım. Derhal çaresine bakalım ve hükümeti devirelim (Aydemir, 1971, 381).

Enver Paşa'nın bu konuşmalarından kısa bir zaman geçtikten sonra, ortam müsait hale getirilerek II. Abdülhamid hükümetini ortadan kaldırır. Çünkü istenilen bütün şartlar artık oluşmuştur. 31 Mart" olayı tam anlamıyla halen çözülemeyen bir derin karışıklığa sahne olmuştur (Aydemir, 1971, 124).

2.5. Teşkilat-ı Mahsusa

Teşkilat-ı Mahsusa aslında ilkin bir parti istihbaratı olarak faaliyetlerine başlamıştır.

Tarihte adı hep ayrı bir yerde olan Enver Paşa, bilindiği üzere 22 Kasım 1881 de İstanbul'da doğmuş ve 1922 yılında Türkistan'da Sovyet Kızıl Ordusu'na karşı savaşarak ölmüştür. Hayatını her kademesinde yaşamı boyunca belki de kendisinin en önemli özelliği olan örgütçü kimliği ile yer almıştır. Bu kimliğini hep korumaya çalışmıştır. Her bulunduğu alanda, evde, dışarıda, devlette, özel hayatta hep bir örgütlenme duygusuyla yaşamış ve bu sayılan yerlerde örgütlenmeye gitmiştir. Hayatının ilk yıllarında bile teşkilatlanmacı özelliği çevresi tarafından hep dillendirilmiştir. Bu teşkilatlanma duygusu bugünkü Türk İstihbarat Teşkilatımız olan MİT'in kökünü oluşturan "Teşkilat-ı Mahsusa"yı kurmuştur. Teşkilat-ı Mahsusa o dönemin uluslararası istihbarat vazifesini gören ulusal bir kimliği olan istihbarat teşkilatıydı. O dönem çok zor bir dönemden geçen ülkemiz içerisindeki dinamik unsurların birleşmesiyle bu teşkilat kurulur. Teşkilat-ı Mahsusa'nın doğuşu bir annenin doğumu esnasındaki sancısından kat be kat fazladır. Müthiş derecede bunalımlı bir dönemden geçen ülkemiz o dönemde bir cana ihtiyaç duymuştu. İşte bu can Teşkilat-ı Mahsusa'dan başkası değildi.

Teşkilat-ı Mahsusa daha evveliyatında Enver Paşa'nın, sonra İttihat ve Terakki'nin, daha sonra da son Osmanlı yönetiminin devlet istihbarat servisi olarak çalışmış ve kiminle çalışırsa çalışsın başarıları unutulamayacak derecededir. Teşkilat-ı Mahsusa, 1919'dan sonra başlayan Ulusal Kurtuluş Savaşı ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bugüne kadar uzanan yolda, birçok muhtelif isimler alarak bugünkü MİT'in yani Türk istihbarat geleneğinin temelini atmıştır desek yeridir. Ayrıca o dönemden bugünüme kadar yapılan istihbarat çalışmaları da tarih ışığında geleceğimize katkılar sunmaktadır.

Teşkilat-ı Mahsusa bilindiği üzere ilk olarak 1909' lu yıllarda şekillenmeye başlamıştır.

Mustafa Kemal'de Teşkilatı Mahsusa'nın çatısı ve organizasyonu altında, üyeleri arasında, bir süre görev almış ve memleketeye katkılar sunmuştur. Mustafa Kemal günümüzde halen teşkilatın içerisinde yer alan kadroları arasında sayılmaktadır. Eşref Sencer gibi teşkilatın en önemli isimleri arasında yer alan büyük istihbaratçı Mustafa Kemal'i teşkilatın kadroları arasında adını saymaktadır. Atatürk de Balkanlardaki mücadeleler sırasında ve özellikle 31 Mart vakasının ortaya çıkmasının akabinde, vatan topraklarını savunmak gereğini duyan pek çok gönüllü subay gibi Teşkilatı Mahsusa'nın çatısı altına girmiştir (Tuncay Özkan, (t.y), Mit Dünden Bugüne Gizli Dünyanın Bilinmeyenleri, Erişim tarihi: 05.05.2015, <http://www.islamkutuphanesi.com>).

Modern anlamda ilk Türk istihbarat servisi diyebileceğimiz Teşkilat-ı Mahsusa; bilindiği üzere Osmanlı Devlet-i Aliye'nin son dönemlerinde memleketin birliğini ve dirliğini korumak, siyasi birliği ve toplumsal barışı sağlamak, ayrılıkçı hareketleri önlemek ve yabancı ülkelerin Ortadoğu'daki istihbarat ve gerilla faaliyetlerine karşı koymak amacıyla kurulmuştur. Modern anlamda ilk Türk istihbarat servisi olan Teşkilat-ı Mahsusa'nın önde gelen ilk yöneticilerinden meşhur Kuşçubaşı Eşref Bey, Sultan Abdülhamit'in Kuşçubaşı 'sının oğluydu (Kuzu, 2007, 249-250). Bu isim halen efsaneliğini korumaktadır. Birçok gizli servis filminde adı anılmaktadır. Sosyal paylaşım sitelerinde özellikle facebook, twitter gibi sitelerde birçok ülkemiz vatandaşı bu ismi kullanmaktadır. Sebebi ise o dönemde yaptığı önemli çalışmalarla Türk insanına yaptığı katkılardır diyebiliriz.

Uluslararası arenada harap ve bitap düşmüş olan ülkenin bu darmadağın görüntü içerisinde kurtulması için önemli bir istihbarat teşkilatına ihtiyacı vardı. Kim dost, kim düşman bilinmiyordu.. Özellikle Avrupa devletlerinin ülkemiz içerisinde kurduğu oyunlarına karşı yeni bir vaziyet ve hamle yapıp bu oyunlarını başlarına yıkmamız elzem hale gelmişti. Şark'ı Anadolu'dan sonraki yerlerde yaşayan Türk milletlerinin bir araya getirilip, kardeşane duygu içerisinde vatanın bütünlüğünün her şeyden önde

olduğu vurgusu yapıp bu memleketin hepimizin olduğu söylenerek bir birlik beraberlik oluşturma şartı vardı. Bu büyük bir Türk ittihadı haline gelmeliydi. Daha sonra da küçük parçalar halinde birleşerek yeni bir şekil ortaya çıkarmayı düşünmek gerekir. Ülkede tüm toplum kesimleri kısmı müstakiliyet içinde olmalıdır, fakat dış işlerinde, askerlikte, birlikte içtimai hayatta birleşmek mümkün olabilir (Sorgun, 2007, 279).

“Teşkilatlandırma işini Enver Paşa üstlenmişti bu süre içinde teşkilata çok mühim isimler alınmıştı teşkilatın başına da erkânıharp Yüzbaşı Süleyman Askeri tayin edildi. Ziya Gökalp’in şu sözleri Teşkilatı Mahsusa’nın hangi duygularla aslında kurulduğunu gösterir: Herhalde en mesut ve bahtiyar olan benim... İttihatı Türk meselesi... Kendi vatanlarında ihmal edilen Vatan sahipleri” (Sorgun, 2007, 280).

Osmanlı’da derin devletin derin emarelerine, her türlü izine, İttihat ve Terakki ile rastlamak mümkündür. Türkiye’de yer alan derin devletin emarelerinin Osmanlı’ya, yani İttihat ve Terakki’ye dayandığını söylesek yeridir. Teşkilat-ı Mahsusa’nın asıl amacı Pantürkizmi hakikat sahasına sokarak batıda ve dünyada farkındalık ortaya koyup, bütün İslam olan herkesi ve her kesimi bir bayrak altında toplamaktır. Halen etkisini sürdüren bu tarz yapılar memleketi zaman kaybına uğratmakta ve bu bazen iyi niyetle yola çıkılsa dahi sonraları bozulmuş süt misali bir hale gelinebilmektedir.

2.6.Milli Amele Hizmeti

İlk olarak adı Milli Emniyet Hizmet olan teşkilat ismi beğenilmeyerek Milli Amele Hizmeti ismini almıştır. Bir ara MEHMAH olarak da anılmıştır. İç işlerinin açıklamalarına göre MAH (Millî Amele Hizmeti) veya MEH (Millî Emniyet Hizmeti) 6 Ocak 1927’de kuruldu. İstihbarat işleri 1927’nin hemen başında Ordu Müfettişliklerinden de alınarak, yeni kurulan Millî Emniyet Hizmetleri Teşkilatı’na (MAH) verildi.

Milli Amele Hizmetleri içerisinde Espiyonaj, Kontrespiyonaj, Propaganda ve Teknik Destek Faaliyetleri isimli modern istihbaratta bulunan bürolar vardı. Bir başkan, 13 yönetici personel ve dört şube şeklinde örgütlenen MAH’ın örgüt şeması, başkan ve altındaki şubelerden oluşmaktaydı.

Daha önceleri Almanya istihbaratını kendisine örnek alan teşkilat 1950’li yıllar’ da Amerika’yı örnek almaya başladı. MAH özellikle 1953 yılından sonra CIA’nın bir şubesi gibi çalışmaya başladı. MAH kendisi teknik

ve diğ er imkanları olmadığı için Türkiye'nin dış istihbaratını CIA'ya bırakıp, kendisi tamamen iç politikaya ağırlık vermek zorunda kaldı.

MAH'ın 12 yıl aralıksız başkanlığını yapan Tümgeneral Naci Perkel'den sonra göreve MAH'ta görevli Albay Behçet Türkmen getirildi. Türkmen'e bir süre farklı görevler verildi ardından tekrar 1951'de MAH'ta görevlendirildi. 1953'te Millî Emniyet Hizmetleri reisliğine atandı (Soner Yalçın ve Doğan Yurdakul, (t.y), Bay Pipo Bir MİT Görevlisinin Sıra dışı Yasamı: Hiram Abas, Erişim tarihi: 05.05.2015, <http://www.acikistihbarat.com>).

2.7.Mim Mim (Müdafaa-i Milliye Teşkilatı) Grubu

Müdafaa-i Milliye Teşkilatı 1920 yılının Nisan ayında İstanbul'un Topkapı semtinde kurulmuş gizli bir örgüttür. Müdafaa-i Milliye isimlerinin baş harfleri alınıp okunduğ undan mim mim olarak anılmaya başlamıştır. Mim Mim Grubu'nun faaliyetleri arasında en dikkat çekici olan, İstanbul İşgal Kuvvetleri Kumandanı görevinde bulunan General Harrington'un İngiltere Harbiye Nezareti'ne; Kuvai Milliye üzerine yazmış olduğu raporu ele geçirmesi olayıdır.

Birinci dünya savaşı sonunda tüm dünya ülkeleri gibi ülkemizde de istihbarat zaafiyeti giderilememişti. Etrafta kim hain, kim vatansever, kim casus tam olarak kestirilemiyordu. Birçok devlet diplomasisinde bilgi eksikliğ inden işler tam yürümüyordu. Bu ve buna benzer sebeplerden ötürü Mustafa Kemal'in oluruyla Fevzi Çakmak Paşa Teşkilat-ı Mahsusa'nın son başkanı sıfatını taşıyan Hüsamettin Ertürk'e ulaşır. Netice itibariyle Ertürk istihbarat konusunda bilgili ve bu alanda emek sarf etmiş bir şahsiyettir. Ertürk ile birlikte uzun tartışmaların sonunda yeni bir yapılanma kararı alınır. Ertürk Ankara'da gece gündüz çalışarak ülkemize uygun bir istihbarat çalışmasının alt yapısını oluşturur ve gerekli bilgileri Mustafa Kemal'e ulaştırır. Mustafa Kemal'in onayıyla Ertürk adı Müsellah Müdafaa-i Milliye Grubu olarak belirlenen teşkilatın içeriğ i ve çalışma yapısıyla ilgili bütün çalışmalarını yapar.

Mim Mim Grubu olarak da halk arasında dillendirilen söz konusu istihbarat teşkilatı, öncelikle İstanbul'daki dağınık durumu toplayıp ortadaki olumsuz gözük en tabloyu ortadan kaldırır. Akabinde ise Karakol Örgütünden kalan dağınık yapının düzenli hale gelmesi için tüm çalışmaları bir çatı altında toplamıştır. Mim Mim grubu İstanbul'da büyük bir ajan faaliyeti yürütür ve bunun sonucunu hemen almaya başlar akabinde ise bir haber ağı kurarak

ülkenin farklı vilayetlerindeki durumdan gerekli yerleri bilgilendirir. Servisin verimli çalışmasıyla birlikte kurulan haber ağı vasıtasıyla özellikle düşman devletlerinin Saray'daki adamlarını tespit edip ve düşman karargâhlarından servisin kazandığı elemanlar vasıtasıyla da düzenli bilgi akışı sağlanırdı. Kimi gün işçi, kimi gün dilenci gibi kisveler altında Mim Mim elemanları işgal kuvvetlerinin en gizli adreslerine kadar sızmışlar espiyonaj nedir tüm dünyaya ne olduğunu canlı olarak anlatmışlardır. Ulusal Mücadele'nin kaderini tayin eden önemli bilgileri Ankara'ya aktarmayı en kısa zaman da başarmışlardı. Hızlı ve akıllı bir istihbarat teşkilatı olarak tarihteki şanını bize aktarmayı da başardılar.

2.8.Özel Harp Dairesi (ÖHD)

Özel harp kamuoyunda negatif bir terim olarak algılanmaktadır. Ülkemizde birçok faili meçhul olayların ardında bu birimin yer aldığı basın ve kamuoyu tarafından zaman zaman dillendirilmektedir. Tabii sadece bu bir iddiadır. Özel harp dairesi bir dönem Seferberlik Tetkik Kurulu, bir dönem Özel Kuvvetler olarak anılıyordu. Genel Kurmay Başkanlığına bağlı bir birimdir.

Özel Harp Dairesi, ABD'nin gizli servisi CIA ve NATO işbirliği ile kurulan bir yapıdır. Bunun yanında Soğuk Savaş Dönemi Türkiye'sinde Genelkurmay başkanlığı içerisinde yer alan önemli görevler teşkilatıdır. Avrupa'da İkinci Dünya Savaşından sonra komünistlerin iktidara gelmesini önlemek için kurulan Gladio adlı kontrgerilla örgütünün Türkiye'deki uzantısına siyasi literatürde Özel Harp Dairesi, eylemleri gerçekleştirenlere ise kontrgerilla denmiştir(Kongar, 2007, 175)

Özel Harp Dairesi Soğuk Savaş döneminde CIA ile işbirliği içerisindeydi. 1974 yılında Kıbrıs müdahalesine misilleme olarak ABD Türkiye'ye silah ambargosu uygulayınca, Amerikan Askeri Yardım Kurulu'nun verdiği finansmandan mahrum kalan ÖHD Başkanı'nın Bülent Ecevit'ten para istemesiyle ilk kez bir başbakan derin devletten haberdar oldu (y.y, (2005, 20 Kasım), Ecevit: Türkiye'de bir derin devlet olayı var, Erişim tarihi: 10.04.2015,<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/3544213.asp> 20 Kasım 2005).

Ecevit etrafında güvendiği birkaç isme bu durumu anlatır ve bu yapının dağıtılması için gizli bir çalışma yürütülmesini ister. Ancak derin yapının çok güçlü olduğunu Ecevit bu durumu görmezden gelmek zorunda kalır. Dönemin derin yapılarının silah-uyuşturucu, kaçakçılık ve birçok illegal işleri bu yapı ile

halledildiğini fark etmişti ve elinden bir şey gelmemiştir. Birçok mafya ve silah tüccarı bu derin yapı aracılığı ile güya devlet adına korunuyordu. Birileri bir senaryo yazıyor ve oyuncular da maalesef Özel Harp Dairesi içerisindeki Anadolu'nun evlatları oluyordu. Bu derin yapının halen günümüzde varlığını sürdürdüğünden kuşumuz olmasın. Ne hikmetse bu yapı bir türlü çözülemiyor.

“ÖHD ve MİT Kızılder (1972), Taksim Meydanı (1977), Bahçelievler ile Kahramanmaraş (1978) katliamlarını, Ankara Cumhuriyet Savcı Yardımcısı Doğan Öz (1978), gazeteci Abdi İpekçi (1979) suikastlarını düzenledi, derin devlete karşı çıkmaya çalışan zamanın başbakanı Ecevit (1977) ve Turgut Özal'a (1988) karşı suikast girişimlerinde bulundu” (Mavioğlu ve Şık, 2011: 25-42).

Devlet-mafya-parlamento üçgeni, Susurluk ve Şemdinli olayları ile deşifre oldu. 1996 yılında Susurluk'taki o gündeme bomba gibi düşen trafik kazasında eski İstanbul Emniyet Müdür Yardımcısı Hüseyin Kocadağ ve Interpol tarafından aranan Çatlı aynı arabada ölü olarak bulundu, köy korucusu bir aşiretin lideri, Refah Partisi (RP) ile koalisyon hükümeti kurmuş olan dönemin Şanlıurfa Doğruyol Partisi milletvekili Sedat Bucak yaralı olarak hasbel kader kurtuldu (Yalçın ve Yurdakul, 2000: 387-9)

Olay o kadar sulandırıldı ki kendilerince devlet adına iş yaptığını zanneden ve senaryo da oyuncu rolünde bulunanlar deşifre olur diye her türlü istihbarat ve ayak oyunları o dönem de oynandı.

Özel Harp Dairesi'nde çalışan personelin maaşı ve gerekli tüm ihtiyaçları, bir süre ABD tarafından finanse ediliyordu. Özel Harp Dairesi'nin personeli ve elemanları ABD istihbarat ve askeri birimlerince eğitilir, donatılır. Bu dairede çalışacak personel genellikle ideolojik olarak sağcı kesimlerden tercih edilir ve seçilir. İttihat Terakkiden günümüze etkisini yitirmeyen derin devlet figüranları adeta toplum mühendisliği yaparak, ülkenin kaderi ile oynamaktadırlar. Birçoğuna sorulsa iyi niyetle vatani millet adına yaptıklarını söylerler ve devletçilik oyunu oynarlar. Devleti sevmek insanların ve ülkenin kaderiyle oynamak değildir bunu da hatırlatmak gerekir. Bugüne kadar bunu somut olarak hatırlatanlar genelde diğer dünyaya bir şekilde yollandı. Bunda başarılı oldukları da söylenebilir. Bu tarz odaklar ülkedeki hareketleri yönetmeye çalışırken siyasetçilere de demokrasi oyunu oynamak ve halkı kandırmak düşmüştür. Çünkü el mahkumdur muhtelif istihbarat oyunları. Bu daireye seçilen personel Sağcı kesimden seçilirken genelde Vatan-Millet-Sakarya duygularının aşırılığında kaynaklanabilir. Burada gözden kaçırılan ve asıl sorulması gereken şey durum senaryoyu dışarıda başkalarının

yazdığıdır. Oyuncular ise her zaman olduğu gibi tarihi süreç içerisinde hep birbirine kırdırılan vatanımızın öz evlatlarıdır.

Bir dönem boyunca Türkiye'nin çıkarlarının ABD'den ayrı olduğunu söyleyen herkes bu tutum ve söylemler karşısında komünist olarak nitelendirilmiş ve ötekileştirilerek damgalanmıştır ve bu damgalanan şahısların birçoğu hayati tehlikelerle karşı karşıya kasıtlı olarak bırakılmıştır. 12 Mart'ta, darbeci generallerden ayrılan amiral ve generallere bile komünist diyecek kadar ileri gidilmiştir. Türkiye'de il il, köy köy, kasaba kasaba dost güçler düşman güçler, mezhepsel ve ırksak ayrımı yapılmıştır. Bu düşmanlar tek tek yakalandıklarında kullanılan imha yöntemi bireysel, toplu bir hedef oluşturduklarında ise kitlesel olmuştur (Parlar, 1998, 375).

2.9. Milli İstihbarat Teşkilatı

Türkiye Cumhuriyeti kurulduğu yıldan bu yana temel olarak aynı istihbaratın türevleriyle işlevlerini sürdürmüştür. Günümüzde görev yapan istihbarat teşkilatlarının maddi ve manevi yapısı Yıldız İstihbarat Teşkilatına kadar uzanır. Biz burada MİT daha önce hangi isimle ve hangi görevlere bakardı daha çok buna değineceğiz. MİT'in bir önceki adı MAH'dı.

Milli Amele Hizmeti özellikle 2. Dünya Savaşı'ndaki göstermiş olduğu büyük başarılar ile memleket adına çok önemli işler çıkarır. 2. Dünya Savaşı esnasında bütün dünya devletlerinin ülkemize göndermiş olduğu yabancı casuslarıyla mücadele ederek onları bertaraf edip büyük tecrübeler kazanır. MAH, zaman içerisinde duyulan ihtiyaçlara bağlı olarak bir kaç kez irili, ufaklı küçük yapısal ve içeriksel değişiklikler geçirmiştir. 1965 yılına kadar Türkiye'nin istihbarat açığını MAH kapatmış ve faaliyetlerini de başarıyla sürdürmüştür.

Türkiye'de istihbaratın daha faal, daha güçlü ve etkili olması amacıyla tek elde toplanıp çatı şeklinde bir tek istihbaratta buluşması hep öngörülmüştür. Söz konusu bu öngörüğü gerçekleştirebilmek amacıyla, 22 Temmuz 1965 tarihinde TBMM tarafından 644 sayılı kanun kabul edilmiştir. 644 sayılı kanun ile kuruluşun adı MİLLÎ İSTİHBARAT TEŞKİLÂTI olarak değiştirilmiştir. Bu kanun ile MİT'in bir Müsteşar tarafından görevini ifa etmesi ve yönetilmesi uygun görülmüştür. MİT Müsteşarının, kanun ile belirlenen görevlerinin yerine getirilmesinde sadece dönemin başbakanına karşı sorumlu ve emri altında olması ifade edilmiştir (Serkan Üstüner, (2014, 14 Mart), Abdulhamit'den Hakan Fidan'a Mit'in Tarihi, Erişim tarihi: 06.05.2015, <http://www.haber7.com/guncel/haber/1137120-abdulhamidden-hakan-fidana-mitin-tarihi>).

MİT, 644 sayılı kanun hükümleri doğrultusunda yaklaşık olarak 19 yıl süre ile faaliyetlerini zaman zaman başarı ile zaman zaman ise hüsrarla sonlandırmış ve bugüne kadar gelmiştir. Ancak süratle değişen ve gelişen dünya koşullarının ışığında yeni bir yasal düzenlemeye gidilmesi ihtiyacı

ortaya çıkmıştır. Bu maksatla, 1 Kasım 1983 tarihinde 2937 sayılı "Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Millî İstihbarat Teşkilâtı Kanunu" çıkarılmıştır. Bahsi geçen kanun 1 Ocak 1984 tarihinde yürürlüğe girerek istihbarat teşkilatının kanuni güvencesi olmuştur.

2.9.1 Millî İstihbarat Teşkilatının görevleri;

Madde 4 – Millî İstihbarat Teşkilatının görevleri şunlardır;

a) Türkiye Cumhuriyetinin ülkesi ve milleti ile bütünlüğüne, varlığına, bağımsızlığına, güvenliğine, Anayasal düzenine ve milli gücünü meydana getiren bütün unsurlarına karşı içten ve dıştan yöneltilen mevcut ve muhtemel faaliyetler hakkında millî güvenlik istihbaratını Devlet çapında oluşturmak ve bu istihbaratı Cumhurbaşkanı, Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri ile gerekli kuruluşlara ulaştırmak.

b) Devletin millî güvenlik siyasetiyle ilgili planların hazırlanması ve yürütülmesinde; Cumhurbaşkanı, Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri ile ilgili bakanlıkların istihbarat istek ve ihtiyaçlarını karşılamak.

c) Kamu kurum ve kuruluşlarının istihbarat faaliyetlerinin yönlendirilmesi için Millî Güvenlik Kurulu ve Başbakana tekliflerde bulunmak.

d) Kamu kurum ve kuruluşlarının istihbarat ve istihbarata karşı koyma faaliyetlerine teknik konularda müşavirlik yapmak ve koordinasyonun sağlanmasında yardımcı olmak.

e) Genelkurmay Başkanlığınca Silahlı Kuvvetler için lüzum görülecek haber ve istihbaratı, yapılacak protokole göre Genelkurmay Başkanlığına ulaştırmak.

f) Millî Güvenlik Kurulunda belirlenecek diğer görevleri yapmak.

g) İstihbarata karşı koymak.

h) (Ek: 17.4.2014-6532/1 Md.) Dış güvenlik, terörle mücadele ve millî güvenliğe ilişkin konularda Bakanlar Kurulunca verilen görevleri yerine getirmek.

i) (Ek: 17.4.2014-6532/1 Md.) Dış istihbarat, millî savunma, terörle mücadele ve uluslararası suçlar ile siber güvenlik konularında her türlü teknik istihbarat ve insan istihbaratı usul, araç ve sistemlerini kullanmak suretiyle bilgi, belge, haber ve veri toplamak, kaydetmek, analiz etmek ve üretilen istihbaratı gerekli kuruluşlara ulaştırmak.

j) (Ek: 17.4.2014-6532/1 Md.) İstihbarat kapasitesini, niteliğini ve etkinliğini artırmak amacıyla çağdaş istihbarat usul ve yöntemlerini araştırmak, teknolojik gelişmeleri takip etmek ve uygun görülenleri temin etmek. (Değişik birinci cümle: 17.4.2014-6532/1 Md.) Millî İstihbarat Teşkilatına bu görevler dışında görev verilemez. Millî İstihbarat Teşkilatı birimlerinin görev, yetki ve sorumlulukları Başbakanca onaylanacak bir yönetmelikte belirtilir ((t.y), Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Mit Kanunu, Erişim tarihi: 06.05.2015, <https://www.mit.gov.tr/2937.pdf>).

Milli İstihbarat Teşkilatı'nın asli görevini şu şekilde açıklamak mümkündür; Türkiye'ye yönelik özellikle dış güçlerden tarafından kaynaklanan ve ülkemize zarar veren faaliyetlerini önceden tespit edip bunlara yönelik tedbirleri de gerekli karar alıcılara ulaştırmaktır. Ayrıca özellikle MİT'in bir hastalığı ve alışkanlığı olan ideolojik fişleme sanatı halen sürmektedir ama kişinin hangi ideolojiden olduğu MİT'i pek de ilgilendirmez (Kaynak ve Mete, 2009: 20). Fişleme genellikle üçüncü dünya ülkelerinde yapılan bir sanat şeklidir. Bu alışkanlık maalesef yıllardır sürmektedir. Günümüzde de insanlar farklı renkler kullanmak suretiyle fişlenebilmektedir.

Milli İstihbarat Teşkilatı, Türkiye Cumhuriyeti'nin varlığına ve birliğine gelebilecek her türlü tehlikeyi önceden tespit edip bu tespitleri gerekli yerlerle paylaşır. Söz konusu ülke varlığının bölünmezliğine, anayasa ve hukukun üstünlüğüne, yargının bağımsızlığına, milli birlik ve beraberliğin korunması için kamu düzenine, kamu güvenliğine ve milli gücünü meydana getiren bütün unsurlarına karşı İçeriden ve dışarıdan gelebilecek her türlü terörist saldırı, habis düşüncelere karşı önceden tedbir alıp bu tedbirleri ülkenin gerekli kurumları ile paylaşır. Milli İstihbarat Teşkilatı stratejik hamleleriyle ülkemize uluslararası arenada kolaylıklar sağlamalı ve elini güçlendirecek bilgileri önceden sağlamalıdır. İstihbarat kurumlarını siyasete yön veren bir servis olarak kabul edersek gerek içeride gerekse dışarıda siyasilerin ülkemiz adına karar verirken elini güçlendirici özel bilgi bankası niteliğinde olmalıdır.

Devletin ülke içerisindeki huzur ve barışı sağlamak için kamu düzeni ve güvenliği için gerekli olan politikasının hazırlanmasıyla ilgili her konuda bilgi sahibi olduğu düşünülen istihbaratın tek elde toplanabilmesi amacıyla, 22 Temmuz 1965 tarihinde TBMM tarafından 644 sayılı kanun kabul edilmiştir. Yalnız MİT'in bütün enerjisini ülke içerisindeki güvenlik ağırlıklı istihbarat ve fişleme gibi son derece ilkel konularla ilgilenmesi neticesinde halen tam bir etkili istihbarat olduğu söylemez.

Milli İstihbarat Teşkilatı kendini yenileyerek ilerleme kat etmiştir. Ancak istenilen seviyede bir ilerleme kat edememiştir. MİT'e personel alımı eskiden beri babadan oğula geçen padişahlık sistemlerini hatırlatır. Halen buna benzer tabloların olduğu bilinmektedir ve liyakat burada da maalesef ikinci plandadır. Bu sebeple de uluslararası ilişkilerimiz maalesef istenilen seviyede değildir. Burada istihbaratın büyük rolü vardır.

2.9.2 Siyasi Çekişmeler ve Mit

İstihbaratın en iyi müşterileri doğal olarak siyasiler olmuştur. Özellikle MİT'in iç istihbarat ile ilgilenmesi, verimini bu alana ayırması, dış istihbarat ile pek ilgilenmemesi ya da ilgilenmemesi gibi nedenlerle iktidarı yönetenler ile doğal olarak iç içe olmuşlar.

Kimi zaman CIA'de olduğu istihbaratın başındaki zevat devletin başına buyruk kesilip, tehditle hükümet yetkililerine istedikleri işi yaptırabilmektedir. Burada tehdit unsuru baştakilerin ya kadınlarla olan münasebeti, ya para konusu gibi temel konulardır. Durum böyle olunca da devletin istihbarat kurumu sanki iktidarın istihbarat kurumu gibi bir algı doğal olarak oluşmaktadır. Bu algıyı yıkmanın yolu MİT'in TBMM' ine karşı sorumlu olması ve ülkeyi genel olarak ilgilendiren konuda gerektiğinde mecliste bilgilendirme tarzı konuşmalarla ve toplantılarla tüm partileri bilgilendirmelidir. Gerektiğinde meclis istihbarat kurumlarını denetleyebilmelidir. Meclis bunu yaparken istihbaratçıların korunması ve deşifre durumu göz önünde bulundurulmalıdır. Yani kısaca meclis etkinliği istihbarat üzerinde olmalıdır. Böylelikle bir partinin ya da sadece iktidarın istihbaratı olmaktan kurtulmuş olunur.

Siyasi çekişmeler oldum olası MİT'in motivasyonunu bozan ve psikolojik olarak sıkıntıya düşüren yaralayan etkenler arasında bulunmaktadır. Örneğin darbeleri öyle veya böyle bir şekilde dönemin başbakanı olan Süleyman Demirel'e her seferinde öncesinden haber veren MİT'tir. Fakat bir türlü Demirel'e kendini kabul ettirememiş ya da bu kurum ile Demirel arasında sürekli çekişme meydana gelmiştir. Demirel bir gün yanındakilere " MİT Afrika'daki kabilelerin içinde ne olup bittiğini bildirir ama darbeleri haber vermez" diyerek MİT'i yerden yere vurarak eleştirmiştir. Hâlbuki ki MİT'in imkanları o dönemde daha kısıtlıdır, öyle Afrika'daki bilgilere ulaşması hiçte kolay bir durum değildir. MİT genelde iç istihbarat eğilimli olduğundan dış istihbarat açısından batılı müttefiklerine bağımlı kalarak kendisini dışa fazla açamamıştır. Genelde elçiliklerden gelen bilgilerle yetinmiştir. Bu durumda bizim uluslararası sahnedeki yerimizin geri sıralarda olmasına sebep olmuştur.

Tüm bunların yanında gecesini gündüzüne katan MİT personelinin enerji harcayarak topladığı ve bunu siyasi karar alıcılara getirdiği istihbaratlar ne olacaktır. Türkiye'de özellikle siyasiler tarafından cevaplanması gereken bir soru da budur. Bu istihbaratlar siyasi çekişmeler veya liderin o günkü ruh haline göre değer kazanmakta ya da değer kaybetmektedir. Örneğin Uğur Mumcu'nun öldürülmesinin hemen ertesinde bütün devlet yetkilileri bu olayın bir yabancı istihbarat veya terörist örgütün işi olduğu yolunda açıklamalar yapmışlardır. (Tuncay Özkan, (t.y), Mit Dünden Bugüne Gizli Dünyanın Bilinmeyenleri, Erişim tarihi: 05.05.2015, <http://www.islamkutuphanesi.com>). Ancak bazı siyasiler iç siyaset ve dış siyaset denge muvazenesinde değerlendirmeler yapmıştır.

Türkiye'de dikkat edilirse son dönemde siyasiler üzerinde kaset baskısı giderek artmaktadır. Bununla ilgili bir tane kaset yayımlayan ya da bu kasetleri şantaj olarak sunanlara karşı önemli bir soruşturma açılmış değildir. Örneğin Deniz Baykal'a kurulan kaset komplosu ile ilgili hiçbir adım atılamamıştır. MİT bu konuda daha önceden siyasilere karşı kurulabilecek komploları analiz edebilmelidir. Strateji geliştirmesi gerekmektedir. Hangi

siyasi lider ya da siyasetçi olursa olsun bu çirkin tuzakları kuranları bulmak ve adalete teslim etmek gerekir.

Teknolojik olarak böcek olarak tabir edilen ve kasetleri kayıt eden cihazlar üzerindeki parmak izleri her daim korunmalıdır. İleride bu parmak izleri lazım olabilir. Özellikle siyasilere ve son dönem parti merkezlerine yerleştirilen bu cihazlar üzerindeki parmak izleri saklandığı takdirde bu işleri yapanları çıkarması açısından önem arz eder. Mesala Emniyet Genel Müdürlüğü personelinin bütünüün parmak izini almıştır. Aynı şekilde MİT personelinin de parmak izi alınmalıdır. İleride şaibe ve su-i zanna sevk olunmaması için personeline parmak izi aldırılmalıdır.

2.10.Değişen Diplomasi Anlayışı ve Türkiye

Diplomasi dünyada 15.yüzyıldan itibaren önemini arttırmaya başlamıştır. Diplomasi dış politikanın uygulanma temelidir, alanıdır. Uluslararası ilişkileri düzenleyen antlaşmaların bütünüdür de diyebiliriz.

Küreselleşen dünyada, vakıfların, kurumların, derneklerin yanında istihbaratın da önemli bir yer teşkil edeceği öngörülmektedir ve bunu destekleyen bir çok argüman artık görülmektedir.

Soğuk savaş döneminde ABD devlet başkanı Truman önüne derli toplu bilgi koyan bir yapı yoktur diyerek istihbarat teşkilatına atıfta bulunmaktadır. Yani burada savaş için gerekli, devletlerle ilişki kuracağı bir stratejik istihbarat teşkilatına ihtiyaçtan bahsetmektedir. Bilindiği üzere Kent stratejik istihbaratı “Yüksek Düzey Pozitif Dış İstihbarat” şeklinde sunmaktadır. Yüksek Düzey Pozitif Dış İstihbarat ulus devletlerin çıkarlarının zarar görmesini engelleyen bilgiler bütünüdür. Bu bilgiler ile yapılacak uluslararası ilişkiler belki de ülkeler arasındaki savaşı engelleyecek, kurulacak diyalog ile negatif durum ortadan kalkacaktır.

Diplomasi ile çözülemeyen konular askeri strateji ile çözülür ki bu durumda savaş bile söz konusudur ve maliyeti fazla olan bir tablodur. Ancak teknolojinin de gelişmesiyle küresel güçler günümüzde daha çok diplomalarını askeri strateji üzerine kurmuşlardır. Yani dünyada diplomasi gittikçe değişmektedir.

Uluslararası ilişkilerde en geçerli ve en uzun zamandır kullanılan ve tüm dünya devletleri tarafından bilinen diplomasının değişmesiyle birlikte her ne kadar askeri strateji en önemli güç göstergesi gibi olsa da demokratik ve hukuka saygılı bir ülkenin ulusal hedeflerine ulaşabilmesi için etik açısından kabul edilebilir en etkili ve en güzel yöntem diplomasiyi son ana kadar zorlayarak kullanmak olacaktır. Aksi takdirde son yıllarda yaşanan bazı hadiseler yaşanmak zorunda kalır. Netice itibariyle uluslararası güç dengesinde devletler durumuna göre hareket edip gardını ona göre alıyor.

Zayıf bir ülkenin güçlü bir ülkeye külhanbeyi edasıyla ilişki içerisinde olmasına gerek yoktur aksi takdirde zayıf olan ülke ezilir.

. Uluslararası ilişkilerde diplomasinin kullanılma tercihleri arasında aşağıdaki maddeleri sıralayabiliriz.

1. Tarihin derin akışına bakıldığında tüm dünya devletleri ister güçlü olsun ister zayıf olsun diplomasinin barışçı, uzlaşmacı ve hem de az masraflı olmalarından dolayı en çok tercih ettiği bir alandır. Ancak ülkeler ilişki kurarken öncelikli olarak milli çıkarlarını düşünürler. Bu çıkarlarını bazı zaman zorlayıcı diplomasiyle halledeceklerini düşünürler.

2. Zorlayıcı diplomasiyi genelde ilişki içerisinde olan ülkelerden güçlü olanı zayıf olanına uygular ve strateji olarak da genelde diğer devletin egemenlik hakkına sinsice nüfuz edilmesi tercih edilir. Bir dış müdahale biçimidir.

Devletler ve istihbarat örgütleri stratejilerini geliştirirken sadece rakip istihbarat örgütlerini ve devletleri göz önüne almaz; sistemin bütün aktörlerini esas alırlar. Bilindiği gibi strateji, sağlam bilgiye, psikolojik algıya ve olguya dayalı güvenlik anlayışlarıyla doğrudan ilişkili bir anlam içermektedir. Bundan dolayı illaki istihbarat gerekmektedir. Bilgi olmadan olmaz. Devletlerin elini kolaylaştıran ana unsur elindeki bilgidir. Bilgi ile stratejinizi belirliyorsunuz.

“Zorlayıcı diplomasi yöntemi içinde uygulanan istihbarat stratejileri aşağıdaki maddeler olabilir;

(1) İkili diyalog yapılan ülke ya da diğer ülkelerle masaya oturduğunda karşı devlet yada devletlerin uzun vadeli çıkarlarını ve pazarlık taktiğini tespit etmek.

(2) Karşı tarafta yer alan devlete baskı unsuru olacak muhtelif araçlar kullanmak.

(3) Yanlış bilgi verme ve şaşırtma. Yeri geldiğinde çapraz sorular.

(4) Oldu-bittiye getirecek komplolar düzenleme.

(5) Kamuoyu, diğer devletleri ve uluslararası kuruluşları haklılığına ikna edecek yöntemler kullanma.

(6) Karşı tarafın diplomatik misyonunu psikolojik baskı altına alma, hata yapmaya zorlama.

(7) Şantaj türü baskılar.

(8) Hedef ülke içerisinde daha önceden şekillendirilmiş iç ve dış istikrarsızlık unsurlarının harekete geçirilmesi.

(9) Propaganda. Uluslararası sistemin etkin güç merkezlerinde iktidar ve bilginin iç içeriği en önemli güç çarpanıdır. Burada yetişmiş personel faktörü ön plana çıkar” (Sait Yılmaz, (t.y), Değişen Diplomasi ve Türkiye, Erişim tarihi: 06.05.2015, <http://www.beykent.edu.tr/WebProjects/Uploads/yilmaz-eylul-09.pdf>).

Karşı taraf olarak adlandırdığımız devletlere karşı yürütülecek faaliyetlerin başarılı ve etkili olması için istihbarat olmazsa olmaz bir şarttır.

21. yüzyılda istihbarat gücü ülkelerin tekeline çıkmıştır. Geleceğe yönelik yapılacak planlarda bilgiye ihtiyaç vardır bu bilgi istihbarat ile mümkündür ve önderlik görevini yerine getirecek bir donedir. Bilginin güç olduğunun farkında olan pek çok ülke vardır. Bunlardan bazıları küresel güç olan. Amerika, Rusya, İngiltere ve Fransa. Bu ülkeler aynı zamanda diğer ülkelere nazaran çok üstün istihbarat toplama ve üretme kapasitelerine sahiptir. ABD istihbarata yılda 44 milyon dolar gibi bir miktar aktarmaktadır.

Uluslararası ilişkilerde başarıyı sağlayan en temel unsur, herkesin bilmeden sizin önceden farklı uygulamalarla elinizi güçlendirecek eski ve yeni tüm bilgilere sahip olmanızdır. Elinizdeki bu bilgiler size uluslararası aktörlere yeni avantajlar sağlar. Ancak bu elinizdeki bilgiler ülkelerin devler sırrı niteliğindeki bazı gizli ve stratejik bilgilerini içeriyorsa, casusluk faaliyetleri algısıyla ülkelerin tepki vermesine ve resmi diplomasının ülkeler arasında uluslararası ilişkilerin gerilemesine ve de gerilmesine sebep olabilmektedir. Casusluk faaliyetleri ülkeler arasında temkinli yaklaşılmalı bir konudur. Bu böylede olsa aslında tüm ülkeler bilinmeyen bilmenin verdiği avantajın önemini bilmektedirler. Bu sebeple de istihbarat alanına aşırı derecede önem verip yıllık bütçelerinin önemli bir kısmını bu alana yapmaktadırlar.

Türkiye bu alanda geri kalmıştır. En önemli sebebi ise dış istihbarata önem vermeyişindedir. Tüm gelişen dünya ülkeleri bu konuda diplomatlarını eğitirken ve teknolojik donanım da ne ihtiyaç varsa bunu karşılayarak güç olma yolunda ilerlemektedir. Tüm dünyanın gözünün olduğu bir coğrafyadayız ve biz halen şişirme basın haberleriyle kendimizi koyunun olmadığı yerde keçi kendisini Abdurrahman Çelebi zannıyla hareket ediyoruz ve bu bize önemli prestij kaybettirmektedir. Tüm sorunları ortadan kalkması için öncelikle istihbarattan başlamalıyız ve bu alana yetişmiş, teknik donanımı yüksek, diplomasının önemini bilen karar alıcılar ile uyumlu çalışabilecek istihbarat ve personeline ihtiyaç vardır.

2.11.Mit'in dış istihbarat yap(a)maması

Türkiye'de bulunan mevcut istihbarat örgütlerinin daha ağırlıklı olarak iç istihbarata yöneldiği aşıkardır. Dış istihbarata yönelik ciddi anlamda bir istihbarat faaliyeti yürüttüğümüz söylenemez. Son yıllarda Mit'in bütçesi arttırılarak dış istihbarat için bir kıpırdama gözükse de ciddi anlamda profesyonel bir dış istihbarat teşkilatı halen mevcut değildir.

“Dış istihbarat toplamada da Türkiye'nin başarılı olduğu söylenemez. Bu ciddi bir zaafımızdır. Türkiye'nin teşkilat ve yetişmiş eleman noksanlığı bu alandaki çalışmaları sınırlamaktadır ” (İnan, 1999: 31).

Dış istihbarat birimimiz olmadığından dış işleri bakanlığı 'da bir büro aracılığı ile istihbarat faaliyeti yürütmektedir.

Ancak sınırlı personeli ve yetkisi olan Dışişleri Bakanlığının enformasyon kaynağı çok sınırlı ve zayıf olmuştur. Milli istihbarat teşkilatından gelen bilgiler çok yüzeyseldir. Kendilerinden giden bilgiler de sınırlıdır. Bu yüzden çok önemli bir istihbarat faaliyeti yürütülememektedir. Oysa sağlıklı istihbarat savunma ve dış politikanın temel şartıdır. Büyük, hatta bazı orta çaplı devletlerin en çok önem verdikleri saha istihbarattır. İstihbarat artık devletleri geleceğe hazırlayan bir departmandır desek yeridir. İstihbarat Türkiye'nin daima zayıf tarafı olarak kalmıştır (İnan, 1999: 92).

MİT, hacim olarak da küçük olduğundan dış istihbarata ayıracağı personel sayısı da yetersizdir. Bu sayının acilen teknik donanımlı, diplomasiye önem veren personel ile giderilmesi gerekir. MİT, ABD istihbarat topluluğunun bir departmanı kadar büyüklüğe ancak sahiptir. Buradan da anlaşılacağı üzere MİT'in yeteri kadar büyümediği görülüyor. Tabii istihbaratımız netice itibariyle Başbakanlığa bağlıdır. Bu konuda karar alıcı olan Başbakanlık'tır. Bir istihbaratçı devlet başkanı olan ülkelerin durumu bizden haliyle ilerde olacaktır. Örneğin Rusya devlet başkanı, ABD eski devlet başkanı Bush gibi küresel güç devletlerinin başları. Ülkemizde bu alan ile ilgili çok yetişmiş elemanımız yoktur.

2.12. TÜRKİYE'DE ULUSAL GÜVENLİK VE MİT'DEKİ DEĞİŞİM

Ulusal güvenliğin, ulusal çıkar ile dış politikanın belirlenmesinde önemli bir yeri vardır. Ulusal güvenlik ile ilgili birçok aktör vardır. Bunlardan bir tanesi de düşünce kuruluşlarıdır. Bu düşünce kuruluşlarından etkin etkili bir şekilde faydalanılmalıdır. Özellikle istihbarat alanında çok önemli analizleri vardır düşünce kuruluşlarının. İstihbarat bilindiği üzere ulusal güvenliğin sağlanmasında yaşamsal bir unsurdur.

Sınır dışı kurulacak olan düşünce kuruluşları he ekonomi, hem eğitim, hem sağlık, hem savunma... gibi alanlarda önemli yol gösterici olur. Bugün ABD bile bu ekol kuruluşlarla çalışmaktadır. Ülkemizde de bu tür kuruluşlar vardır. Ancak ülkemizde ki bu kuruluşlar yerlidir. Bizim dış istihbarat yönelik çalışmalar yürütmemiz gerekir. Dış istihbarat ülke çıkarlarını tehdit edici gelişmeleri önceden haber vermekle kalmaz, örtülü faaliyetler ile ülkeler arasındaki çatışmalara diplomatik ve askerî yollarla müdahale etmeye veya bunları engellemeye yardımcı olur.

Günümüzde de istihbaratımızla ilgili gerek yerel basında gerekse ulusal basında olumsuz haberler yapılmak suretiyle yıpratılmak istenmektedir. 1997 yılındaki Susurluk kazasından beri Türk İstihbaratı sistemli olarak yıpratılmaya çalışılmaktadır. 1997 yılından sonra Avrupa Birliği üyelik adaylığı ile başlayan süreç kapsamında dışarıdan kurgulanan sanal bir demokrasi ve temiz devlet propagandası ile devletin diğer güvenlik

organları da etkisizleştirilme sürecine sokuldu. (Sait Yılmaz, (t.y), Değişen Diploması ve Türkiye, Erişim tarihi: 06.05.2015, <http://www.beykent.edu.tr>).

2.12.1 Türkiye'nin güvenlik sorunları

Türkiye, ulusal güvenlik açısından geniş olduğu kadar, sorunlar, çatışmalar ve istikrarsızlıklar içeren Ortadoğu gibi coğrafyada yaşamaktadır. Her ne kadar bir Avrupa devleti de olsak yangın genelde Ortadoğu coğrafyasında çıkmaktadır. Dolayısıyla ulusal güvenliğimiz her daim tehdit altındadır ve bunun için yangını önceden haber verecek etkin bir MİT teşkilatına ihtiyaç vardır.

Ulusal güvenlik sisteminin güvenlik endeksli olması nedeni ile politikalar hazırlıksız bir şekilde geriden gelmektedir bu sebeple de başka ülkelerin politikalarına göre pozisyon belirlemek zorunda kalınmakta yani politika belirleyici değil de politikası belirlenen bir durumla karşı karşıyayız. Türkiye, dış politikada alternatif üretmezken belirgin bir güvenlik konsepti ve kurgusu olmaması nedeni ile sadece silahlı kuvvetlere bağlı güç politikası uygulama yeteneği de siyasi problemler sebebiyle aşınmaktadır. (Sait Yılmaz, (t.y), Türkiye'de Ulusal Güvenlik ve MİT'teki Değişim, Erişimtarihi:06.05.2015, <http://www.21yuzyildergisi.com>).

Ulusal güvenlik sağlanırken vizyon göz önünde bulundurularak tüm kurumlarla uyum iktibası içerisinde olunmalı ve birlik beraberlik içerisinde bir hal sergilenmelidir. İstihbarat sadece günü kurtarma edasıyla yapılmamalı ya da gelişen güvenlik sorunu nedeni ile gelişen alanda yapılmamalı. İleriye dönük plan, proje dahilinde gerekirse uzun vadeli ama ilkeli ve emin adımlarla ilerleyen bir yapı haline getirilmelidir. Aksi takdirde ülkemizin ulusal güvenliğe tehlikeye girer.

2.12.2 MİT'teki Değişim

Kuşkusuz istihbarat alanında yapılacak her yenilik ülkemizin lehinedir ancak istihbarat ile güç sahibi olanlar bunu devletin öldürücü topuzu olarak kullanmamalıdır.

MİT'te büyük revizyon, MİT'e ABD modeli gibi haber başlıklarıyla çıkan haberlerle insan heyecan duyuyor doğal olarak. Ancak gözükene o ki anlık durum karşısında istihbarat geliştirmeden öte gidemeyen bir istihbarat teşkilatımız var maalesef. Kuzey Irak'ın Musul şehrindeki konsoloslüğümüzdeki personelin rehin alınması olayındaki personelin kurtarılması takdire şayandı. Ancak söz konusu konsoloslüğün tehdit altında olduğu bilindiği halde bunun tedbirini almamak içler acısı buda önemli derecede istihbarat zaafiyeti vardır. Bu da bizim bu alanla fazla ilgilenemememizden kaynaklanmaktadır.

En büyük sorun olarak görülen MİT'in dış istihbarat değil de iç istihbarat yapması bile şu anda değişmemiştir. Belki bununla ilgili çalışmalar yapılmıyordur bizim haberimiz yoktur.

MİT'te birçok muhtelif problem ve sorun bulunmaktadır. Ülkemizde bulunan istihbarat teşkilatlarından en büyüğü ve en önemlisi olan MİT, Askeri, Emniyet istihbarat teşkilatlarına ilişkin bazı sorunlar aşağıda sıralanmıştır.

1. Ülkemizde siyasi arenada vatanına ve milletine hizmet amacıyla yola çıkan siyasi muhalifler başta olmak üzere tüm vatandaşlar için insan haklarının korunması açısından ve Avrupa İnsan hakları sözleşmesine açık şekilde ters ve birçok tehlikeli sonuçlara yol açabilecek nitelikte geniş ve yoruma açık, bu yorumlama hatası ile insanın hayatına mal olabilecek nitelikte istismara açık ve her türlü istihbarat personeli tarafından kendi şahsi menfaatini elde edebilecek bir Devlet İstihbarat Hizmetleri Kanunu'muz mevcut bulunmaktadır. Burada özellikle şunu belirtmek gerekir. MİT'e verilen geniş ve yoruma açık yetkiler ve görev alanı, çok farklı mağduriyetlere ve istismarlara yol açabilir.

2. Tüm istihbarat kurumlarında olduğu gibi bizim ülkemizde de şahsi verilerin "gizliliği", temel bir insan hakkı olarak ihlal edilmektedir. Bu durum yasal düzenlemelerde korunur gibi gözükmese de uygulamada hiç de öyle olmadığı görülmektedir. Sadece toplanmış olan verilerin "korunması" gözetilmektedir. Mecliste bu yıl içerisinde geçirilen Devlet Sırrı Kanunu Tasarısı'nda "devlet sırrı" tanımı "milli güvenlik" gibi oldukça yuvarlak bir kavrama dayandırılmakta, bu sebeple de her türlü bilgi ve belgenin devlet sırrı olarak gizlenebilmesi olanaklı kılınmaktadır.

3. İstihbarat teşkilatlarının denetimi siyasal iktidarda bulunan hükümetlerin atadığı müfettişler tarafından yapılmakta ya da MİT gibi kurumlarda kendi içerisinde halletmektedir. Hatta günümüzde yok desek yeridir. Tek yetkili sanki başbakan gibi bir algı bulunmaktadır maalesef. MİT'in hâlihazırdaki denetimi sadece kendi iç teftiş kurulları aracılığı ve Başbakanın iznine bağlı olarak yapılabilmektedir. Teşkilata yargı denetimi karşısında sağlanmış olan milletvekilinden bile önde olan koruma zırhı, Şubat 2012'de daha da sağlamlaştırılmıştır. Bu durum rehaveti dolayısıyla başarısızlığı ortaya koyar (Biriz Berksoy, (t.y), Türkiye'de Ordu, Polis ve İstihbarat Teşkilatları: Yakın Dönem Gelişmeler ve Reform İhtiyaçları, Erişim tarihi: 06.05.2015, <http://www.tesev.org.tr>).

Konulan bu zırh bir yönüyle istihbarat personelini motive ederken diğer taraftan kanunsuz işlere karışacak olan personele de yol izni verilmiş gibi bir tablo bulunmaktadır. Her istihbarat personeli aynı hassasiyette olmayacağından ya da olamayacağından insandan oluşan bir birimdir dolayısıyla hata yapmaya sevk edebilecek bir maddedir. Bu maddenin

kesinlikle bir daha gözden gerekir. Geçmiş yıllardaki hatalar göz önünde bulundurularak bir daha değerlendirilmesi gerekir.

Özetle istihbaratın amacına yönelik değil de gelişen anlık olaylara yönelik bir reform gözlenmektedir. Özellikle son yıllarda PKK ile mücadele alanında yapılan zafiyetler MİT' e mal edildi. Basında özellikle son birkaç yıldır yapılan haberler aşıkâr kendini belli ediyor ki MİT'te bir süreç yaşanıyor. Mesela TRT kanallarında yayımlanan diziler, birçok gazetede çıkan haberler MİT'te bir kıpırdamanın emareleridir diyebiliriz. Zaten istihbarat kurumlarının en önemli özelliklerinden bir tanesi de basını iyi analiz edip halkın nabzı ile doğru orantılı hareket edebilmektir. Milli İstihbarat Teşkilatı'ndaki değişimlerden bir tanesi yurt dışı operasyon yapacak gücü olmayan MİT içindeki Operasyon Başkanlığı harekete geçirilmiştir. Operasyon Başkanlığı bünyesinde fiziki ve saha istihbaratını toplayan eğitimli ve donanımlı personelle beslenerek uluslararası arenada etkili faaliyet yapacak güce kavuşmuştur. Bu çok önemli bir gelişmedir. MİT'teki yeni yapılanma ile birlikte saha istihbaratı ve teknik izleme istihbaratı toplayan birimler İstihbarat Başkanlığı bünyesinde toplanarak istihbarat analiz kabiliyeti genişletilmiştir. Böylelikle analiz gücü yüksek analitik düşünebilen istihbarat beyinleri burada ülkemiz adına sınır ötesi operasyonları daha etkili bir şekilde yapacaklardır.

Ülkemizde halen kısıtlı personel ile hizmet veren MİT'in bu durumu kamu düzenini bozan terör örgütleri lehine bir tablodur. Bu olumsuz tabloya ek olarak diğer bir etkende istihbaratında padişahlık gibi babadan oğula ya da akrabalar arasında pay edilme duygusuyla hareket edilmesi istihbaratta zaafiyete açan bir nedendir. Ayrıca e MİT'in tüm enerjisini iç güvenlik konularında tüketerek bu alana ağırlık vermesi onu bir iç istihbarat birimi haline getirmiştir. MİT'in yurt dışı yapılanmasının neredeyse yok denecek kadar az olması, yaygın olmayışı ve buralarda görevlendirilen personele ve birimlere ayrılan bütçenin kısıtlı miktarda olması MİT'in yurt dışı istihbarat kabiliyetini komşu ülkeler dışında Dışişleri Bakanlığı'na bağımlı hale getirmektedir. MİT'in yurt dışı yapılanması yok denecek kadar azdır. Son yıllarda Orta Asya, Kafkaslar, Doğu Türkistan ve Ortadoğu ülkelerinde etkinliğini arttırmaya çalışıyor. Özellikle Suriye ve Kuzey Irak'ta yaşanan olaylardan sonra etkisini arttırmaya çalışması da tartışılacak konulardandır.

11 Eylül 2001 sonrası istihbarat servisleri büyük bir değişim geçirmiştir. Birçok ülke teknolojiyle yarışır hale gelmiştir ve teknolojiyi istihbarat alanında kullanmayı başarmıştır. Teknolojik istihbarat ile özellikle dinleme istihbaratı, görüntü kaydı yapabilme gibi alanlarla ekonomi ve askeri istihbarat alanındaki yarış eklendi. İstihbaratta yenilikler yaparken sadece kanun çıkarmak işe yaramaz ayrıca çıkarılan kanunlar günü kurtarma edasıyla yapılmamalıdır. İstihbaratta kültürel değişim de önemlidir. İstihbarat artık sadece istihbarat servislerinin işi değildir istihbarat bilim ile orantılı olduğundan artık üniversitelerde teknoloji, ekonomi, sosyoloji, hukuk, gibi birçok dal ile birlikte anılmalı ve alan açılmalıdır.

2.12.3 İstihbarat Alanında Yapılması Gerekenler

İstihbarat alanında birçok kulvarda değişiklik olması gerektiği gün yüzü gibi ortadadır. İstihbarat ülkemizde olumsuz imajlarıyla hafızlarda halen etkisini sürdürmektedir.

MİT'in kendi işlevsel yönüyle 1980'li yılların sonlarına doğru deşifreye uğrayan MİT raporları ve beraberinde getirdiği skandallar ile teşkilat ciddi manada zarar görmüş ve yıpranmıştır (Avcı, 2010: 445)

MİT ile ilgili görev tanımı tam olarak net bir şekilde ortaya koyulmadığından birçok problemide beraberinde getirmektedir.

Yasal düzenlemelerde MİT ve diğer istihbarat birimlerinin görev alanları yorumlamaya açık olmamalıdır. Dolayısıyla istismara açık ifadeler beyan edilmemelidir. Düzenlemeler son derece açık ve net sınırlandırılmış şekilde ifade edilmelidir. Örneğin "devletin güvenliğini korumak" ya da "Türkiye Cumhuriyetinin ülkesi ve milleti ile bütünlüğüne, varlığına, bağımsızlığına güvenliğine, Anayasal düzenine ve milli gücünü meydana getiren bütün unsurlarına karşı içten ve dıştan yöneltilen mevcut ve muhtemel faaliyetler" gibi ifadeler yorumlamaya açık ve istismar etmesi son derece kolay ifadelerdir. Son derece yoruma açıktır. Bu ifadelere dayanarak, istenildiği zaman istediğiniz gruba terörist etme ya da ortadan kaldırma gibi durumların çıkmasına sebep olabilir. Toplumsal barış yerine toplumsal muhalefet hareketleri üretilir. Geçmiş yıllarda yapılan hatalardan istihbarat teşkilatlarımız gerekli dersler çıkarmamıştır. Devletin güvenliğini koruyorum diyerek birçok illegal faaliyet alanını açacak kadar sıkıntılı durumlar yaşandı ülkemizde maalesef. Bu yoruma açık muğlak, yuvarlak ifadeler yerine istihbarat sınır dışı elçilik kurtarma operasyonu yapar. İstihbarat askeri birlik ile birlik ile birlikte sınır dışı operasyon yapar, şeklinde yapılacak kanuni düzenleme ile ortadan problemler kalkar ve devlet kurumları birbiri ile daha uyumlu çalışır.

İstihbarat birimlerinin görev tanımı ve görev alanının sınırı net bir şekilde ortaya konulmalıdır. İstihbaratçılara verilen görev yetkilerini ülkemizde bulunan siyasi muhaliflere karşı siyasi amaç doğrultusunda kötüye kullanılmasını engellemek amacıyla hukuki ve yasal kurumsal teminatlar oluşturulmalıdır. İstihbarat örgütlerinin geçmiş yıllardan kalan kötü imajlarını düzeltmek için "işkence" gibi hiçbir halde başvuramayacakları pratikler yasada sayılmalı ve yasaklanmalı; bu tür pratiklerin ortaya çıkma ihtimalini azaltmak üzere, bilgiyi analiz eden ve bu bilgiye dayanarak operasyon yapan birimler birbirinden ayrılmalıdır. Şu anda uygulanan yasal düzenlemelerde polis ve jandarma için bu ayırım söz konusu değildir. Dolayısıyla, polis ve jandarma istihbarat servislerinin bu manada gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır (Biriz Berksoy, (t.y), Türkiye'de Ordu, Polis ve İstihbarat Teşkilatları: Yakın Dönem Gelişmeler ve Reform İhtiyaçları, Erişim tarihi: 06.05.2015, <http://www.tesev.org.tr>).

MİT ve diğer istihbarat teşkilatları ile ilgili bazı öneriler aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır. MİT ve diğer istihbarat teşkilatlarının yetki aşımalarının önüne geçilebilmesi ve bu kurumların etkin bir sivil demokratik denetime tabi tutulabilmesi için yapılması gerekenler şöyle sıralanabilir:

1- Yasal düzenlemelerde, yuvarlak ifadeler yerine net ifadeler kullanılmalıdır. Örneğin; MİT'in dış istihbarat birimi konsolosluk ve elçilik kurtarma operasyonu yapar veya sınır dışındaki her türlü toprağımızın güvenlik problemini gidermeye operasyonla da yetkilidir gibi net ifadeler kullanılmalıdır. Aksi takdirde yuvarlak ifadelerle yapılan düzenlemelerde bugüne kadar yaşanan tablolar ortadadır.

2- Kişisel verilerin "gizliliğinin" korunması anayasada temel hak ve özgürlükler bölümünde yer almalıdır ve bir insan hakkı olarak kabul edilmelidir.

3- Teşkilatta görev yapan istihbarat personeli arasında ister üst düzey olsun ister alt düzey personel olsun yasaya aykırı talimatları yerine getirmeme ve bu tür eylemleri haber verme sorumluluğu verilmelidir. Bu durumu bildiren personelin yasal güvence altına alınması lazım. Diyelim alt düzey bir personel üst düzeyde yer alan bir amirinin kanunsuz iş yaptığını bildirirse bu personel hakkında olumsuz bir işlem yapılmamalıdır. Hükümet tarafından verilen kanunsuz talimatları yerine getirmeyi kabul etmemeyi sağlayan yasal teminatlar sağlanmalıdır

4- MİT, Emniyet, Askeri istihbarat birimlerinin denetimi hem yürütme, hem yasama, hem de yargı erki tarafından yapılmalıdır.

5- İstihbarat biriminde çalışan personel gerekli birimler aracılığı ile belli sürelerde şüpheli olan durumlarda takip edilmelidir.

Küresel güç konumundaki devletlerin istihbarat birimleri demokratik denetim mekanizmasının olmazsa olmaz parçasını oluşturan parlamento tarafından yapılmaktadır. Bunun için ülkemizde parlamento içinden bir kurul ve ihtilafli durumlarda da uzlaşma komisyonu oluşturulmalıdır. Söz konusu bu komisyonlara, istihbarat teşkilatlarca eksiksiz bir şekilde bilgi sağlanması konusunda yasal güvence garantisi verilmelidir. Hem kurul, hem de komisyonlar açık ve geniş yetkilerle donatılmalı, üyeleri parlamento tarafından atanmalı, bu üyeler siyasi partilerin içinden geniş bir kesimi temsil etmeli ve başkanları parlamento ya da kurulun kendisi tarafından seçilmelidir. Kurulun tavsiye ve raporları basın aracılığı ile teşkilata zarar vermeyecek şekilde yayımlanmalı, parlamentoda bu raporlar tartışılmalı, bunların parlamento ve hükümet tarafından uygulanıp uygulanmadığı denetlenmelidir. Denetimin yargı bölümünde ise, yargılamanın önünde engel oluşturan personelin yargılanması başbakanın iznine bağlıdır şeklindeki bu olumsuz gözükten "izin" sistemi kaldırılmalı, "devlet sırrı" meselesinin engel oluşturduğu durumlarda ise yargılama işin ehemmiyetine göre "uzman mahkemeler" kurulmalıdır (Biriz Berksoy, (t.y), Türkiye'de Ordu, Polis ve İstihbarat Teşkilatları: Yakın Dönem Gelişmeler ve Reform İhtiyaçları, Erişim tarihi: 06.05.2015, <http://www.tesev.org.tr>).

İstihbaratın gizliliğinin korunması ve meşruiyeti iyi bir istihbarat tablosu ortaya çıkarır. İstihbarat kurumlarının faaliyetleri denetime tabi olmalıdır. En azından belli ölçüde denetime tabi olması lazımdır. Özellikle de meclis denetiminden geçmelidir.

Son günlerde yasa dışı dinlemelerden bahsedilmektedir. Dinlenen unsurlar telefonlardır. Telefonlar da ya imei numarası ya da telefon hat numarasından alınan mahkeme kararları ve Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı ve hukuk işlerinin onayından sonra dinlemelerin başladığını artık herkes biliyor. Yalnız unutulmuş bir şey var Türkiye’de açık hat satışı son derece fazla ve bugün telefon kullanıcılarının yarısından fazlası açık hat dediğimiz telefon numaraları ile iletişime geçmektedir. Burada denetimin zaafiyeti baştan. Şayet herkes sadece kendi adına telefon alıp iletişime geçer ve başkasına kendi adına hat talebinde bulunamaz şeklinde bir kanun çıkarılıp bu kanun da tam anlamıyla uygulanır ve denetlenirse kimse kimsenin adına hat alamaz. Mesela istihbarat kurumları PKK içerisinde üst düzey birini dinlemek istiyor fakat bu üst düzey terörist farklı bir ilde oturan öğretmenin adına x iletişim merkezinde sayılan hat ile görüşmeler yapıyor. Fakat istihbarat yetkilileri karar alırken farklı ilde oturan hat sahibinin değil de telefon kullanıcılarını bildikleri PKK yöneticisinin adına alırlar en nihayetinde bu öğretmen bu hattı geçmiş tarihte kullanmıştır ve hattı muhtelif sebeplerden kapandığından numarasını kullanmayı doğal olarak bırakmıştır. Sonuç olarak hat ile ilgisi yoktur artık. Fakat günümüzde o kadar karışıklıklar ortaya konuyor ki bu durum ile ilgili istismar alanı çok fazladır ve denetimi olmayan istihbara kurumları kötü olarak anılır.

En son olarak MİT çakma adlarla dinlediği Mehmet Altan, Yasemin Çongar gibi yazarlarla ilgili süren davayı Anayasa Mahkemesi sonuca bağladı ve çakma adla dinlenemeyeceğine karar vermiştir. Şöyle bir durumu da gözden kaçırmamak lazım. Eğer yazarların dinlenilmesi şart ise kendi adlarına ait olan ve kullandıkları hatlar talep edilir ya da bu yazarlar açık hat kullanıyorsa yani başkasının adına bir kayıtlı bir hat kullanıyorlarsa burada kullanıcı adı belirtmek kaydıyla mahkeme kararı ile dinleme yapılabilir. Kısaca mahkeme kararları geçerlidir ve hakim kararları hukuki tek dayanaktır. Yalnız hakimlerin de bu alanda kendilerini yetiştirmeleri ve ellerinin altında karar verdikleri şahıslarla ilgili doyurucu bilgi brikimi olan bir proje olmalıdır. Burada çok fazla boşluk var. Bunun en kısa giderilmesi gerekir. Projeler üretilmesi gerekir.

. Bu nedenle Türk istihbarat kurgusu dahilinde hiyerarşik bir yapılanma sağlanmalı ve buna uygun hukuki süreçler edinilmelidir. Denetimler şeffaf olmalı ve deşifreyi gerektirecek durumların çıkmaması adına kanuni güvence altına alınmalıdır. İstihbaratın kendi başına bir bakanlığı olmalıdır. Özellikle Emniyet istihbarat alanında etkin bir değişiklik olmalıdır. Emniyet istihbarat sadece iç istihbarattan sorumlu olmalıdır.

MİT bütçesi ülkeyi yönetenler tarafından baskı altında olmaması için özerk hale getirilmelidir. MİT'in örtülü operasyon yetenekleri artırılarak Operasyon Başkanlığı güçlü bir şekilde yeniden teşkil edilmelidir. Bu kapsamda MİT, Özel Kuvvetler Komutanlığı ile belirli bir protokol dahilinde işbirliği yapmalıdır.

CIA'nin Hollywood filmlerine katkısında olduğu gibi MİT'in de psikolojik hareket kabiliyetinin artırılması yönünde ekonomik, kültürel, sanatsal faaliyetlere katılımı düşünülmelidir. Gerçi son dönemlerde bununla ilgili televizyon dizileri gündemde yer etmeye başladı. Başarılı bir projedir. MİT personel mevcudu asgari dört kat artırılarak 20.000'e ve yurt dışı personel oranı bugünkü % 8-9'dan en az % 80'e çıkarılmalıdır. Personelin eğitim kalitesinin artırılması için MİT Akademisi kurulmalı bir süre sonra alt yapı oluştuktan sonra üniversite de alanlar açıp teorik eğitimi alanlar arasından personel alınmalıdır. Teknik ve sosyal yönü güçlü bir üniversite kurulmalıdır. Buradan istihbarat dünyasına teknoloji dahi satabilecek düzeyde bir yapı oluşturulmalıdır. Bunların hiç biri ütöpik değil yeter ki mefkuresinde Türkiye Cumhuriyet'ini çağdaş uygarlık düzeyine çıkarabilme duygusu olsun.

Telefon dinlemeleri her kurumun kendi istihbarat alanı ile sınırlı olmalıdır. EGM sadece ülke içi ile ilgili dinlemeleri yapmalı ve emniyet istihbaratın siyasal iktidardan etkilenmemesi amacı ile üst düzey tayinlerin TSK'ya benzer şekilde yapılması gerekir. Yoksa her önüne gelen iktidar gücü yakaladıktan sonra personel değişikliğine sık gidip kurumsal hafızayı etkileyebilir.

Silahlı Kuvvetlerinin bünyesinde bulunan hava, deniz ve kara kuvvetlerine ait istihbarat birimlerinin stratejik olarak 'örtülü operasyon' ve 'düşük yoğunluklu savaş kabiliyetleri' arttırılmalıdır. Son yılların revaçta olduğu ancak teknolojimizin kısıtlı olması nedeniyle Türkiye genelinde uzay istihbaratı Silahlı Kuvvetler çatısı altında toplanmalıdır. Dışişleri Bakanlığı tarihten günümüze kadar büyükelçilikler aracılığı ile bünyesinde istihbarat misyonları teşkil edilerek MİT ve askeri personelin de dış istihbarat faaliyetlerine ortam sağlanmalıdır.

Ekonomik istihbarat için bu alanda geniş kadroya sahip bir devlet üniversitesi bünyesinde eğitim ve analiz yetenekleri geliştirilmelidir. Bu alanda kendini yetiştirmiş personel istihdam edilmeli ve ülke de bu bilincin oluşması için ekonominin önemini anlatan filmler çekilmeli, bu alanda önde olan ülkelerin uygulamaları örnek alınmalı ve en önemlisi inanmış bir kadro oluşturulmalıdır. (Sait Yılmaz, (t.y), Türkiye'de Ulusal Güvenlik ve Mit'teki Değişim, Erişimtarihi:06.05.2015, <http://www.21yuzyildergisi.com>).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ULUSLARARASI İLİŞKİLER

3.1.Uluslararası İlişkiler Nedir?

Uluslararası ilişkiler kavramının net bir tanımı olmamakla beraber ortaya konan birçok tanımda bulunmaktadır. Bunun birçok sebebi vardır. Uluslararası ilişkileri tanımlayabilmek için, sosyoloji, siyaset bilimi, tarih, coğrafya gibi alanlarda tam anlamıyla bilgi sahibi olmak gerekir. Biz burada tüm tanımları göz önünde tutarak bir tanım yapmaya çalışacağız.

Uluslararası ilişkiler; siyaset biliminin bir alt dalıdır ve "uluslararası sistem" içindeki aktörlerin, özellikle de uluslararası ilişkilerin temel aktörü olarak kabul edilen devletlerin, diğer devletlerle, uluslararası, bölgesel, hükümetler arası örgütler, çok uluslu şirketler, uluslararası normlar ve uluslararası toplumla olan ilişkilerini inceleyen disiplinler arası bir disiplin ve dış politika ile ilgili hükümet organlarının organizasyonu ve işleyişi ve dış politikaya etkisi olan ekonomi, coğrafya gibi faktörle uğraşan bir bilim dalıdır diyebiliriz.((t.y), Uluslararası İlişkiler, Erişim tarihi: 04.05.2015, <http://www.mesutkoc.com/indir/dersnotlari.pdf>).

Dünya siyaset ve güç sisteminde, amaçlarına erişmek için siyaset dört araç temel kullanılmaktadır. Bunlar, propaganda, diplomasi, ekonomi ve güç kullanımıdır (Akarcalı, 2003: 12).

3.1.1 Uluslararası İlişkiler Teorilerinde Güç Kavramı

Uluslararası ilişkilerde politika analizi yaparken merkezi bir kavram niteliğindedir güç terimi. Güç anlaşılmadan uluslararası ilişkiler anlaşılmaz. Güç kavramının da uluslararası ilişkiler kavramı gibi net bir tanımı bulunmamaktadır. Güç birinin karşı taraftakinin davranışlarını değiştirebilme yetisidir denilebilir.

Uluslararası ilişkilerde güç ise, bir devletin başka bir devlete karşı uyguladığı ya da dayattığı durumu ve normal şartlar altında o devletin yapmak istemeyeceği bir şeyi yapmasını sağlamaya çalışan etkilerin tümüdür (Tezkan, 2005: 137) diyebiliriz. Yani bir devlet diğer devletin davranışlarını kısıtlamakta ve değiştirebilmektedir.

Güç kavramı genellikle yüzeysel bir şekilde realist yaklaşımla özdeşleştirilmektedir. Politika bağlamında klasik realizm, güç kavramını caydırıcılık yeteneği olarak değerlendirmektedir. Burada caydırıcılıktan anlaşılması gereken, kendi ulusal çıkarlarına zarar verebilecek diğer aktörlerin olası hareket alanlarının daraltılmasıdır. Uluslararası ilişkilerde tam olarak güçten bahsedebilmek için hedef devletlerin davranışlarını yalnızca değiştirmek değil, amaçlanan şekilde bir davranış değişikliği yaratabilmek

gerekir (Haluk Özdemir, (t.y), Uluslararası İlişkilerde Güç: Çok Boyutlu Bir Değerlendirme, Erişim tarihi:12.04.2015, <http://www.politics.ankara.edu.tr>.

Bazen bir devletin diğer devletten güçlü olması da işe yaramayabilir. Uluslararası sisteme hakim en güçlü devletler bile sistemdeki güç açısından daha zayıf devletler tarafından politika değişikliğine itilebilir. Güç kavramı anlaşılması zor bir kavramdır halen bilim adamları bununla ilgili çalışmalarını sürdürmektedir.

3.1.1.1 Uluslararası ilişkilerde sert ve yumuşak güç

Soğuk savaş dönemi sonrasında dünya güç dağılımında değişiklikler olmuştur. Gücün çeşitleri değişmiştir. Askeri güç yani sert güç önemini yitirmeye başlamış ve bunun yerine daha ağırlıklı olarak yumuşak güç ön plana çıkmıştır.

Sert güç denilince akla hemen askeri, savunma, güvenlik gücü gelmektedir. Uluslararası ilişkilerde sert güç terimi birçoğumuzun bildiği gibi; bir devletin sosyolojik, ekonomik ve askeri olanaklarını kullanarak başka bir aktör veya aktörlerin davranışları üzerinde değişiklik, caydırıcılık, kontrol altına alabilme veya nüfuz sağlayabilme yetisidir. Bunu yapabilmesi için de kandırmalara (havuç) veya tehditlere (sopa) iki kere iki eder derecesinde ihtiyacı bulunmaktadır (Nye, 2005: 14). ABD'nin Ortadoğu'da yapmaya çalıştığı durum örnek olarak verilebilir. Irak gibi...

İster sert güç ister yumuşak güç olsun iki güçte amacında hedef aktörlerin davranışlarını etkileyerek kontrol altında tutup değiştirmek yatmaktadır. Hedefe ulaşmanın ik farklı yolu olarak ortaya çıkan bu durumu arasındaki fark ise kullanılan yöntem-metot ve kaynakların somutluğudur.

Sert güç için askeri ve ekonomik güç kullanılırken, yumuşak güç için çekici nitelikteki unsurlar kullanılmaktadır (Nye, 2003: 12). Ekonomik ve askeri açıdan gerileme yaşayan bir ülke uluslararası gündemi belirleme özelliğini ortadan kaldırır.

Eğitim, kültür, düşünce kuruluşları yeri geldiğinde bir top tüfekten daha etkilidir. Bu yüzden de bazen yumuşak güç sert güç olabilmektedir denir. Geun Lee yumuşak güç yumuşak gücün, askeri veya ekonomik gibi sert kaynaklar değil, düşünceler, ülkenin imajı, teoriler, söylemler, eğitim, kültür, gelenekler, ulusal veya küresel semboller, medya-basın, ticari işletmeler gibi yumuşak kaynaklarla kullanıldığını öne sürmüştür. (Tuba Çavuş, (t.y), Dış Politikada Yumuşak Güç Kavramı ve Türkiye'nin Yumuşak Güç Kullanımı, Erişim tarihi: 04.05.2015, <http://iibfdergisi.ksu.edu.tr>). Amerika'nın 1900 yıllarda İstanbul, Tarsus ve Elazığ'da açtığı Amerikan kolejlerini göz önünde bulundurursak eğitim alanının birçok zaman tanktan, tüfekten, atom bombasından daha etkili olduğunu görebiliriz. Bir Amerikan kolejinden mezun

insan ister istemez ne kadar Türk de olsa Amerikan kültüründen ve politikalarından etkilenmektedir.

3.1.1.2 Yumuşak güç stratejisi nedir? Yumuşak gücü kimler, nasıl kullanır?

Gerek askeri güç gerekse ekonomik güç olsun devletler gerektiğinde bu güçlerini kullanırlar. Yumuşak gücü kullanmak o kadar kolay değildir. Yumuşak gücün kullanımı için belirli bir süre, zaman gerekir. Bu sebeple yumuşak güç kaynaklarını kullanmak, sert güç kaynaklarını kullanmaktan daha yavaştır.

Yumuşak gücün kullanımında başarı elde etmek daha kolay ve kalıcıdır. Çünkü yumuşak güçte uzun bir süre içerisinde planlı bir şekilde strateji geliştirilir ve usulüne uygun bir şekilde uygun bir zamanda kullanılır. Eğitim, kültür ve tarih, spor etkinlikleri, sanat ve müzik, devletlerin izledikleri iç ve dış politikalar, kurumlar, ekonomik gelişmişlik, bilim, sanat ve edebiyat gibi dallar yumuşak gücün en önemli kaynakları arasındadır. Dış politikada yumuşak güç kaynaklarını kullanmak suretiyle güç stratejisi izlenebilir. Yumuşak güç değerleri ile tanınmış spor ve sanat dalında nam yapmış şahıslar aracılığı ile bölgesel ve küresel güçlere mesajlar iletmek izlenen yollardan sadece bir kaçıdır.

Her ülkenin bulunduğu güç konumuna göre yumuşak güç stratejisi vardır. Geun Lee'ye göre genel olarak başvurulan yumuşak güç stratejilerinden bir kaçını aşağıda sıralanmıştır:

- Bölgesel ve küresel güvenlik ortamının daha geniş bir alanda olması için ülkelerin kendi imajlarını ortaya koymasını. Örneğin Japonya ve Almanya'nın ikinci dünya savaşından sonra yayılmacı ve savaşçı görünümünden uzak durmak için barışçıl politikalar sergilemeleridir.

- Başkalarının imajını zedeleme yoluyla alıcı ülkelere destek sağlama. Örneğin ABD'nin Sovyet Rusya'sını 'düşman imparatorluğu', İran, Irak ve Kuzey Kore'yi ise 'şeytan üçgeni' olarak adlandırması...

- Bir ülkede nam salmış ya da kahraman olmuş şahısların kullanılması stratejisi: Dünyaca ya da bölgesinde tanınmış bu ünlü şahıslar aracılığı ile hükümetleriyle işbirliği içerisinde evrensel değerlere uygun modeller oluşturmaları, yorumlar yapmaları ve örneğin yardımda bulunmaları... (Tuba

Çavuş, (t.y), Dış Politikada Yumuşak Güç Kavramı ve Türkiye'nin Yumuşak Güç Kullanımı, Erişim tarihi: 04.05.2015, <http://iibfdergisi.ksu.edu.tr>.

Türkiye'nin yumuşak güç kullanımında kültürel etkileşim faaliyetleri önemli bir yere sahiptir. Türkiye'nin yapmış olduğu insani yardımlar tüm dünyada takdirle karşılanmış ve birçok ülke tarafından örnek alınmıştır. Son yıllarda özellikle Ortadoğu bölgesinde cereyan eden olaylar göz önünde bulundurulduğunda yapılan insani yardımlar göze çarpmaktadır. TİKA ve benzeri kuruluşlar aracılığı ile yaptığı faaliyetler ve bazı sivil toplum kuruluşlarının yaptığı faaliyetler Türkiye'nin yumuşak güç kullanım alanlarından biridir.

3.1.2 Ulusal Politikaların Oluşturulması Sürecinde İstihbarat

Bir ülke ulusal politika oluştururken belli bir strateji güder ve stratejisine uygun politikalar belirler. Bu politikaları oluştururken özellikle bu alanda kendisini yetiştirmiş diplomatlar, karar alıcılar muhakkak strateji geliştirdikleri konu ile ilgili istihbarat alırlar.

Artık dış politikada karar alıcılar askeri, strateji, ekonomi gibi konuların yanında istihbaratı da ele alarak karar vermektedirler. Bu durum onlara çok kolaylık sağlamaktadır. İstihbarat artık devletlerin kurşun atmayan silahıdır. Karar alıcılar şayet istihbarat almadan bir diplomatik girişimde bulunurlarsa genelde negatif bir sonuç almaktadır. Tarihten günümüze kadar savaşların kazananı istihbaratı önceden bilenlerin olmuştur. İstihbarat bütün milli güç unsurlarıyla ilintilidir. Ayrı ayrı düşünmemek lazım. Bir savaş uçağının yapacağı yeri geldiğinde küçük bir istihbarat dahi yapabilir. Bundan dolayı uluslararası ilişkiler sistemindeki dengenin oluşmasında da etkili olan istihbaratın yakın geçmiş ve günümüzdeki uluslararası ilişkiler boyutu unutulmamalıdır.

Ulusal istihbaratın en belirgin niteliği ulusal olmasıdır ve ulusal politikalarla doğrudan ilişkilidir. Örneğin ABD ve Britanya gibi demokratikleşme düzeyi yüksek, gelişmiş ülkelerde ulusal istihbarat kurumları öncelikli olarak, dış politika uygulayıcılarını bilgilendirme ve desteklemeyi amaç edinmektedir. Ulusal politika süreçlerinin aşamalarının, "toplumsal sorunların ortaya çıkması, sorunların tanımlanması ve formülize edilmesi, bunun gereği olarak uygulama ve son olarak uygulamaların değerlendirilmesi" olarak özetlendiği hatırlandığında, karar alıcılar açısından

ulusal istihbaratın ne denli önemli olduğu bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Çünkü siyasi karar alıcılar, ulusların karşı karşıya olduğu fırsatları ve tehditleri öngörmekle yükümlüdür. Bu öngörülerini ancak istihbara kurumlarından alacakları bilgiler ile sağlayabilirler. Kimi istihbarat tanımları da doğrudan bu noktaya dikkatleri çekmekte ve istihbaratı “karar alıcıların istek ve arzuları doğrultusunda, haber ve bilgilerin açık, yarı açık ve gizli olarak toplanması, değerlendirilmesi, analiz edilmesi sonucu elde edilen bilgi” olarak tanımlamaktadır.

Bu çerçevede istihbaratın dört temel niteliği řu şekilde özetlenebilir:

a) Stratejik bir baskın veya sürpriz ile karşı karşıya kalınmasının engellenmesi, bunun için stratejik istihbarat gereklidir.

b) Uzun vadeli bir imaj çalışması ve öngörü sağlanması,

c) İç ve dış politika oluşurken bu süreçte etkin olarak rol oynama

d) Bir devletin sırlarını, kozmik bilgilerini, ihtiyaçlarını ve stratejilerini gizlemesidir.

Bilginin çeşitlendiği, kitle iletişim araçları ve internetin de yaygınlaşmasıyla birlikte bilginin kartopu büyümesi ile çoğaldığı günümüzde karar alıcıların tüm etmenleri göz önüne alarak tercihini ve kararını rasyonel bir şekilde yapabilmesi için profesyonel danışmanlık, hayati derecede önemlidir. Bu nedenle istihbarat ve güvenlik kavramları günümüz karar vericileri ve politika yapıcıları tarafından üzerinde hassasiyetle durulan ve önem verilen etmenlerdir. Bu etmenleri akıllıca kullana devletler farkını hemen göstermektedir. İstihbarat ister savaşta olsun ve ister barış zamanında olsun ilişkilerde esas unsur değil, yardımcı kuvvet gibidir fakat bu yardımcı kuvvet olmadan aktif görev yapan silahlı birliklerin savaşı kazanması imkansızdır.

İstihbarat aktif kuvvetlere etkili bir destek unsuru olarak katkı sağlamaktadır. Bu yaklaşım sadece askeri istihbarat ile de sınırlı değildir ulusal güvenliğe de uyarlanabilir. Örneğin ulusal politikaların uygulanmasında Silahlı Kuvvetlerin ya da para piyasalarının ne denli gücü varsa da sadece destek unsuru olan ve gücü pekiştirmeyi hedefleyen istihbarat faaliyetleri yan unsur olarak destek birimini oluşturmaktadır. Buradaki yan unsur ya da

destek birimi ifadesi konunun (istihbaratın) önemini azaltmamakta aksine doğru ulusal politikaların doğru bir şekilde ve doğru zamanda hayata geçirilebilmesi için olmazsa olmaz bir koşul olarak kendini göstermektedir (İlhan TÜRKMEN, (t.y), Ulusal Kamu Politikalarında İstihbaratın Rolü ve Etkisi, Erişim tarihi: 11.04.2015, <http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt8>).

Türkiye’de bugüne kadar güvenlik ve istihbarat alanında akademik çalışmalar yapılması için entelektüel bir yapı oluşturulamadığı için bu alanda etkin bir şekilde faydalanamadığı gibi direk Milli İstihbarat Teşkilatının bu konuda kendisini öne sürmesi neticesinde Suriye konusunda olduğu gibi bu gücü anında kullanmamız sebebiyle zarara uğramış bir durumdayız.

Türkiye’de istihbarat genelde terör, bölücü ve yıkıcı faaliyetlere yönelik çalışmalar yaptığından ağırlıklı olarak güvenlik istihbaratı yapılmıştır. Diğer alanlara yönelik istihbarat çalışması nerdeyse yok denecek derecededir. Bunun başlıca temel nedenleri arasında ülkemizde güvenlik ve istihbarat konularının kamuoyunda genellikle “derin devlet” ve “gizli yapılanmalar” gibi algılanmasının yarattığı uzak durma eğilimi yanında, birçok üniversite, stratejik araştırma kuruluşları ve araştırma kurumunun istekli olmalarına karşın bu tür çalışmaları ulusal düzeyde organize edecek yeterli kurumsal, yasal düzenlemelerin olmamasından kaynaklanmaktadır (Sait Yılmaz, (t.y), Güçsüz Güç, Erişim tarihi: 05.05.2015, <http://dergipark.ulakbim.gov.tr>).

İstihbaratın bu kötü imajını düzelterek olan kurumlar üniversitelerdir. Türkiye’de istihbarat algısının askeri-ekonomi güç yani sert güç kadar önemli olduğuna dair çokça gazete ve televizyonda etkin nitelemeler olmalıdır. Aksi takdirde bu alan önemsizleşir.

3.2.Milli Güç

Bir devletin milli çıkarlarını korumak ve ulusal hedeflerine varmak için kullanabileceği maddi ve manevi değerlerin tümüdür. Bu ulusal hedef yolunda karşılaşılabilecek zorlukları ortadan kaldırabilme adına aşağıda bir formül sunulmuştur.

Bu formül her zaman bize bir pusula niteliğinde olup Ahmet DAVUTOĞLU’na göre millî güç unsurları Millî Güç = (SV+PV)*(SZ*SP*Sİ) Formülde SV=Sabit Veriler, PV=Potansiyel Veriler, SZ=Stratejik Zihniyet, SP=Stratejik Plânlama ve Sİ=Siyasi İrade formülüyle ifade edilmiştir.

Coğrafya, tarih, nüfus ve kültür gibi sabit verilerle askeri ve ekonomik kapasitenin tümü milli güçtür. İstihbarat ise tüm bu unsurların içinde yer alan yan unsurdur ve hepsiyle ilintilidir.

3.2.1 Milli Güç Unsurları

3.2.1.1 Siyasi Güç

Bir devletin ulusal hedeflerine ulaşabilmek için milli menfaat sağlamak amacıyla kullandığı rejimi, temel ilkeleri, kamu yönetimi, dış politikalarını belirleyen tüm unsurlara siyasi güç denir.

Bir ülkenin siyasi gücünün ileri seviyede olabilmesi için; Kanunlarının çağdaş uygarlık düzeyinde ve her alanda uygulanması, toplumların sosyo-kültürel yapısına uygun olmalıdır. Devleti yönetenlerin gücünü halktan alması ve kendisini siyasi ve diplomatik alanda yetiştirmiş olması gerekir.

3.2.1.2 Askeri Güç

Devletlerin silahlı kuvvetlerini ve bu kuvvetleri destekleyici nitelikteki tüm unsurları askeri güçtür. Türkiye açısından jeostratejik bir konumda olan bir devlet için, milli politikaların uygulanması açısından “caydırıcılık” askeri gücün güçlü olması elzemdir.

Askeri gücü olan ülkelerin milletleri rahat ve huzur içinde yaşar. Halkın bağımsızlığı korunur hakkı garanti altında olur. Askeri güç milli menfaatlere yönelik iç ve dış tehditlere karşı caydırıcı bir etkiye sahip olmalıdır.

3.2.1.3 Ekonomik Güç

Ülkenin sahip olduğu doğal kaynakların, insan gücünün, bilim ve teknik alandaki durumunun milli menfaatler uğrunda geliştirilmesinden doğan güçtür. Ekonomik güç iyiyse bir devlet toplumuna karşı olan görevlerini daha sağlıklı yapar.

Milli birlik ve beraberlik içinde, milli kalkınma hedefleri doğrultusunda hareket eden, endüstriyel kapasite, sanayi ve insan kaynaklarını iyi kullanan bir ülke ekonomik gücünün yüksek olmasını sağlar.

3.2.1.4 Nüfus Gücü (Demografik Güç)

İnsan gücü ekonomik ve askeri güce olumlu katkı sağladığından bir ülkede yaşayan insanların fazlalığı önemli bir güç kaynağıdır. Yalnız nüfusun çokluğu her zaman pozitif değildir. Ancak eğitilmiş ve kendisini geliştirmiş, nüfus avantajlı ve pozitif değerdir. Askeri güce olumlu katkı sunması nedeni ile iyi eğitilmiş nüfus gücü çok önemlidir. Nüfus gücü potansiyel güç olarak kullanıla çağından caydırıcı bir etkiye sahiptir.

3.2.1.5 Coğrafi Güç

Coğrafi koşullar ulusal güç unsurlarının adeta besin kaynağıdır. Coğrafi koşullar ulusal unsurlara fiziki güç katar. Bir devletin doğal tüm değerleri o devletin coğrafi gücüdür.

Bir ülkenin toprak bütünlüğü, bitki örtüsü, doğal yapısı, jeopolitik ve jeostratejik konumu, yeraltı zenginlikleri, enerji kaynakları coğrafi gücü etkileyen unsurlardır.

Türkiye coğrafi güç olması hasebiyle başta İngiltere, Amerika, İsrail, Rusya gibi küresel güçlerin hedefinde olan bir ülkedir. İlişkilerini de bu güç denkleminde sürdürmektedir.

3.2.1.6 Bilimsel ve Teknolojik Güç

Bilgi ve teknoloji üreten personelin iyi yetiştirilmesi, ar-ge faaliyetleri, bireylerin teknolojik gelişmeye açık hale getirilmesi bir ülkenin bilimsel ve teknolojik gücüyle ilgilidir. Milli gücün tüm unsurları doğrudan doğruya bilimsel güçle ve teknolojiyle desteklenmediği müddetçe geri kalmaya ve etkisiz olmaya mahkumdur. Toplumların diğer ülkelerdeki teknolojik gelişmeleri yakından takip etmeleri önemli bir güç kazanımıdır.

3.2.1.7 Psiko – Sosyal Güç

Bir toplumu oluşturan insan unsurunun birlik ve beraberlik içerisinde olması yani insan gücünün olması, huzur ve kültür değerlerinin oluşturduğu güç psiko-sosyal güçtür. Saygı ve sevgi ortamı olan ailelerden oluşan toplumlar güçlüdür.

3.2.1.8 Kültürel Güç

Bir toplumun geçmişten gelerek ortaya koyduğu, örf, adet, anane ve töreler gibi değerler bütünüdür. Kültürel birliği olan toplumlarda milli güç sıkıntıya uğramaz.

3.2.2. Milli Güç Unsuru Olarak İstihbaratın Önemi

Milli güç unsuru olarak istihbarat hem sert hem yumuşak güç olarak kullanılan kısaca milli güç unsurlarının her yapı taşında yer alan temel bir unsurdur diyebiliriz.

Gözü ve kulağı olmayan bir boksör nasıl ki zayıftır aynı şekilde bir ülkenin gözü ve kulağı olan istihbarat varsa o ülke o zaman güç kazanabilir diyebiliriz.

Tarihte birçok devlet başkanı kendisine önceden istihbaratı ya önemsememiş ya da üstüne varmamıştır. Bunun neticesinde de sonuçlarına katlanmışlardır.

Saddam Hüseyin'i tek kişilik bir kuyuda yakalatan, Kaddafi'yi bir kanalizasyon borusu içinde ele geçiren istihbarat çalışmalarıdır. Adnan Menderes'e darbe olacak denildiğinde inanmayışı ya da üstüne varmaması her ne kadar haksız şekilde asılsa da istihbarat önceden verilmiştir. Bölgesel güç konumunda olan İran, dünyada en güçlü istihbarat yapılanmasına sahip ülkelerden biridir. Çünkü istihbarata o kadar önem verir ki dünyada 'İstihbarat Bakanlığı' olan tek ülke konumundadır (Ekrem Göral, (t.y), İstihbaratın Gücü Güçün İstihbaratı, Erişim tarihi: 05.05.2015, <http://www.dho.edu.tr>). Ayrıca dünyanın süper gücü konumunda olan ABD'de istihbarat kökenli olan- Baba Bush 1970'lerde Merkez İstihbarat Direktörlüğü yaptığı esnada Ulusal Dış İstihbarat Konseyi'ni kurarak istihbaratın milli meseledeki önemini vurgulamıştır.

3.2.3 Güçlü ülke için Dış istihbaratın rolü

Bir ülkenin "güç" özelliği kazanması ve uluslararası alanda gücünü pekiştirebilmesi için 7 temel parametreden söz edilmektedir. Bu parametreler, yüksek teknoloji ürün üretme potansiyeli, barışçıl amaçlarla nükleer teknolojiye sahip olması, savunma sanayinin kendine yeterli olması ve ihracat yapabilmesi, aktif ve etkili dış istihbarat teşkilatına sahip olması, yüksek dış ticaret açığı vermemek, bütçe denkliliğini sağlamak, karşılanabilir borçlanma oranı olarak gösterilmektedir. Bu yedi parametrenin ne kadarında sağlamsak, o kadarında bölgesel gücüz. Türkiye, bu parametrelerden bir kısmını yaptığı için son zamanlarda "bölgesel güç" konumuna doğru ilerlemektedir.

20. Yüzyıl güvenlik algılaması ülke sınırlarının güvenliği düşüncesinden öteye gidemezken, 21. Yüzyıl'da güvenlik çok boyutlu bir kavram olarak ele alınmaktadır. Gelişen teknoloji ve bakış açıları nedeniyle risk ve tehditlerin de nitelikleri değişmektedir. Risk ve tehditleri belirleyen istihbarat kurumlarının yükü daha da artmaktadır. Peki, Türkiye, küresel sorunlarda devamlı sözü dinlenen hatırı sayılır bir güç haline nasıl gelecek? Bunun için, Türkiye'nin bu çok boyutlu güç sistematiğini oluştururken, dış istihbarat teşkilatını en yüksek seviyeye çıkarmak zorunda olduğu vurgulanmaktadır. Dönemin dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu çok net biçimde ne yapılması gerektiğini ortaya koymuştu: "MİT Dış İstihbarat altyapısını güçlendirmektedir. Dış politika standardı değiştirdiği gibi istihbarat da standardını değiştirecek. Standarttan kastettiğim ölçek değiştirmektir. MİT, dünyada nerede bir yaprak kıpırdasa, onu öğrenecek, değerlendirecek, siyasi otoriteye en doğru bilgiyi aktaracak." Peki şu an MİT tam anlamıyla ölçek değiştirdi mi? Tabi ki hayır. MİT enerjisini halen yoğun olarak içeriye vermektedir. MİT'in ölçek değiştirdiğini Türkiye ne zaman ki tam anlamıyla

bölgede tek güç yani tek söz sahibi olur bilelim ki istihbarat o derece ileriye gitmiştir kendini yenilemiştir küresel güçlerle yarışacak düzeye gelmiştir. Bölgesel güç konumuna gelen, yakın çevresindeki coğrafyada yenedünya düzeninin kurulmasında etkili aktör olan Türkiye, gizli ve örtülü operasyonlarla karşı karşıya bulunmaktadır. Türkiye'nin, ulusal çıkarlarının dış tehditlere karşı korunup kollanmasını ancak kuvvetli bir dış istihbarat teşkilatına sahip olmakla sağlayacağı meydandadır. İstihbarattan kopuk bir devlet yönetimi zaten olamaz. Nereye gittiğinizi, rakiplerinizin önünüzde mi arkanızda mı olduğunuzu, ne kadar koştuğunuzu bilmek zorundasınız. Fırsat ve tehditler zamanında değerlendirilmelidir. Risk ve tehditleri belirleyip çeşitli şekillerde değerlendiren, senaryolar üreten ve bunları karar vericilere sunan bir dış istihbaratın önemini görmemek mümkün mü?

İstihbaratımız; Siyasi, askeri, teknolojik ve sanayi, elektronik, bilimsel, sosyal, siber, ekonomik, çevreyle ilgili, arkeolojik ve terör istihbaratı şeklinde yapısal ve içerik olarak ayrı ayrı teşkilatlanacak. Rakip devletlerin egemenlik hakkına sinsice nüfuz edilecek. Rakip tarafın ikna edilmesi veya algılamasının değiştirilmesi için çeşitli örtülü baskı yöntemlerini ve propaganda tekniklerini kapsayan istihbarat fonksiyonları yerine getirecektir. Rakiplerin moral gücünün ve motivasyonunun çökertilmesi yönünde çalışılacaktır. Hedef ülkenin düşünme sistemini değiştirerek istenen şekilde paradigmlar oluşturması sağlanacaktır. İstihbarat örgütleri tarafından çok fazla kullanılan bu yöntemin vasıtaları arasında gerçekleri saptırma, sulandırma, gerçeklerin inandırıcılığını bozmak vardır. Rakip ülkelerin sermaye ve finans piyasalarına ve karar mekanizmalarına gizli müdahaleler yapılacaktır. Silahlı Kuvvetler risk ve fırsatlara göre, doğrudan ya da zamana yayılmış düşük yoğunluklu savaş stratejisi içinde tutulacaktır. Unutmamak gerekir ki; Büyük devlet olmak büyük düşünmekten geçer. Dış istihbarat faaliyetlerimizin modern zamanın gereklerine uygun olarak yapılandırılmasıyla birlikte çevremizde yenedünya düzeninin en etkin aktörlerinden birisi olma şansımızı çok iyi kullanmak zorundayız (Bülent Erendaç, (2011,5 Ekim), Güçlü Ülke İçin dış İstihbaratın Rolü, Erişim tarihi: 05.05.2015, <http://www.takvim.com.tr/yazarlar/erandac/2011/10/05/guclu-ulke-icin-dis-istihbaratin-rolu>).

Özetle; istihbaratı güçlü olan ülkeler dış politikada güçlüdür. İstihbaratı güçlü olan ülkeler ekonomik ve askeri güç olma yolunda önemli adımlar atmaya namzet ülkelerdir. Türkiye olarak istihbarat alanını dış politikaya yönelik uygun duruma getirmeliyiz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ULUSAL İSTİHBARAT ÖRGÜTLERİ

4.1.İngiltere (MI5-MI6)

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile uyumlu bir şekilde istihbarat faaliyeti sürdürdüğünü iddia eden İngiliz istihbarat birimleri; MI5 olarak bilinen Security Service-Güvenlik Servisi iç istihbarattan sorumludur, yine dünyaca ünlü istihbarat birimleri arasında gösterilen ve birleşik krallığın adeta kalesi konumunda olan MI6 ise Secret Intelligence Service-Gizli İstihbarat Servisi dış istihbarattan sorumludur. MI5 ve MI6 her iki gizli servisin de personel yapısı ve işleyişi münasebetiyle sivil orijinlidir. Gizli servislerle ilgili bakanlıklar bilgi isteklerini direkt olarak MI6dan yapmakta ve MI6 topladığı bilgileri operasyonel anlamlandırma haricinde bir kıymetlendirmeye tabi tutmadan istek makamına intikal ettirmekte, bilgi burada kıymetlendirilerek istihbarata dönüştürülmektedir. Örgütler sivil otoriteye bağlı olup demokratik ve insan haklarına uygun bir istihbarat anlayışı güderler.

4.1.1 MI5

MI5 İngiltere Güvenlik İstihbarat Teşkilatı olup İngiltere'yi, İngiltere'nin milli menfaatlerini ve İngiliz vatandaşlarını tüm tehditlere karşı hem içeride hem de dışarıda korumakla sorumludur. MI5 1909 yılında 2 kişiyle kurulmuş ve bugün sayıları 300'i bulan personele ulaşmıştır.

Asli vazifesi İngiltere'de İngiliz sırlarının sınır dışı yabancı ülkelere karşı korunması, içte düzenlenebilecek sabotajlara ve tehlikelere karşı koymak, devlet sırlarının çalınması ve bölücü-yıkıcı faaliyetleri önlemek olan Güvenlik Servisi, Security Service MI5, 1931 yılında İngiliz ulusal güvenliğini içeriden tehdit eden tüm unsurlara karşı önleyici tedbir alan ve oluşabilecek tehlikelere karşı tüm unsurlarla ilgilenmek üzere görevlendirilmiş ismi de Güvenlik Servisi haline gelmiştir (Laçiner, 2011: 8)

1956 yılına kadar genel direktörleri genelde asker kökenli olan bu teşkilatın; örgütlenmesi bağlamında genel direktörün altında, ona bağlı 2 genel direktör yardımcısı ve danışmanlar bulunmaktadır. Ortak Terörizm Analiz Merkezi ve Ulusal Altyapı Koruma Merkezi bulunmaktadır. Güncel koşullar itibariyle 3.800 personeli bulunmaktadır. 2013 yılına kadar MI5'te 16 genel direktör görev yapmıştır(Özdağ, 2014: 86-87).

MI5'in 2. Dünya Savaşı sırasında İngiltere'deki Alman ajanlarının birçoğunu yakalaması ve bu ajanlardan yirmi beşini kendi hesabına çalışmaya ikna etmesinin, servisin en büyük başarısı olduğu tüm ilgililer tarafından bilinmektedir. Ayrıca MI5'in İngiliz istihbaratı içinde üstü düzey görevlerde bulunan ve 1930'lardan itibaren Sovyetler Birliği için çalışan

“Cambridge Beşlisi”ni on yıllar boyunca ortaya çıkaramamasını ise servisin en büyük başarısızlığı olarak bilinmektedir.

4.1.2 MI6

İkinci dünya savaşı koşullarında hanesine yazılmış olan olumsuzluklara rağmen Soğuk Savaş boyunca önemli işlere imza atan Özel İstihbarat Servisi/Special Intelligence Service olarak da bilinen MI6 hakkında yazılan onlarca kitap, çekilen onlarca film gibi argümanalar sayesinde söz konusu servisin dünya çapında reklamı yapılmış olup büyük bir üne kavuşmasına zemin hazırlanmıştır.

“İngilizlerin 1909 da kurduğu Gizli Servis Bürosu, bugünkü istihbarat servisinin temeli oldu. Bu büro Kayzer Wilhelm’in Almanya’sının yarattığı tehdide cevap olarak kurulmuştu.MI6 kurulduğunda görevi şu şekilde tanımlanmıştı: İngiliz İmparatorluğu’nun işine yarayacak bilgileri dünyanın neresinde olursa olsun bulmaktı.MI6’nın başına Mansfield Cummings getirildi. İstihbarat dünyasının gördüğü en sıra dışı isimlerden biri olan Cummings, zengin bir asilzade ve spor araba koleksiyoncusuydu” (Çimen, 2011: 82)

MI6’nın belirlediği hedef ülkelerde adam öldürme dahil bir çok etkin hareket manevrası yaptığı ve ülkelerin içişlerinde etkin rol oynama gayreti tarihin sularından günümüze kadar devam etmektedir. MI6 ülke sınırları dışında siyasi, ekonomik, dış politika, savunma politikası ve güvenlik politikası üzerine hükümete sunulacak istihbarat bilgileri toplama faaliyetlerini yürütmektedir.

Tüm İngiliz istihbarat ve güvenlik servisleri Başbakan’a bağlı olarak çalışıp Bakanlar Kurulu üyelerine karşı sorumlu olurlar. Bu gizli servisler, kendi çalışmalarıyla ilgili olarak Başbakan’a ve ilgili bakanlara aylık, yıllık raporlar sunmakta, bilgi notu vb. şeklinde brifingler vermektedirler. Fakat “gizlilik” ilkesi İngiliz geleneğinde temel bir ilke olduğundan, istihbarat mekanizmasının içeriği ve ilgili birimlerin çalışmaları İngiliz parlamentosunda dahi gizlilik içerisinde ele alınır. İstihbarat ve güvenlik meselelerinden tamamen başbakan sorumludur. Başbakan da bu meselelerle ilgili olarak parlamentoya karşı sorumludur. İçişleri bakanı, Güvenlik Servisi’nden; dış işleri bakanı, MI6 ve GCHQ’dan, savunma bakanıda Savunma İstihbaratından sorumludur. Hükümet ile istihbarat birimleri arasında kontrol, koordinasyon ve işbirliğini hayata geçirmek için Güvenlik komisyonu ve İstihbarat ve Güvenlik Koordinatörü görevlendirilmiştir. Komisyon ve koordinatörün görevlendirilmeleri bakanlar kurulu ile irtibatta olmaları şeklinde düzenlenmiştir. İstihbarat ile ilgili üst düzey konuların görüşülme, planlama, kararlaştırılma, ilgili mercileri bilgilendirip uyarma ve gerekiyorsa operasyon düzenleme mercii ise Ortak Operasyon Komitesi olmuştur (Özdağ, 2014: 85-86).

MI6 günümüzde 2010-2015 dönemi için açıkça belirlediği strateji gereği savunma, güvenlik ve sosyo-ekonomi ile ilgili önceliklere katkı sağlama potansiyelini hükümetle birlikte maksimize etmeyi; Birleşik Krallığı'n diğer tüm istihbarat servislerini siber uzayın ülke yararına kullanılması amacıyla birleştirmeyi; insan kaynağı ve becerilerini geliştirmeyi, işgücü çeşitliliğini arttırmayı ve bunun için gerekli yatırımları gerçekleştirmeyi; istihbarat teknolojisini güçlendirmeyi temel ilkeler olarak ortaya koymuştur. MI6 görevini yerine getirirken 2009 yılında 2473 kişilik, 2010 yılında 2682 kişilik ve 2011 yılında 2686 kişilik profesyonel bir kadroya sahip olmuştur (Özdağ, 2014: 89-90) Temel ilkelerini geliştiren MI6 sınır dışı istihbaratı ile dünyaya ün saldı.

4.2.İsrail (Shin Beth -Mossad)

1947 yılında kurulan İsrail gibi küçük bir ülkenin neden istihbarat süper güç olan Amerika kadar ilgi göstermesi de istihbaratın önemini bir daha ortaya koymaktadır.

İsrail, istihbarat çalışmalarında babası konumunda diyebileceğimiz İngiliz istihbaratını birebir kopya olarak alıp, buna ilaveler yapıp, kendi istihbaratını ortaya çıkarırken hep İngiliz İstihbarat Teşkilatlarının çalışma prensiplerini temel felsefe olarak kendilerine örnek almıştır. İsrail istihbaratı şekli olarak yapılanmasında iç ve dış istihbarat teşkilatları kurmuş ve böylelikle de etkinliğini arttırmayı düşünmüştür.. İsrail istihbarat teşkilatları dünya yazılı ve görsel medyasında yapmış oldukları gizli, derin ve örtülü operasyonlar ile kendilerinden sık sık bahsedilmesini böylelikle hem reklamlarını hem de gücünü sağlamlaştırarak hedeflerine varmayı düşünmektedir. Mossad ve Shin Bet gibi dünyaca ünlü iki İsrail gizli servisi eski kalıplaşmış geleneksel sistemlerle çalışmayı halen sürdürmektedirler ve bunu başarıyla sürdürmektedirler. (Ateş, 2012: 81). Söz konusu iki istihbarat servisi de devletin varlığı için tehdit oluşturan herkesle ve her kesimle sonuna kadar etkin bir mücadele ediyor ve muhtemelen baba konumundaki CIA dışında dünyada en büyük ve en etkin gizli örgüt olmaya da devam ediyor.

4.2.1 Shin Beth(Genel Güvenlik Servisi - Sherut ha Bitachon ha Khali-Shabak)

Shin Beth, İsrail Büyükelçiliklerinin, konsoloslarının, Başkan ve başkanın yakınındakilerin korunmasından sorumludur ayrıca İsrail sanayinin korunmasından da sorumludurlar.

'Genel Güvenlik Servisi' anlamına gelen Shin Bet, İsrail'in iç istihbaratı niteliğinde olup yani yurtiçine bakan yerli gizli servsidir. İbranicesi Sherut ha-Bitachon ha-Klali'dir. Bu servis destek birimi ve operasyonel biriminden oluşmak üzere iki bölüme ayrılmaktadır. Söz konusu istihbarat servisinin destek bölümünde, sorgulama teknolojileri, koordinasyon hizmetleri ve yurt içi

yapılacak olan operasyonlar için lojistik destek hizmetleri gibi bürolar mevcuttur. Ayrıca başka bir kaynağa göre; İsrail kontr-haber alma ve dahili güvenlik servisi Shin Bet'in üç adet operasyonel birim ve beş adet de destek bölümünden oluştuğu zikredilmektedir. (Ateş, 2012: 82).

Shin Beth'in asli görevi sorgulama yöntemleri geliştirmek, yurt dışı operasyonlar için lojistik destek sağlamak yan görevleri arasında ise Müslüman ve Müslüman olmayan ülkelerle ilişkileri düzenlemektir.

4.2.2 Mossad (istihbarat ve Özel Görevler Enstitüsü - Mossad le Modiyn ve le Tafdikim Meyuhadim)

Mossad deyince akla filmlerdeki sahneler, adam öldürmeler, örtülü operasyonlar gizlilik gibi kavramlar geliyor. İsrail gibi küçük bir ülkenin dünyaya reklam aracılığı ile nam salmış gizli istihbarat servisi geliyor. Gizli olduğu kadar eldeki verilerini en etkili derecede kullanan bir servistir Mossad.

Mossad (Enstitü'nün İbranicesi) insan istihbarat toplama, gizli eylemler ve anti terörizm'den sorumludur. Genel olarak dünya üzerindeki Arap ülkeleri ve örgütleri üzerine odaklanmıştır (Demirel, 2005: 270)

Mossad kuruluşundan itibaren CIA ve MI5 ile MI6 gibi yabancı istihbarat örgütlerine benzer bir yapılanmaya sahip bir örgüt olarak nitelendirilmektedir. Mossad'ı diğer istihbarat örgütlerinde ayıran husus, mesleğe yeni başlayanları yeni yetiştiren bir okul özelliği olmasıdır. Öğrenciler Mossad'ın bünyesinde, gizli bir yaşamın gerekliliği hakkında eğitilmektedir. Mossad ajanları, tüm düşman coğrafyalarda yani özellikle Arap ülkelerinde, görev yapmaktadırlar. Mossad'ın Batı Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılanması bulunmamaktadır. Bunun en önemli sebebi, Arap ülkelerinin bu ülkelere silah temin etmeleri olarak gösterilmektedir. Bunun yanında, Arap ülkelerinin diplomatları, liderleri, üst düzey yöneticileri İngiltere ve ABD'de eğitim almaktadırlar (Özdağ, 2014: 221)

Mossad, sorun olduğuna inandığı düşmanlarını ortadan kaldırmak için çok cüretkâr davranmaktadır.

İsrail kurulduğu ilk yıllardan itibaren düşmanlarla özellikle Müslüman bir coğrafyada olması nedeni ile vicdanın ve hukukun sınırlarını zorlayan işler yapmaya halen devam etmektedir. Mossad ise şımarık bir eda ile arkasına aldığı süper güç devletlerinin de desteğiyle bu kanlı oyunda en öndeki aktör olmaya devam etmektedir.

4.3.Almanya(BfV-BND)

Almanya istihbaratı iç ve dış istihbarat olarak ayırmıştır.

4.3.1 BfV (Federal Anayasayı Koruma Teşkilatı)

1950 tarihli bir yasayla, İçişleri Bakanlığı'na bağlı olarak kurulan Federal Anayasayı Koruma Teşkilatı (Bundesamt für Verfassung Schutz), Almanya'nın iç istihbaratından sorumludur. Ayrıca tüm düşman istihbarat servislerinin aktivitelerine karşı kontrespiyonaj faaliyetleri ile sağ ve sol tandanslı örgütlerle mücadele etmektedir.

16 eyalette örgütlenmiş durumda bulunan BfV demokratik yapının korunmasından da sorumludur (Aydın, 2008: 442)

BfV, Almanya'nın iç güvenliği için vazgeçilmez rolleri üstlenmektedir. Kabaca vazifesi; devleti muhtemel zararlardan korumak, hür demokratik temel düzenini ve vatandaşları savunmaktır. BfV'de aşırı uçlar, terörist ya da diğer güvenliği tehdit eden faaliyetler ile yabancı gizli istihbarat örgütlerinin Almanya hakkındaki faaliyetlerine ilişkin bilgiler toplanır ve analiz edilir. Tüm bu bilgiler ve çalışmaların birlikte yönetimi ve Federal Hükümetin güvenlik durumuyla ilgili gelişmeleri aydınlatmaya hizmet eder (Özdağ, 2014: 149).

4.3.2 BND (Federal İstihbarat Teşkilatı-Bundesnachrichtendienst)

Her kim Alman İstihbarat Servisi (BND) üzerinde çalışma yapacak olursa Teşkilatın ana gövdesini oluşturmuş olan Reinhard Gehlen'i es geçmesi mümkün değildir. Türkiye için Kuşçubaşı, İngiltere için Lawrence ne ifade ediyorsa Almanya içinde Reinhard Gehlen onu ifade etmektedir. Gehlen istihbarat dünyasının en önemli şahıslarından biridir ve Nazi Almanya'sı döneminde casusluk faaliyetlerine başlamıştır. Onu bu denli önemli kılan özelliği ise o dönemde çok gizli bir yapılanmaya sahip olan SSCB hakkında hiçbir devletin elde edemediği bilgilere ulaşabilmiş olmasıdır.

“Çok iyi derecede Rusça ve bazı Slav dillerini bilen Gehlen, Hitler'in en çok güvendiği adamlarından biri olmuştur. 1936 yılında 'Fremde Heere Ost' (Doğu'nun Yabancı Birlikleri) biriminin başına geçirilen Gehlen'in birincil görevi SSCB'ye sokulacak olan ajanlar vasıtasıyla ileride istila edilebilecek bölgeler üzerinde bilgi toplamaktı. Gehlen'i adeta bir efsane haline getiren olaylar dizisi de bu birimin başında yürüttüğü faaliyetler ile başlamıştır. Görev süresi boyunca hiçbir ajanın bulunamayacağı kritik ve tehlikeli yerlerde bulunmuş hatta bu dönem boyunca adamlarıyla 17 üst düzey Sovyet generalini kaçırmış ve Almanya'da sorguya çekmiş ve Sovyet ordusu hakkında geniş çapta bilgiler elde etmeyi başarmıştır. Günümüzde analistler Operasyon Barbarossa'nın ilk yılında bu kadar başarılı olmasının nedenini Gehlen'in aktarmış olduğu bilgilerin doğruluğuna bağlamaktadırlar” (Güler, 2006: 17-23).

Anayasayı Koruma teşkilatı gibi BND'de denetime tabidir. Dış istihbarattan sorumlu olan BND halen askeri istihbarat, siyasi istihbarat, teknolojik ve bilimsel istihbarat, dış istihbarat, terörizm, uluslararası

kaçakçılık, illegal geçişler ve Almanya'ya sığınmalar konusunda istihbarat çalışmaları yapmakla birlikte bu aktörleri kullanmak suretiyle ve milli güç nezdinde önemli stratejik hamleler yaparak Almanya'nın küresel güç konumunu iyice pekiştirmektedir. BND faaliyetlerini yürütürken personelden taviz vermeyerek dünyanın her tarafına yayılmış oldukça sağlam bir insan istihbaratı ağı vardır. Teknolojiye çok önem veren BND son yıllarda Türkiye'yi de içine alan çok üst düzeyde dinlemeler yapmış ve bunu çok güçlü bir koz olarak da kullandığı bilinmektedir.

4.4.Rusya (FSB-SVR)

Dünyanın en yüksek bütçesi ve en çok çalışan personeliyle Sovyetler Birliği'nin ve dünyanın sayılı istihbarat servisi olan Sovyet Devlet Güvenlik Komitesi (KGB), 1954 yılında kurulmuştur.

Sınır dışı istihbarat yapması ile ünlenen servis dünyanın her yanında resmi ve resmi olmayan istihbaratçılarıyla çok ses getiren operasyonlar yapmışlardır. Resmî görevlileri genelde; yurtdışında görevli seçilmiş kadrodan elçi, konsolos, ticaret işi ile uğraşanlar, gayri resmî görevlileri de gittikleri ülkelerin vatandaşları gibi çeşitli işler yaparak faaliyette bulunan işadamları, gazeteciler, eğitimciler, doktorlar vb... Sınırdışı faaliyetlerinin yanında ülke içinde de karşı istihbarat, rejim muhaliflerinin tespit ve takibi, sınır koruma ve asayişin ve güvenliğin korunması, kamu güvenliğinin sağlanması gibi çok geniş bir çerçeveden sorumlu tutulmuşlardır.

4.4.1 FSB (Federal Güvenlik Servisi - Federal'naya Sluzhba Bezopasnosti)

Adını daha çok Zeytinburnu'ndaki Çeçen cinayetleriyle ülkemizde duyuran bu servisin asıl amacı başka ülkelerdeki Rusya düşmanlarını tespit edip örtülü operasyonlarla etkisiz hale getirmektir. Özellikle Kafkas ülkelerindeki düşmanlarına yönelik çalışmalar yapan servis Çeçen saldırılarından ötürü ülkemizde hemen hemen herkes tarafından tanındı.

XVI. yüzyılda Çar Korkunç İvan IV zamanında kurulan ve Rus asilzadeleriyle mücadeleye girişen Rus Polis Teşkilatı, Çar I. Nikola zamanında Rus uyrukluların hareketlerini kontrolla görevli, görünürde bir jandarma teşkilâtı, aslında ise Çarın ve rejimin devamını sağlamak için çalışan bir iç istihbarat servisi idi. Bu Rus Gizli Polis Servisinin 3. Şubesi Hitler Almanya'sındaki Gestapo kadar meşhurdu. Gestapo gibi vatandaşları, tevkif etme ve sorgusuz hapse atma yetkisine sahipti. 1881'lerde bu teşkilât kazandığı kötü şöhreti unutturmak için Okhrana adını aldı. Fena isim yapan teşekküllerin bu kötü şöhretlerini unutturmak için isim değiştirdikleri tarihte çok görülmüştür. Okhrana da Bolşevik Devrimi'nin ilk yıllarında lağvedilmiş ve Polonyalı Djerzinski'nin telkini üzerine 20 Aralık 1917'de kurulan Çeka 1918 tarihli kanunla resmen faaliyete geçmiştir. Fakat 1917 devrimini sıcak tasfiye döneminde Çeka da çok kötü bir ün ve iz

bıraktığından 1922 de GPU, 1924'te OGPU adını almıştır. 10 Temmuz 1934 tarihinde OGPU'nun yerini NKVD almıştır. 3 Şubat 1941'de çıkarılan bir kanunla da NKVD'ye ilâveten NKGB kurulmuş, 1946'da NKVD ve NKGB servisleri Bakanlık halinde yeniden örgütlenmiş, isimleri de NKVD'den MVD'ye ve NKGB'den MGB'ye dönüşmüştür. Mart 1946'da MGB Bakanlığı KGB adını almıştır (Avrasya Dosyası, 2002: 310).

KGB 1999 yılı sonunda tamamen tarihe mal olmuştur. Rus istihbaratı hâlen altı ana servis tarafından yürütülmektedir.

1- Federal Güvenlik Servisi (FSB): KGB'ye göre küçülmüş olmasına karşın son zamanlarda terörizm ve organize suçlarla savaşmada daha çok yükümlülük elde etmiştir.

2- Dış İstihbarat Servisi (SVR): Etkinliğini Rusya'nın içinde bulunduğu ağır ekonomik koşullar nedeniyle bir nebze dondurmuş durumdadır.

3- Federal Devlet Haberleşme ve Enformasyon Bürosu (FAP): Devlet başkanına bağlı olarak çalışmaktadır.

4- Sınır Kuvvetleri: KGB'nin eski sınır birlikleri birimidir.

5- Başkanlık Güvenlik Servisi (SBP): 1993'te Khorzakov'un yönetimi altında kurulmuştur.

6- Askerî İstihbarat Servisi (GRU): En eski ve değişimlerden en az etkilenen birim olma özelliğini korumaktadır. Rus Federal Güvenlik Servisi (FSP)'nin başına General Mikail Barsukov'un getirilmesinin ardından siyasetle daha sıcak ilişkilerin oluşmaya başladığı gözlenmiş özellikle de Putin'in Rusya başbakanı ve ardından da Rusya Devlet Başkanı Vekili olmasından sonra FSB'nin fonksiyonunun artacağı ortak kanaat olarak ortaya çıkmıştır (Avrasya Dosyası, 2002: 324).

Hedefleri arasında bulunan araştırmacı gazetecileri, aykırı fikirdeki insanları, kitlesel dinleme ve gözetleme tekniğiyle dinleyip akabinde çeşitli aktif tedbirler alan bir servisin adıdır FSB.

4.4.2 SVR (Dış İstihbarat Servisi-Sluzhba Vneshney Razvedki)

1990 yıllarında KGB parçalanarak yeniden adlandırılmıştır. Bu adlandırmanın altında yatan sebep KGB'nin dağılmasından sonra yeni bir düzenleme içerisine giren Rusya'dır. 1991 yılında Duma tarafından onaylanarak 8 Temmuz 1992 yılında SVR adıyla dış istihbarattan sorumlu servis kurulmuştur.

Nasıl ki Amerika'da CIA varsa Rusya'da SVR vardır. SVR'nin en önemli görev alanı Bağımsız Devletler Topluluğu (CIS) ülkeleridir.

4.5.Amerika Birleşik Devletleri (FBI-CIA)

İstihbarat denilince akla Amerikan filmleri, CIA, silah, operasyon gelir. Sınır dışı örtülü operasyonları ile ünlü ABD istihbaratı sadece bir servis değil tam 16 istihbarat servisi ile iş yapan ve bunlar ile birlikte iş ilişkisi kuran adreslerin tümü gelir. Bunların hepsine birden “İstihbarat Toplumu (Intelligence Community)” adı verilir.

Amerikan istihbarat toplumunu oluşturan servisler birbirleriyle uyumlu çalışmamaktadır sürekli birbirlerinin açığını arayan siyasi partilere benzemektedir. ABD devlet istihbarat topluluğundaki istihbarat birimleri; (1) Bağımsız CIA, (2) Savunma Bakanlığı istihbarat birimleri ve (3) Diğer Bakanlıkların istihbarat birimleri olmak üzere üç gruptan oluşur. Bakanlık istihbarat servislerinden sekizi Savunma Bakanlığı, yedisi sivil politika bakanlıkları dahilindedir. ABD istihbarat toplumunda resmi olarak kayıtlarda yer alan personel sayısının 200.000’den fazla kişi olduğu telaffuz edilmektedir. Amerika’da istihbarata o kadar önem veriliyor ki ülkede güvenlik kleransı olan 850.000 kişi bulunduğu ve onlarca özel güvenlik şirketlerinin istihbarat işinde görev aldığı göz önünde bulundurulursa sekizyüzellibin sayısının daha da artacağı tahmin edilmektedir. ABD’de istihbarat denince akla ilk evvel FBI gizli servisi daha sonra ise dünyaca ünlü filmlere konu olan CIA gizli istihbarat teşkilatı gelmektedir (Özdağ, 2014: 7-8).

11 Eylül 2001 saldırılarının ardından CIA ve FBI gibi pek çok gizli istihbarat servisinde reform derecesinde değişikliğe sebep olmuştur. Dünyadaki tüm istihbarat servisleri bu olaydan sonra kendine çeki düzen vermeye başlamıştır. FBA ve CIA kendine çok güveniyordu. Bu olay istihbarat tarihinde milat olmuştur diyebiliriz.

4.5.1 Soğuk Savaş Döneminde ABD İstihbaratı

1945’li yıllara kadar Amerikalı liderler barış zamanında bir istihbarat teşkilatına ihtiyaç olmadığını dile getiriyorlardı. İstihbarat sadece savaş zamanlarında gereklidir diyen liderler 1947 yılında Truman’ın barışı korumak için de istihbarat gereklidir teorisi ile harekete geçmiş ve bu teoriyi CIA kanuna sokmuşlar. Böylelikle Amerika istihbarat dünyasına hız vermiştir. İlk başlarda CIA’nin stratejik sürprizleri haber vermek ve ülkenin dışında cereyan eden örtülü operasyonları gerçekleştirmektir.

CIA’nın istihbarat stratejisi; gelişen teknoloji ve gizli istihbarat ittifakları ile Sovyet silahlarının gelişimini, bilimsel faaliyetlerini ve daha önemlisi liderlerinin komşu ülkelere ilişkin niyetlerini ve planlarını ortaya çıkarılmasını hedeflemekteydi. İkinci Dünya Savaşı esnasında sinyal ve görüntü istihbaratının öneminin fark edilmesi teknolojik arayışları bu yöne sevk etti. Savaş sonrası kısa zamanda U-2 Keşif Uçakları, uzay programları, bilgisayarların en eski örnekleri ve örtülü operasyonlar ile ilgili özel vasıtaların gelişimi konusunda önemli adımlar atıldı. 4 Haziran 1956’da Sovyetler Birliği üzerinde yapılan ilk U-2 uçuşundan iki ay sonra bir keşif uydusu üretimi için operasyonel gerekçeler üretilmeye başlandı. CIA üretilen istihbaratı ve

hassas fotoğrafları ABD Başkanı'na, ekonomi analizcilerine ve askeri planlamacılara yayacak bir analiz merkezi oluşturdu (Özdağ, 2014: 7-8).

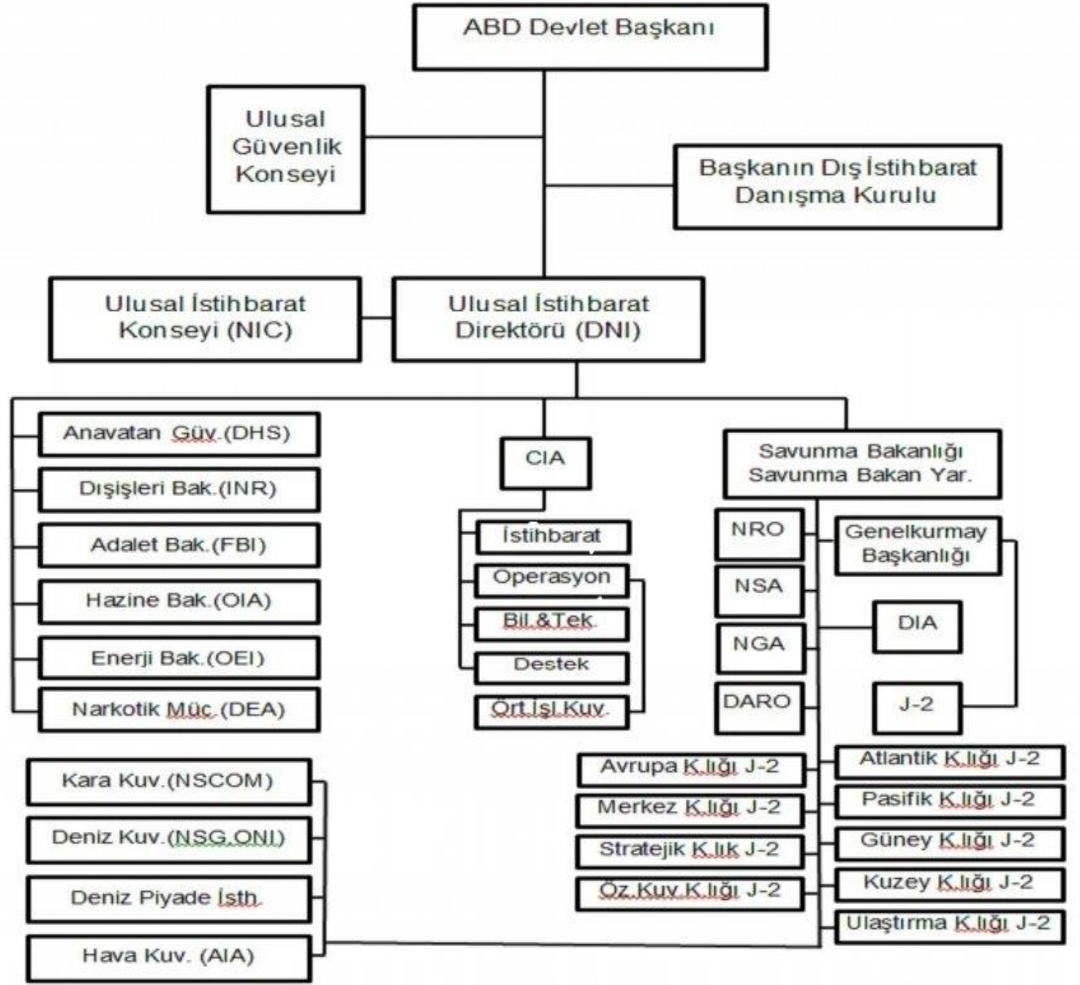
Amerika özellikle soğuk savaş döneminde Rusya ile sürekli bir çekişme içerisinde olmuştur. Soğuk savaş döneminde Amerika'nın en önemli istihbarat faaliyeti Nazi'leri Almanlara karşı ajan olarak kullanmasıdır diyebiliriz.

4.5.2 U-2 Casusluk Uçak Krizi

Dünyanın iki süper gücünü soğuk savaş döneminde karşı karşıya getiren en önemli sebep; U-2 uçak krizidir.

1957 yılında Sovyetler Birliği'nin uzaya ilk füzeyi atması ile birlikte dünya nezdinde bayağı bir prestij kazandırmış ve bir çok ülke tarafından süper güç olarak anılmaya başlamıştır Sovyetler Birliği. Özellikle iki süper güç olarak bilinen Sovyetler ve ABD'nin güç çekişmesi esnasında Sovyetlerin uzay literatüründe ABD'ye fark atması ABD ile Sovyetler Birliği arasındaki nükleer silahlanma rekabetini artırmıştır. İstihbarat alanında birbirlerine karşı sıkı bir şekilde faaliyet yürütmüşlerdir. Müthiş bir şekilde istihbarat savaşı yaşanmıştır. ABD, kendisine düşman ülkelerin topraklarının haritalarını çıkarmak, olası saldırı plânlarını daha önceden öğrenebilmek, nükleer santral tesisleri ve muhtemel saldırılabilecek noktaları tespit etmek amacıyla hem kendini hem de NATO üyesi devletleri olası sürpriz bir Sovyet füze saldırısından koruyabilmek için Sovyetler Birliği'nin kurmuş olduğu nükleer santral tesislerini teknolojiyi son demine kadar kullanıp teknik takip ve kontrol edebilecek U-2 uçaklarını geliştirmiş ve bu uçakları etkin bir biçimde istihbarat alanında kullanmıştır (Gülmez ve Tahancı, (t.y), Soğuk Savaş Dönemi Çekişmelerinden Bir Örnek: U2 Uçak Krizi, Erişimtarihi:15.04.2015, <http://web.deu.edu.tr>).

4.5.3 Amerikan İstihbarat Toplumu

Kaynak:<http://www.straturk.com/2013/01/12/11-eylul-2001-terror-saldirilarinin-amerikan-guvenlik-burokraisine-etkileri/sema/>

4.5.4 CIA (Merkezi Haberalma Teşkilatı - Central Intelligence Agency)

İkinci dünya savaşına kadar istihbarat faaliyetlerine pek önem vermeyen bir ülkeydi ABD.

Daha sonra ABD gizli istihbarat faaliyetlerine ve örtülü faaliyet çalışmalarına esaslı bir şekilde başladı. İstihbarat konularında kendilerinden daha tecrübeli olan İngiliz gizli servislerinden dersler alarak oluşturduğu OSS kuruluşu ile gizli faaliyet ve hareketleri Alman ve Japonlara karşı bir saldırı silahı olarak müthiş derecede kullandılar (Atay, 2002: 122)

1947 yılında CIA kurulduğunda sivil bir istihbarat teşkilatı kurulmasına askerlerden kuvvetli bir muhalefet gelmişti. Çünkü askerler savaş zamanında askeri istihbarat teşkilatını zaten kurmuştu ve bir savaş çıktığında sivil bir teşkilatın çok faydasının olmayacağı düşünülüyordu⁴. Bugün hala askerler CIA'nın varlığını değil ama ayrıcalıkları ve görevlerini sorgulamaya devam ediyorlar. Bunun altında yatan temel neden ise CIA'nın savaş zamanında askerlerin kontrolüne gireceği ve ne zaman savaşta olup olmadıklarının sık sık tartışılmasıdır. Ancak resmi bir savaş ilan edilmemiş olsa da askerler CIA benzeri gizli operasyonel kabiliyetler oluşturmaya devam etmektedirler. 1947 yılında çıkarılan Ulusal Güvenlik Kanunu ile CIA, ulusal güvenliğin merkezine yerleştirildi. 1964 yılına kadar ABD istihbarat toplumunun CIA, DIA ve NSA'nın da olduğu 9 üyesi vardı. İstihbarat toplumu dünya genelinde örtülü operasyonlar düzenliyor, hükümetleri değiştiriyor, seçimleri etkiliyor, Kongre'nin bilgisi ve Başkan'ın tam kontrolü olmadan dilediğini yapıyordu. Müttefik ülkelerde rejim etkilenmesin diye "yabancı yok (no outsider)" prensibi uygulanıyor, Amerikan gizli servisi arka planda kontrolü elinde tutuyordu (Özdağ, 2014: 8-9)

Hepimizin filmlerden bir şekilde aşına olduğu merkezi Amerika'nın Virginia eyaletlerinde bulunan servis, özellikle İkinci Dünya Savaşı'nın sonundan itibaren Amerikan dış politikasının en önemli aktörü olmaya başladı. Dönemin ABD başkanı Bill Clinton, kurumun bu özelliğini en güzel şekilde 1915'teki şu sözleriyle yansıtıyordu: Her sabah güne istihbarat desteğiyle başlıyorum. Bu bilgiler uluslararası ilişkilerle ilgili aldığımız her kararda önemli bir rol oynuyor. Artık alıştığımız için bize normal geliyor ama eminim ki istihbarat olmasaydı işimiz hiç de kolay olmazdı. Eksik bilgiye dayalı aldığımız kararlar, başta cephede olmak üzere her alanda birçok Amerikalının hayatını tehlikeye atabilir. İstihbarat, krizler karşısında şok olmak yerine, bize bu krizleri yönetebilme imkanı veriyor." CIA kurulduğu ilk andan itibaren, filmlere konu olmuş işler ortaya koymuş, bel altı vurmaktan çekinmemiş, aynı zamanda birçok fiyaskoya da imza atmıştı. William Donovan, CIA'nın kurucu babası olarak tarihe geçti (Çimen, 2011: 13-14)

11 Eylül 2001 sonrası CIA'ya getirilen en önemli eleştiri El Kaide'ye insan kaynakları ile sızmada büyük ölçüde başarısız olması oldu. CIA, El Kaide'nin kalbine yapılacak bir istihbarat operasyonundan hep uzak kaldı. İşe savaş alanından insanlar alınıp, sorgulanması ile başladı. Bugün de bu yöntem önemini hala korumakta, bu yüzden Guantanamo'dan ve işkencelerden vazgeçememektedirler. Yeni eleman almak için harcanan tüm paralara, çeşitli ülkelerle yapılan işbirliğine hatta Afganistan-Pakistan sınırındaki Haqqani ağı ile olan savaş ilişkilerine rağmen ilk yıllarda elde edilen istihbaratın %70'i sorgulamalar yolu ile elde edilmişti. 11 Eylül 2001'den ancak beş yıl sonra bir sorgulamada Usame Bin Ladin'in kurye ağı ile ilgili küçük bir bilgiye Arapça takma adlı birinin ifadesinden ulaşıldı. İstihbaratçılar uzun zaman sonra gerçekten bir şey elde etmişlerdi. ABD'nin El Kaide ile mücadelesinde 11 Eylül'ün planlayıcısı olarak gösterilen Halid

Şeyh Muhammed'in yakalanması en önemli başarıdır (Özdağ, 2014: 17) ayrıca 11 Eylül saldırıları dünya istihbaratında bir dönem noktasıdır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE İSTİHBARATIN ROLÜ

Soğuk Savaş'ın sona ermesi, doğu bloğunun yıkılması, hızla ilerleyen küreselleşmenin artması ile birlikte uluslararası disiplinin ilgilendiği konularda da değişiklikler olmuştur. Ulusal ve uluslararası aktörler uluslararası denge sisteminde varlıklarını sürdürebilmek, bölgesel ya da küresel güç olma yolunda ilişki içerisinde olduğu devletlerin bilinmeyenlerini, kendisine karşı gelebilecek tehlikeleri önceden bilmek ister. Bu ve buna benzer birçok sebep ile uluslararası ilişkiler disiplini ile istihbarat arasında sıkı bir bağ vardır diyebiliriz.

Uluslararası ilişkiler ile istihbarat iç içedir. Uluslararası her alanda istihbarata ekmek su gibi ihtiyaç vardır. İyi bir uluslararası ilişki isteniliyorsa muhakkak güçlü istihbarata ihtiyaç vardır.

Eskiden diplomatlar aracılığı ile ilişki içerisinde olunan devletlerin bilinmeyen yönleri tespit edilir ve gerekli yerlere rapor edilirdi. 17 ve 18. Yüzyılda diplomasinin artmasıyla birlikte devletler birbirlerinin özel yanlarını bilmeye daha fazla ilgi duymuşlardır ve bu gelenek halen devam etmektedir. Özellikle elçilik binaları tüm devletler tarafından istihbarat alanında faal olarak kullanıldığına dair kuvvetli bilgiler yer almaktadır.

Uluslararası arenada etkili olan birçok istihbarat örgütü vardır bunların başında Amerikan istihbaratı gelmektedir. Ancak 11 Eylül saldırıları bu istihbarat teşkilatında değişikliğe gitmiştir. Kamuya açık istihbarat terimi ilk kez 11 Eylül saldırıları ile ortaya çıkmıştır ve CIA elindeki tüm bilgiyi paylaşmak zorunda kalmıştır. 11 Eylül tüm ulusların istihbarat örgütlerinde dönüşüm zorunluğu ortaya çıkarmıştır. Amerikan istihbarat topluluğundaki değişiklik birçok devlette de yapılmıştır. MIT'te ise özellikle 2006 yılındaki Stratejik Araştırmalar Birimi kurulması ile birlikte birçok alanda değişiklikler meydana gelmiştir.

“Uluslararası ilişkiler ile istihbarat iç içedir, ikisi arasında yakın bir etkileşim bulunmaktadır. Böyle bir etkileşim, birçok nedenle olağan ve akla mantığa uygundur. Başarılı olmayan bir devletin yeniden inşasına yönelik plan hazırlayan ve strateji belirleyen uluslararası aktörlerin ilgili ülkenin siyasal, sosyal, coğrafi, ekonomik ve kültürel özelliklerini bilmeksizin başarılı olmaları mümkün görünmemektedir. Devletler ihtiyaç duydukları bilgileri temin etmek için, stratejik, operatif ve taktik düzeyde ve tüm alanlarda istihbarat çalışmaları yapmak mecburiyetindedir” (Mehmet Seyfettin Erol, Oktay Bingöl, (t.y), Uluslararası İlişkiler ve İstihbarat, Erişim tarihi: 22.05.2015, <http://www.academia.edu>).

5.1.Uluslararası İlişkiler ve İstihbaratın Teorik Etkileşimi

İstihbarat, yaklaşık yarım asırdır akademik bir çalışma alanı olarak kabul edilmektedir. İstihbarat, uluslararası ilişkilerin bir alt dalı olarak gelişme süreci son yıllarda artan bir hızla devam etmektedir. Ancak istihbarat teorisi oluşturma konusunda tam olarak bir adım atıldığı söylenemez. Ülkemizde bu konuda Ümit Özdağ'ın, Gültekin Avcı ve Sait Yılmaz beyefendilerin çalışmaları takdire şayandır.

Bazı çalışmalar "istihbarat teorisi" olarak isimlendirilse bile, henüz test edilmeye hazır bir bilimsel çerçevenin olduğunu söylemek zordur. İstihbaratın her şey olduğu söylenir, ancak çoğu uluslararası ilişkiler teorilerinin çalışmalarında ise, adı zikredilmez. Realizm, liberalizm, neoliberalizm, konstrüktivizm ve post modernizm gibi yaklaşımların ortaya koyduğu akademik çalışmalarda, istihbarat terimine yeterli ilgi alaka gösterilmez. Ancak istihbarat çalışmalarının genel olarak realizme uygun olduğu söylenebilir. İstihbarat çalışmaları, birçok farklı çalışma alanını desteklemesinden ötürü, disiplinler arası bir özellik göstermektedir. İstihbarat, uluslararası ilişkiler ve tarih başta olmak üzere, coğrafya, tarih, sosyoloji, hukuk ve ahlak gibi çeşitli akademik alanlarla karşılıklı etkileşim içerisindedir. Yine de, ünü ve itibarı olmasına rağmen, istihbaratın bir disiplin olarak gelişebilmesi için akademisyenlerin bu alana yoğun bir şekilde ilgi göstermesi gerekmektedir (Mehmet Seyfettin Erol, Oktay Bingöl, (t.y), Uluslararası İlişkiler ve İstihbarat, Erişim tarihi: 22.05.2015, <http://www.academia.edu>).

Her şeye rağmen önümüzdeki dönemde istihbaratın akademik alanda üzerinde kapsamlı çalışmaların yapıldığı bir alana ve hatta üniversitelerde popüler bir alan olması kaçınılmazdır. Bu alan karşı olan önyargıların da yıkılması ile birlikte askında sadece üstünlük sağlamak için yapılan bir oyun değildir istihbarat aynı zamanda bir bilimdir ve keşfedilmesi bekliyor.

5.2.MI6'nın Türkiye Operasyonları

İngiltere'nin Türkiye üzerindeki emelleri tarihten günümüze kadar sürmektedir ve sürekli halk deyimiyle bu memlekette stratejik meselelerde hep "İngiliz oyunu" oynanmıştır. Halen de etkisini sürdürmektedir.

İngilizler tarihte özellikle Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk'ü takip ettirdiği bilinmektedir. Atatürk'ün gittiği kahvehaneyi bile takip ettirecek kadar yüzsüz olan İngilizler o dönemde Atatürk'ün yakın arkadaşlarının uyanıklığı sayesinde söz konusu kahvehaneye gelen İngiliz casusları fark edilip daha

sonra yakalanıyor. Bu casusların en önemli özelliği Atatürk'ün söz konusu kahvehanede devlet meselelerini konuşmasıydı. Bu konuşmaları bu casuslar derhal İngiltere'ye bildiriyordu.

Cem Küçük 'de MI6'nın Türkiye'deki sol örgütler ve PKK ile münasebetine değinmiştir. Cem Küçük 24 Ocak 2013'te yazmış olduğu "DHKP-C-Brüksel-Londra hattı" başlıklı yazısı üzerine İngiltere'nin Türkiye Büyükelçiliği'nden bir mektup aldığını söyler. Elçilik mektubunun içeriği özetle Küçük 'ün delil sunmadığı, PKK gibi, DHKP-C'nin terör örgütünün de Birleşik Krallık tarafından terör örgütü olarak tanındığı ve yasaklandığı gerçeğini tamamıyla Küçük 'ün göz ardı ettiğini belirtiyor. İngiltere'nin son yıllarda, PKK'nın finansman temini faaliyetlerini %60 oranında azalttığını mektupta yine vurguluyor.

Cem Bey ise karşılık olarak bir makale ele alıyor ve özetle elçinin mektubunda PKK'nın sadece İngiltere değil Avrupa, ABD ve hatta Rusya'nın terör örgütü listesinde. Bu neyi değiştirir ki? O zaman adama sormazlar mı, PKK bu silahları kimden alıyor diye. Bombalar, silahların bir kısmı Avrupa üzerinden Kandil'e gelmiyor mu? İstese İngiltere bunun önüne geçemez mi?

Oslo görüşmelerini ayarlayan, PKK'nın Kandil ve Avrupa'daki liderlerine bu görüşmede refakat eden, onları getirip götüreren, hakem heyet İngiltere'nin MI6'sından başkası değildi (Cem Küçük, (2013, 27 Ocak), MI6'nın PKK ve sol terör örgütleriyle bağı var mı? Erişim tarihi: 05.04.2015, <http://www.yenisafak.com.tr>). Ayrıca MI6'nın sol Marksist örgütlerle halen etkili bir biçimde bağı bulunmaktadır.

Başlı başına Oslo görüşmeleri bile İngiltere'nin bizim topraklarımızda gözü olduğunu, bunu da PKK gibi taşeron örgütleri kullanarak ele geçireceğini zannetmektedir. İngiltere'nin topraklarımıza yönelik haritalar çizdiğinden artık sağı sultan bile haberdar. Oslo görüşmelerinin yansımaları uzun vadede daha net anlaşılır.

İngilizlerin, Türkiye'deki önemli isimler hakkında topladıkları istihbaratlar 'Fişlenen Cumhuriyet' isimli kitapta bir araya getirildi. Prof. Dr. Bülent Özdemir ile Prof. Dr. Cihat Göktepe'nin hazırladığı çalışmada dikkat çekici bilgiler yer alıp ülkemizin selameti açısından son derece dikkat edilip yetkililer tarafından bu bilgiler değerlendirilmelidir. İngilizlerin, Osmanlı'nın son dönemindeki devlet adamı ve askerî isimler ile Türkiye'deki siyasetçi, asker ve edebiyatçıların bulunduğu bazı isimler hakkında topladığı bilgiler kitap haline getirildi. İngiltere'nin gizliliğini kaldırdığı ve akademisyenlerin istifadesine sunduğu istihbarat belgelerini inceleyen Prof. Dr. Bülent Özdemir ile Prof. Dr. Cihat Göktepe, raporları 'Fişlenen Cumhuriyet' ismiyle

kitaplaştırdı. Hazırlan çalışmada; İngiliz istihbaratının 1930'lu ve 1947-1950 yıllarına ait fişlemelerde söz konusu isimlerin kısa özgeçmişi, başarıları, başarısızlıkları, İngiltere hakkındaki düşünceleri, zaafı ve fişleyenlerin şahsî yorumları yer alıyor. Fişlenen Cumhuriyet (Yitik Hazine Yayınları) isimli kitap ile ilgili Özdemir ve Göktepe ile yapılmıştır.

Bu görüşmede kendilerine İstihbarat raporlarında yer alan soyut ifadeler ne kadar itibar edilebilir? Fişlemeler yapılırken seçilen isimlerin hangi özelliğine dikkat ediliyor? Kişiler hakkında büyük Britanya'ya bağlılık ve hayranlığı ilişkin vurgulama yapılmasını nasıl değerlendiriyorsunuz? Türkiye istihbaratı, İngiltere'nin bu çalışmalarından haberdar mıydı? Tarzında sorular sorulmuş ve kendilerinin bu sorulara verdiği cevap son derece önemli ve muhakkak değerlendirilmesi gereken bilgileri içermektedir. Özellikle 1930 ile 1950'li yıllarda İngiltere'nin ülkemizde önemli yere sahip siyasetleri, diplomatları ve sanatçıları fişlediği görülmektedir (Mustafa Gürlek, (2015, 1 Şubat), İngiliz İstihbaratının Fişlediği Cumhuriyet, Erişim tarihi: 05.05.2015, <http://www.zaman.com.tr>)

5.3.Mossad'ın Türkiye Operasyonları

Türkiye ve İsrail ilişkileri, 28 Mart 1949'da resmiyet kazanmıştır. Türkiye İsrail'i tanıyan ilk Müslüman ülke olmuştur. İsrail Türk istihbaratçılarına eğitim vermiştir.

İsrail uluslararası arenada uluslararası sistemi etkileyecek düzeyde operasyonlar yaptığı tüm dünya kamuoyu tarafından bilinmektedir.

Mısır'ın Şedvan adasına düzenledikleri Rodos operasyonu ile Suriyeli istihbaratçıların kaçırılmasına karşın düzenledikleri Sepet operasyonu bunlardan sadece bir kaçıdır (Kuzu, 2009: 117)

İsrail'in Ortadoğu'daki emelleri de artık aşikar ortadadır. İsrail'in Ortadoğu'daki planları kısa süreli olmayıp bir süreç olarak görülmesi gerekmektedir. Bu konuya ilk değinenlerden biri rahmetli Uğur MUMCU olmuştur.

Mossad'da İngiltere gibi kirli planlarını Türkiye'ye karşı oluşturulmuş terör bloklarından faydalanarak yapmak istiyordu. Bunun için Kürt'leri sözde savunduğunu söyleyen PKK ile haşır neşirlerdir.

Kürtlerin tarihinde Orta Doğu'da hiçbir zaman bağımsız devlet olmadıkları ancak varlıklarına rastlanıldığı bilinmektedir. Kürtler daima, Ortadoğu'da bulunan hakim devletlerin yönetiminde kalmışlar, her dönemde

bağımsız olmak için başkaldırmışlar ve (Bozdağ, 2009: 8) en nihayetinde yenilmişlerdir.

1.Dünya Savaşı'nı izleyen tarihlerde Kürtler, birçok ayaklanma gerçekleştirmişlerdir. Ayaklanmaların başını ise Barzani Aşireti çekmekteydi (Tan, 2009: 285-286). Bir dönem yarı bağımsızlık da kazanan Kürtler bu bölgede en son olarak Irak'a bağlanmışlar ve günümüzde Kuzey Irak Kürdistan bölgesi olarak adlandırılmaktadır.

Bölgedeki etnik yapıyı tanıttıktan sonra tekrar Mossad'ın bu topraklardaki kirli emellerine bir göz atalım. Barzani ailesinin Mossad tarafından seçilmesinin sebebi elbette ki özeldir. Barzani ailesinin içinde geçmişte bazı Yahudiler ve hatta hahamlar yer almıştır. İsrail'in doğal müttefiki Barzani ailesinin bölgede uğradığı başarısızlıklardan sonra Kürt Yahudileri İsrail'e göç ettiler (Sait Yılmaz, (t.y), İsrail ve Barzani Ailesi, Erişim tarihi: 05.05.2015, <http://usam.aydin.edu.tr>)

Körfez Savaşının başlaması bitkisel hayatta olan KDP ve KYB adeta can simidi ile hayata tutunmuş ve canlanma adına fırsat bulmuştur. Mesut Barzani kendi geleceği ve aşiretinin geleceğini belirleyecek stratejiler için İsrail ile işbirliği yapmıştır. Kuzey Irak'ta bir Kürt devletinin kurulması için batı dünyası hep destek sağlamıştır. Batı dünyası bu desteğini özellikle 1990'lı yıllarda daha da arttırmıştır. Bu yıllarda özellikle İsrail eski devlet başkanı Ariel Şaron'un Washington'da lobi faaliyetleri ni sıkı bir biçimde yaptığı bilinmektedir. Kivunim dergisinde 1982'de yayınlanan 'İsrail için strateji' adlı çalışmada, Irak'ın geleceği ile ilgili ileri sürülen 'Irak etnik ve mezhebi temeller üzerinde bölünecektir; kuzeyde bir Kürt devleti, ortada bir Sünni ve güneyde bir Şii devleti' şeklindeki yapılan yorumsal tespit son derece önemlidir. Bölünecek bu coğrafya ile İsrail kendi güvenliğini kazanacağını ve halkını güvenli bir şekilde koruyacağı hezeyanına kapılmıştır. Bu emelleri halen günümüzde işletmeye çalışmaktadırlar.

Barzani ailesi ile Mossad sürekli işbirliği içinde olmuştur. Barzani ailesine Irak'ın kuzeyinde 150 yıldır bir Judeo-Kürt devleti kurdurulup bölgede küresel güçlerin istediği at koşturması arzulanmaktadır. İsrail ile İkinci Dünya Savaşı sonrası özellikle istihbarat ve askeri konularda sağlanan işbirliği Türkiye gerek terör ile mücadelesinde gerekse İsrail faktörünün Ortadoğu'da Türkiye aleyhine çalışmasının frenlenmesinde önemli faydalar sağlamıştır

(Sait Yılmaz, (t.y), İsrail ve Barzani Ailesi, Erişim tarihi: 05.05.2015, <http://usam.aydin.edu.tr>).

İsrail'in "Front" örgütlerinden JINSA (Jewis Institute for National Security Affairs) Türkiye'de bir hayli etkilidir. Uzun yıllardır Türkiye'de "Beyin Fırtınası" denilen toplantılar düzenler, bilgi toplar ve Türk-İsrail ilişkilerinin denetimden çıkmaması için çalışır. Ayrıca "Özel Danışmanlar" da vardır. Tansu Çiller'in döneminde "Abernathy McGregor" danışmanlık bürosu adına çalışan Jay L. Kriegel, çok usta bir istihbaratçı ve siyasi danışmandı. Çiller'e en yakın kişilerden biriydi. Aynı dönemde Frank Terpil adlı ASA ve DIA ajanı (doğrudan CIA bağlantılı kuruluşlar) ise çok güçlü bir "Etki Ajanı" idi. Özellikle silah işlerinde uzmandı. Bu ajan "KONCA" kod adlı, eski bir güzellik kraliçesi ile ilişki kurmuştu. Bu kadın, daha sonra CIA kayıtlarında "Mafia Tetikçisi" olarak geçmiştir. Frank Terpil, Edwin Wilson adlı bir CIA ajanına bağlıydı ama bu ajan gerçekte Kaddafi'nin özel casusu idi. Yakalandı ve 57 yıl hapse mahkûm oldu. Mali işler konusunda MOSSAD belki de en yoğun faaliyetlerini Türkiye'de yürütmüştür. Amerikalı bazı şirketler, örneğin "The Rohatyn Group" ve TRG Management, Türkiye'ye, Yahudi borsa ve finans uzmanlarını göndererek (özellikle 2003'ten itibaren) mali ve siyasi istihbarat toplamışlardı (Altındal, 2008:145).

4.4.KGB'nin Türkiye Operasyonları

KGB ilk dış istihbarat faaliyetini Türkiye'de başlatmıştır KGB'nin amacı savaş yıllarında Alman-Türk birliğinin faaliyetleri hakkında bilgi almaktır. Güncel bir örnek ile Rusya'nın bizi ne kadar yakından izlediğine dair aşağıda bir örnek sunulmuştur.

Bir dönem MHP Lideri Devlet Bahçeli'nin saflarında yer almasını istediği, onun için bizzat davetiye çıkardığı, kimilerine göre, o kelimenin tam anlamıyla "efsane" bir isim, tam bir kahraman kimilerine göre Ergenekoncu, Balyozcu yani Türkiye'yi Avrasya eksenine kaydırmak istiyor. Kamuoyunda bordo bereli olarak bilinen Özel Kuvvetler' de ömrünün yarısı geçmiştir. Öcalan'ın Kenya'da yakalanması ve Türkiye'ye getirilmesi operasyonunu bizzat kendisi yönetti. İmralı'daki sorgu süreçlerini an be an takip etti. Kimden bahsettiğimiz aslında aşikar 2015 seçimlerinde aday gösterilmeyen fakat hapisteyken MHP milletvekili seçilerek meclise girmeyi başaran Emekli Korgeneral Engin Alan'dan söz ediyoruz. Engin Paşa'nın 1994'te KGB tarafından basıldığını duymuş muydunuz?

30 Ağustos 1994'te Bakü'ye Askeri Ataşemiz olarak Tuğgeneral rütbesiyle Engin Alan atanmıştır. General Engin Alan Paşa ve eşi Nevin Hanım'ı geldiği gün Bakü havaalanında Azerbaycan Savunma Bakanı Mehmet Rafi, Genelkurmay Başkanı General Necmettin Sadıkov ve diğer üst düzey rütbeli askeri erkan karşılar. Azerbaycan Oteli'ne götürülen Engin Alan ve Nevin Alan çifti onuruna bir de akşam yemeği verilir. Yemekten sonra Engin Paşa ve eşi Nevin Hanım, otel görevlileri eşliğinde Azerbaycan'da bulunan Azerbaycan Oteli'ndeki kral dairesine yerleşir. Paşa ve eşi yattıktan bir saat sonra gece 01.00 sıralarında odalarının kapısına birileri vurmaya başlar. Eşofmanlarıyla otel odasının kapısını açan Paşa'nın karşısında birkaç sivil erkek şahıs durmaktadır. Paşa "Ne istediklerini" sorar. Asık suratlı KGB görevlileri, "Sen hanım almışsın odana!.. Çıkın, dışarıya bakım suç işlediniz" şeklinde ifadeler kullanırlar. Engin Paşa kendisini tanıtır, bu odayı Azerbaycan Savunma Bakanı ve üst rütbeli görevlilerin ayırttığını, hatta akşam yemeğinde birlikte olduklarını da söyleyip, "İsterseniz bizim Büyükelçiliğimize telefon edin, öğrenin veya ben telefon edeyim konuşun" şeklinde görevli bulunan personele teklifte bulunur. Ancak kapıyı tutanlar laftan-sözden anlamaz, Paşa'yı odadan çıkmaya mecbur eder. Bunun üzerine Engin Paşa 500 metre ileride bulunan Türkiye Büyükelçiliği'ne gider, Büyükelçi Karamanoğlu yattığı evinden uyandırılarak kendisine söz konusu konu hakkında bilgi verilir. Olay bu şekilde aydınlatılır. Bu olayın arkasında tabi ki önemli nedenler olmalıdır." (<http://odatv.com/n.php?n=kgb-hangi-pasaya-kadin-operasyonu-yapti-1711101200>, Erişim tarihi:31.05.2015)

Engin Paşa'nın stratejik bir şahsiyet oluşu, Rusçayı iyi derecede bilmesi, daha önceki yıllarda Moskova'da görev yapması gibi nedenlerden dolayı gizli servis Alan'ı takip ediyordu. Alan tabi ki basitçe oynanan bu oyunlara yenilecek adam değildi. Onun için servisler avucunun içini yalamıştı.

Şayet KGB yaptığı bu operasyonda kendince başarı elde etseydi bunu uluslararası ilişkiler içerisinde olduğu Türkiye'ye karşı yeri ve zamanı geldiğinde kullanacaktı.

5.5.BND'nin Türkiye Operasyonları

Ülkemizin sınırları maşallah yolgeçen hanına çevrilmiş. Yabancı ajan kaynıyor ülkemiz. Türkiye'yi gelen dinliyor giden dinliyor. Maalesef daha önce

bu alanda uzun vadeli stratejilerimiz de olmayınca sesimiz kısık ya da adamlar güçlü ne yapabiliriz edasıyla kıyırıkta bir iki kelam...

Tüm istihbarat örgütleri gibi BND'de Türkiye'de etkin bir ajanlık faaliyeti yürütmektedir. BND Türkiye'ye ilk olarak hedefindeki Suriye, Ürdün, Irak gibi ülkeleri dinlemek amacıyla Ankara'da bir üs kuruyor ve bu üstte Mit mensuplarının da çalıştığı yıllarda giriyor. Yani kendi elimizle içimize almışız. Özellikle 1990 yıllarda MİT içerisine girmiş bir klik bulunmaktadır. 1990'lı yıllarda Türkiye'de çok aktif şekilde alman vakıfları vardı.

Alman vakıfları halen faaliyetlerini sürdürmektedir. Özellikle BND orijinli Alman misyonerleri deprem sonrası Sakarya'da insani yardımla gelip, kısa bir süre sonra ruhani yardım aşamasına geçen Alman Protestan Kilisesi, Türkiye-Alman Kiliseleri Birliği ve Federal Alman Kilisesi buna duruma örnek gösterilebilir. Bu kiliselerde görevli misyoner tipli istihbaratçıların her ne hikmetse ikametgâhları hep Alanya'dır. Türkiye'de faaliyet gösteren Goethe Enstitüsü ve Alman Kültür Merkezleri, Alman istihbaratçılarının en önemli hayatlarını sürdürmek için barınma ve kimlikleri deşifre olmasın diye kamuflej işlevine sahip merkezler olarak bilinmektedir (Necip Hablemitoğlu, (t.y), Türkiye'deki Alman Vakıfları Raporu IV, Erişim tarihi: 05.05.2015, Türkiye'deki Alman Vakıfları Raporu IV pdf). Söz konusu vakıflar ile ilgili etkin bir çalışma tam anlamıyla yapılamamaktadır.

Türkiye sınırları içerisinde karşı casusluk faaliyetlerini yürütmekle görevli istihbarat birimimiz MİT içerisindeki gerekli olan büro ya da şubedir. Askeri alanlarda da her kuvvet birimi şüphesiz yani deniz, hava, kara kuvvetlerine ait TSK istihbarat kuruluşları faaliyet gösterme yetkisine sahiptir. Necip Hablemitoğlu'nun ülkemizi aydınlattığı en önemli istihbarat alanı olan etki ajanları ya da nüfuz casusları için? Bu soruya cevap vermek oldukça zor çünkü Türkiye'de bu alana yönelik etkili bir çalışma yürüten tam anlamıyla bir kontrespiyonaj kurumu yoktur. Olmadığı için de Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kendini düşman ya da uluslararası arenada savunma mekanizması felç olmuş durumda desek yeridir.

Almanya'da ikamet eden, orada doğup büyüyen ama Türk ananelerine bağlı hayat yaşayan, kimliğine sadık Türk vatandaşlarına karşı olarak Federal Anayasayı Koruma Teşkilâtı BfV ile dış istihbarat servisi BND servislerinin koordineli biçimde faaliyetler yürütmektedirler. Almanya'da özellikle Türkiye'deki siyasal, dinsel, mezhepsel ve de etnik bölünmüşlüğün küçük bir modeli oluşturulmuştur. (<https://www.facebook.com>, Erişim tarihi: 05.05.2015).

Son olarak BND'nin Türk üst düzey yetkilileri dinlemesi de gösteriyor ki Almanya bizimle yakından ilgili ve Ortadoğu'daki jeostratejik konumumuz ile Almanya'daki Türk nüfus gücünün farkında olsa gerek bizi takip etmeye devam edecektir. Bizim de tüm bu somut faaliyetlere karşı duruşumuzu sergilememiz gerekir.

5.6.CIA'nın Türkiye Operasyonları

Hep söylenmiştir MİT kurulurken CIA etkin rol aldı. Hatta son dönemde GES(Genel Kurmay Elektronik Sistemleri Daire Başkanlığı) dediğimiz yapı şu anda MİT'e bağlandı, CIA tarafından alt yapısı oluşturulmuş ve bunun karşılığında da Türkiye'den bilgi almıştır.

İkinci Dünya Savaşı yıllarından beri Türkiye'de faaliyette olan CIA kuruluşundan itibaren Türkiye'de o zamanki adı ile Milli Amale Hizmet (MAH) veya "Milli Emniyet" diye bilinen MİT'le ve polis teşkilatıyla iç içe çalıştı. MİT ve Emniyet Genel Müdürlüğü'nün merkezlerine hükmetti. Maaşlarını ödedi, para verdi, teknik alt yapıyı oluşturdu, eleman yetiştirdi, bütün dosyalarına uzandı, para karşılığı operasyon siparişi verdi, köstebek, ajan yerleştirdi. Bu ilişki halen de sürüyor.

Kurtuluş Savaşı yıllarında ateş içinde olan Türkiye'deki Komünist Hareket işgal yıllarında bile faaliyetini yürütüyordu. Bunun bir an önce sonlandırılması lazımdı ama Türkiye'nin tek başına mücadele edeceği bir alan değildi. CIA'nın yardımıyla 1951 tutuklamalarıyla, işçi sınıfı devrimciliğinin örgütlü mücadelesi kesintiye uğratılabildi. CIA o kadar akıllı bir strateji güttü ki o zamanın parasıyla 7.5 lira verdiği bir TKP üyesini angaje etmiş ve angaje ettiği şahsı Parti'nin Merkez Komitesi'ne kadar yükseltmişti. CIA'nın örgütlediği ajan, daha sonra MİT'in Kontr-Komünizm Masası'nda görev aldı ve 1994 yılında "Başbakanlık Müşaviri" sıfatıyla vefat etti.

CIA'nın yönlendirmesiyle Atatürk'ün Selanik'teki evine bomba konulduğu iddiasıyla galeyana getirilen İstanbul'daki işsiz güçsüz kesim, azınlıklara ait ev ve işyerlerine saldırdı. Bu konu ile ilgili olarak bir itiraf var ki içler acısı. Özel Harp Dairesi Başkanlığı'nda da bulunmuş olan MGK Genel Sekreterliği'nden emekli Orgeneral Sabri Yirmibeşoğlu, 6-7 Eylül olaylarını "ÖHD'nin düzenlediği mükemmel bir operasyon" olarak niteledi.

4.6.1 Çağlayangil'in İtirafı

Süleyman Demirel hükümetlerinin kıdemli Dışişleri Bakanı, eski polis müdürü, 12 Eylül'ü Cumhuriyet Senatosu Başkanı ve Cumhurbaşkanı Vekili

olarak karşılayan İhsan Sabri Çağlayangil, İsmail Cem'e CIA konusunda, ABD'nin Türkiye'ye ambargo uyguladığı dönemde aşağıda maddeler halinde sıralanan şu anlama gelen sözleri sarf ediyor.

1-Ülkemiz Milli İstihbarat Teşkilatı'nı güçlendirmek için İsrail, İran ve Amerikan istihbaratı ile sürekli münasebetler halindedir. Bu ülkelerin istihbarat şefleri her sene gizli bir şekilde bir yerde toplanıp toplantı yaparlar.

2-İstihbaratçılarımız Amerika ile doğal münasebetler içinde olduğuna göre bir CIA ajanı çok rahatlıkla 'Şu adam benim adamım, şunu yerleştirelim solcuların arasına' sözünü rahatça kullanabilir. Hiç farkına varmadan CIA bizim altımızı oyabilir çünkü aramızda organik bağ var (<http://www.t2174a.com/>, Erişim tarihi. 03.06.2015).

4.6.2 Fabrikatör

Fabrikatör söylemini ilk olarak Mehmet Eymür gerçekleştirdi. Milliyet gazetesinde çıkan yazı dizisini Analiz ismiyle çıkaran Eymür, ünlü Mit raporu ile yayımlanan yazı dizisinde ilk kez “fabrikatör” den bahseder. Eymür'e göre “fabrikatör” CIA tarafından kullanılan ve şişirme, uydurma aslı astarı olmayan şahıs ve gruplar için kullanılan bir terimdir demektedir. Analiz kitabının □Fabrikatör□ başlıklı bölümünde Doğu Perinçek ile Aydınlık gazetesinin yayınları anlatılmaktadır. Çünkü Mehmet Eymür ile birlikte dönemin MİT eski Müsteşar Yardımcısı Hiram Abbas, Doğu Perinçek'e □fabrikatör□ adını takmışlardır.

Doğu Perinçek Türkiye siyaseti ve istihbaratı için önemli bir isimdir. Perinçek'in bir dönem Mit belgelerini çarşaf çarşaf yayımladığı aşikar. Bir dönem Mehmet Eymür'ün ünlü Mit Raporu isimli yazı dizisinin önemli bir kısmını yine Aydınlık gazetesinde yayımladı. Bunun üzerine Mehmet Eymür ile sıkıntılı bir süreç yaşadı. 1990 yıllarında PKK'nın Beka vadisindeki Muhsin Korkmaz kampını ziyaret etmesi, bir dönem gazeteci kimliği ile öne çıkması bir dönem siyasi kimliği ile ön planda olması ve bu tüm karmaşık ilişkiler Perinçek ve grubunu incelemeye değer kılmaktadır.

Fabrikatör gazetesinin ilk günlerinde “Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdürü” Aydoğan Büyüközden, eski bir örgüt üyesiydi. İstanbul'da Robert Kolejde görevli bir İngiliz'e ait lojmanda telsizlerle ve başında perukla yakalanmıştı. İngiliz'e ait bu ev, örgüt mensuplarının saklandığı bir barınak haline gelmişti.

Fabrikatör, 7 Ağustos 1978 günü “Kontrgerilla Şeflerini Açıklıyoruz” diye yayına başladı. İlk hedef İstanbul Bölge Daire Başkanlığı eski yardımcısıydı. Aynı gün, Fabrikatör 'de Doğu Perinçek'in beyanati da yer aldı.

Hiram Bey'e göre Doğu Perinçek ve Fabrikatör 'ün Türkiye'deki misyonu şöyleydi:

1.Türkiye'de hızla gelişen ve Batı dünyası için tehlikeli hale gelen Sovyet yanlısı aşırı solu, yeni bir doktrinle bölmek, birbirine düşürmek, parçalamak, etkisiz hale getirmek.

2.Devlet içinde, Orduda MİT'te, Emniyette, Özel Harp Dairesi'nde kendi idoloji ve çizgilerinde olmayan, düşünce ve faaliyetleri ile organizatörü zor duruma düşürecek unsurları çeşitli yöntemlerle tasfiye etmek, bu kilit müesseselerde kendi etkinliklerini arttırmak.

3.Türkiye'de siyasi ve ekonomik istikrarsızlığı pompalayan faaliyetleri devam ettirerek, ülkenin güçlenip organizatörün emelleri dışında tamamen bağımsız ve milli bir politika izlemesini engellemek (<http://www.atin.org> Erişim tarihi:16.05.2015).

21.yüzyıl Türkiye'sinde Türk siyaset perçininde Doğu Perinçek ve grubunun faaliyetleri göz önünde bulundurulduğunda; varlığının provokasyon eylemleri ile kendisine bir alan açan ve bugüne kadar aydınlatılamamış bir çok hadisenin içerisinde yer aldığı görülmüştür.

Perinçek'in dünya ve ülke koşulları içerisinde esen rüzgârın yönüne göre yelken açan bir kaptan, varlığını sürdürebilmek içinde her türlü güç odakları ile işbirliği yapabileceği görülmüştür.

5.6.3 CIA-MİT İşbirliğinin Tarihçesi

Demirel'in deyimiyle Afrika'daki kabilelerden bile bize bilgi veren MİT kuruluşundan önceki adlarıyla da CIA ile işbirliği içerisinde olmuştur. CIA ile istihbaratımız arasındaki ilişki ikinci dünya savaşında yoğun bir şekilde istihbarat alanında çalışmalar yapmıştır. Özellikle CIA çalışanları tarafından eğitim, teknik bilgi vb. istihbari alanlarda her daim Türk istihbaratı ile Amerikan istihbaratları iş birliği içerisinde olmuştur.

Amerikalıların MAH'a ayda o zamanki parayla 100 bin lira verdiği bilinmektedir. Ancak CIA'nın Türkiye'deki faaliyetleri konusunda çaresiz politikacılar da olmuştur. İsmet İnönü, "Amerikalıları kovmaya çalışsak başımıza neler gelir bilmem. Bilemem." Sözüyle Amerikan istihbaratından ikrah getirdiğini açıkça beyan etmiştir.

CIA'nın stratejik uygulamaları ile istihbaratımızın altını oyduğu, avucunun içine aldığı artık bir sır değildir.

Başbakanlık Müsteşarı Ahmet Salih Korur'un Yassıada'da Örtülü Ödenek'le ilgili olarak bulunduğu beyanda; CIA'nın karşılığında iş almak kaydıyla, Milli Emniyet Hizmetleri'ne para verdiği ve bu para karşılığında bir

çok sır dosyaları ele geçirdiğini söylemiştir. Korur'un araştırmasına göre, Milli Emniyet birimlerine CIA ayda 100 bin, İngiltere gizli servisi 30 bin, Fransızlar 7-8 bin, İtalyanlar da 4 bin lira ödüyorlardı. CIA dışındakiler parayı, Milli Emniyet'in Ankara'daki merkezine veriyorlardı.

Dönemin başbakanı Adnan Menderes, CIA'nın MİT'e doğrudan para vererek, onu bu yolla denetim altına almasından rahatsız olmuştu. Korur'un "ilişkiyi keselim" önerisine, "Ama Amerikalıları darıltmayalım. Yardımına muhtacız. Bize yapacakları yardımı 'malzeme' olarak yapsınlar. Onlarda teknik malzeme çok fazladır. Zaten servisin ihtiyacı da var. Böyle bir yardım haysiyete dokunacak bir nokta teşkil etmez" şeklinde yanıt verir.

27 Mayıs askeri müdahalesi MİT içinde Celal Bayar-Menderes yönetiminin yandaşlarını işten uzaklaştırırsa bile CIA ile ilişkilerini kesemiyordu. 1962-1964 yıllarında MAH Başkanlığı ve 1966-1971 yılları arasında MİT Müsteşarlığı yapan Fuat Doğu ile ilgili olarak, Arcayürek şöyle yazıyor: "1988'de bir gün, Fuat Doğu, ziyaretine gelenlerle bir söyleşi sırasında '1965'lerde MAH ile CIA'nın aynı binalarda çalıştığını' söyleyecek, 'sonradan bu birlikteliğin kaldırıldığını vurgulayacaktı.'" (Zepezauer, 2001: 18-23)

ABD dünyanın neredeyse tüm ülkelerinde etki ajanına sahiptir. Dünyada profesyonel ilişkinin sürdürüldüğü yüz bini aşkın ABD etki ajanından söz edilmektedir. ABD, FBI (Federal Bureau of Investigation), DIA (Defense Intelligence Agency), NSA (National Security Agency) isimli gizli servisleriyle kendi ülkesinde yabancılara çalıştığı kuşkusuz hissedilen etki ajanlarına ise kesinlikle hayat hakkı tanımamaktadır. (Necip Hablemtoğlu, (t.y), Etki Ajanları-Nüfuz Casusları ve Fethullahçılar Raporu, Erişim tarihi: 05.05.2015, <https://wikileaks.org>).

5.7.İran ve İstihbaratının Türkiye'deki Rolü

İran istihbaratı ile geçmişten bugüne kadar hem oyunlarıyla bize karşı mücadele içerisinde olmuştur. Genellikle referik siyaset uygulamıştır bize karşı.

5.7.1.İran

M.Ö 3000 yıllarından beri var olduğu öne sürülen İran; Batıda Fırat nehri doğuda İndus ve Seyhun nehri, kuzeyde hazar denizi ve Aral gölü ve güneyde Basra körfezi ile Umman denizi arasında kalan coğrafi bölge olan İran bölgedeki tek güç rakibimiz diyeceğimiz bir tarihi ülkedir.

"Tarihte ilk olarak İranlılara Asur kaynaklarında rastlanılmaktadır. M.Ö. 3000 yıllarından beri İran biliniyordu. Büyük İskender'in ölümünden sonra hükümdarlık alanındaki topraklarda bir birlik sağlanamayıp komutanlar

arasında paylaşılması neticesinde, Fars bölgesindeki zafiyeti değerlendiren Parni kabilesi M.Ö. 250 yılında Part imparatorluğunu kurar ve M.S. 226 yılında mahalli hükümdarlardan olan Sasan kendi adıyla anılan Sasani devletini kurana kadar bu bölgede hakimiyetini devam ettirir. Sasani'lerin çöküşü İslam Ordularının İran'ı ele geçirmesiyle olur. O dönemde sınır komşusu olan Bizanslar Hıristiyanlığı resmi din olarak kabul etmişler ve Sasani devleti ise Zerdüştlüğü resmi din olarak kabul etmiştir" (Naskali, 2000: 394-395).

İran sanayi devrimi gerçekleşene kadar sömürgeci ülkeler tarafından geçiş güzergâhı olarak kullanılıyordu. Sanayi devrimi olduktan sonra İran ve çevresi yani bölge olarak eski sömürgeci devletler tarafından hammadde sağlanan bir ülke haline dönüşmüştür. Bu hammadde sağlandıktan sonra üretim de artarak pazarlama sahasının genişlemesine yol açmıştır. (Bulut ve Kırmızıoğlu, 2011: 288).

Bir ülkenin jeostratejik konumu yani coğrafi konumu o ülkenin bütün dış politikasını yani uluslararası sistemde güç sistemindeki yerini, siyasetini belirler ve uluslararası politikada değişmeyen tek unsur coğrafyadır (Keneş, 2012: 19) Bir ülkeyle ilgili şayet analiz yapılacaksa öncelikle jeostratejik konumuna bakılmalıdır çünkü bir ülkenin coğrafyası incelenerek analize başlanılırsa doğru hedefe varmak daha kolay ve netice itibariyle de doğrulara ulaşma ihtimali daha yüksektir. Ülkelerin siyasi tarihi genel itibariyle coğrafyayla paralellik arz etmektedir. İran'ın dünya haritası üzerindeki yerine bakıldığında yani jeostratejik konumuna bakıldığında ne kadar önemli bir yerde bulunduğu özellikle uluslararası ilişkilerle ilgilenenler tarafından hemen görülmektedir ve önem arz etmektedir. Özellikle Tarihi İpek Yolu gibi çok önemli bir güzergâhın bu coğrafya da olması İran'ı daha fazla jeopolitik konuma sokmakta ve güç dengesinde avantajlı bir yere koymaktadır. (Brzezinski, 2012. 159).

Jeopolitik ve jeostratejik bir konumda olan İran'ın tarihten günümüze kadar güç dengeleri içinde olduğu görülmektedir. Ortadoğu ile Avrasya bölgesel güç denge sisteminde önemli bir rolü vardır. Bulunduğu jeopolitik konum ülkenin iç ve dış siyasetine de etki etmektedir.

İran'da dış siyaset hiçbir zaman iç siyasetle uyum içerisinde olmamış, bazı yöneticiler iç siyasete önem vermeksizin iç siyasetten bağımsız bir dış siyaset oluşturmaya çalışmışlar (İzzeti, 2006. 70) dır. Bugün İran geliştirdiği dış siyaset ile süper devlet olma yolunda hızla ilerlemektedir.

5.7.2 İran Türkiye İlişkileri

İran ile Türkiye yaklaşık 400 yıldır komşu olan iki ülkedir. İran'da Tahran büyükelçiliği ile , Tebriz ve Urumiye Başkonsoloslukları bulunmaktadır. Tarihte genelde Türkiye-İran ilişkileri genelde Şii-Sünni, Fars-Türk milliyetçiliği ekseninde olmuştur.

1924'de Fars milliyetçiliğini ilişkilerinde önemseyen Rıza Şah iktidara gelirken bu döneme mukabil Türk milliyetçiliğini önemseyen Türkiye Cumhuriyeti vardı, bu durum şah'ın her ne kadar çağdaşlaşma konusunda Atatürk Türkiye'sini örnek alsa da geçmişten gelen Pan-Türkist yaklaşımın İran'a vereceği zarardan çekinilerek bu dönemde Türk karşıtı bir politika izlenmiştir (Keskin, 2009: 46).

İran'da 1979 yılında yapılan bir İslam devrimdi fakat günümüzde İran'da bir ulus devlet görülmektedir. Ayrıca Fars İran kimliği görülmektedir. İran dış politikada Şiiliği etkin olarak ön plana çıkarır ama İran açısından ulus devlet mantığı ve İranlılık bilinci çok daha etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Dış politikada faydacı bir tutum sergilemekle birlikte realizmin etkisinde kalan bir ülke refleksi ile hareket ettiği görülmektedir. Referik siyaseti etkili bir şekilde kullanmaktadır.

1995 yıllarda Necmettin Erbakan hükümetinin iktidar olmasıyla başlayan Refah partisi dönemine gelindiğinde PKK sorunu hararetini ve Türkiye-İran ilişkilerini belirleyen ana unsurlardan biri olarak yerini koruyordu. Basına yansıyacak kadar İran'ın PKK'ya destek verdiği, Türkiye'nin isteklerine kasıtlı olarak cevap vermediği biliniyordu. Türk istihbaratının elinde İran istihbaratının ve devrim muhafızları birliklerinin PKK militanlarına destek sağladığı lojistik imkân ve kamp imkânları sağladığı ve askerinin yaptığı operasyonlardan kaçan militanların İran'a sığındığı şeklinde Türkiye'nin elinde çok önemli bilgi ve belgeler vardı. Erbakan İran'a gidip geldikten sonra MGK toplantısında MİT, PKK yöneticisi Murat Karayılan ile İran istihbaratından bir yetkili arasında geçen çok önemli ve İran'ın açık açık PKK'yı desteklediğini ve yönlendirdiğini ortaya çıkaran bir ses kaydını dinletmişti (Çolak, 2014: 72-73). Ses kaydında Türkiye aleyhine görüşmeler vardı.

Günümüzde de halen İran'ın PKK konusunda Türkiye'ye karşı stratejiler uyguladığı artık bir sır değildir. Son olarak basında yer alan Murat

Karayılan İran'ın elinde tarzı basında haberler çıkmıştı. Hatta Murat Karayılan'ın Türk askeri timleri tarafından yaralandığı ve Karayılan'ın da İran topraklarına kaçtığı bilinmektedir. Türkiye'nin bunları bilmesine rağmen İran Karayılan'ı teslim etmemiştir. Buna benzer pek çok örnek hadise vardır. Tüm bunlar hep bir arada değerlendirildiğinde güvenlik açısından İran'a güven duyulmaması ve istihbaratımızın etkin bir şekilde mücadele etmesi gerekmektedir.

5.7.2.1 İranlı ajanların Türkiye faaliyetleri

İran mezhepsel ve siyaseten ortak hareket Suriye yönetimini hep desteklemiştir. Son Suriye olaylarında da ajanlarını sahaya sürerek özellikle Türkiye kanadında nasıl bir politika izleniyor bunu merak etmektedir. Bu vesile ile çok sayıda İran ajanı Türk topraklarındadır.

Türkiye'nin Suriye politikasına karşı gönderilen İranlı ajanlarla ilgili bir de soruşturma halen devam etmektedir. Soruşturma içeriğinde önemli bilgilerin aldığı söylenmektedir.

İran adına ajanlık yaparken Iğdır'da yakalanan sevk edildikleri mahkemece Erzurum'da tutuklanan 7 İran casusunun üzerinden çarpıcı belge ve bilgiler bulundu. Bu bilgi ve dokümanlara şüphelilerin ifadelerine göre İranlı casusların Türkiye'deki faaliyetleri şu şekildedir; İranlılar, Van Çaldıran'daki bazı devlet kurumlarındaki önemli şahıslarla ilgili para karşılığında bilgi aldı. İran Devrim Muhafızları'na bağlı Pastar ve Askeri İstihbarata bağlı Sipah, Türkiye'nin doğusuna yönelik bilgi topladı. Bu bilgileri anlık olarak aracılar vasıtasıyla İran'a verdiler (Nihat Uludağ, (2012,02 Eylül), İşte İranlı ajanların Türkiye Faaliyetleri, Erişim tarihi: 03.06.2015, <http://www.haberturk.com>).

Özellikle İranlı casusların en çok ilgilendiği ve bilgi aldığı konuların başında Hükümet yetkilileriyle ilgili bilgiler, Suriyeli sığınmacılar, AK Parti seçmen kitlesi, askeri birlikler, bazı şirketler, MİT binaları, hükümetin İran politikaları, PKK ile sürdürülen süreç, Türkiye'nin Suriye politikası, dini cemaatlerin özellikle ehlisünnet ve'l cemaat denilen tabaka.

Türkiye'deki muhbirlerle, İran'daki ajanlar arasında köprü görevini Yaghoub (Yakup) Ahnouxhosh isimli bir İran Azeri'si yürüttü. Bilgileri Yakup'a

İğdır'lı Timur A. adlı bir Türk vatandaşı verdi. İranlıların, muhbirleri genellikle İğdır ve çevresinde yaşayan Caferilerden seçtiği belirtildi.

Şu an da firari durumda olan Yaghooub Ahnoukhosh; 20 Mart 2012 tarihinde İran casuslarına kuryelik yaptığı üzerinde 4-5 sayfa istihbaratının yer aldığı, İran Azeri'si olduğu ve Caferi mezhebine mensup olduğu, Türkiye'de eş, dost ve akrabalarının olduğu, İran istihbaratına Türkiye'den eleman temin eden bir casus olduğu ve İran'ın İğdır'da yürüttüğü istihbari operasyonlarda başrolde yer aldığı bilinmektedir.

5.7.2.2 Para Trafiği Döviz Büroları

Geçen yıl tutuklanan iki İranlı ile ilgili ajan soruşturması bu şahısların üzerlerinde çıkan kamera verilerinin kurtarılması neticesinde başladı. Kamera görüntülerindeki verilere göre Savama casuslar ile görüşen PKK'lı grup, Türkiye'de girdikleri çatışmada 8 askeri kaçırdıklarını anlatırken, İranlı istihbaratçılar, kaçırılan askerler ve şehit düşen askerler hakkında detaylı bilgiler sordular. Özellikle casuslar, askeri birliklerimizi ve emniyet birimlerinin bulunduğu adreslerin koordinatlarını öğrenmeye çalıştılar. Savama Türkiye'de angaje ettiği elemanlarına para aktarımını döviz büroları aracılığıyla gerçekleştirdi. Bu şekilde angaje ettikleri eleman deşifre olsa bile arkada somut bir delil bırakmamış olacaktı. Çünkü bankada üzerinden gerçekleştirseler para işlerini hesap hareketleri ile yakayı ele verme durumları net bir şekilde ortaya konurdu (Nihat Uludağ, (2012,02 Eylül), İşte İranlı ajanların Türkiye Faaliyetleri, Erişim tarihi: 03.06.2015, <http://www.haberturk.com>).

Teknik takip sonucu, askeri birlikler hakkında bilgi veren Timur A. ile İran istihbarat elemanı A.A. arasında para aktarımıyla ilgili geçen konuşma içeriğinde para trafiği net bir şekilde ortaya konuyor ve deşifre başlıyor İran ile ilgili olarak.

5.7.2.3 İkinci Görüşme

Para trafiği ile ilgili çokça görüşme yapan Timur A ilk görüşmeden sonra Timur A., kendi motoruyla İran istihbarat elemanı Yaghooub Ahnoukhosh'u alarak buluşma yerine götürüyor.

Timur A.: Ya ben senin emanetlerini hazırlamadım da

Yaghoub Ahnoukhosh: Sen şimdi yapmamış mısın?

Timur A: Yok valla ben yapmamışım

Yaghoub Ahnoukhosh: Ee şimdi nasıl vereceksin?

Timur A.: Yok valla eğer gideceksen, hazır bişey yok eğer yarın gideceksen olur.

Şeklindeki görüşme içeriği iyi bir şekilde önceki görüşmelerde göz önünde bulundurularak analiz edilirse İran ajanlarının parayı çok iyi bir şekilde kullandığı ortaya çıkar (Nihat Uludağ, (2012,02 Eylül), İşte İranlı ajanların Türkiye Faaliyetleri, Erişim tarihi: 03.06.2015, <http://www.haberturk.com>).

Yukarıda geçen görüşme trafikleri ve diğer unsurlar analiz edildiğinde İran'ın ülkemize topraklarında etkin rol oynadığı görülmektedir. Ayrıca casusluk suçunu işleyen vatandaşlarımız vardır. İstihbarat alanında son yıllarda İran ajanları diye tabir edilen şahısları gerek basın gerekse farklı materyaller aracılığı ile duymaktayız. Açılan soruşturmalar neticesinde birçok İran ajanı iddia edilen şahsın şu andan ülkemizden kaçtığı bilinmektedir. Bir çoğunun da Erzurum gibi illerimizdeki ağır cezalı suçlardan mahkum olup hapis yattıkları bilinmektedir.

5.8.Uluslararası İlişkilerde İstihbaratın En Etkili Silahı: Bal Tuzağı

Tabirden de anlaşılacağı üzere oyunlarını tuzak üzerine kurarak dış politikada güç dengesinde ve ikili ilişkilerde en etkili silah, top, gülle, tank, uçak savar kadar etkili bir metot olup ana oyuncu kadındır.

5.8.1 Üç büyük dinde zina:

Bir kadın ve erkeğin evlilik dışı cinsel birlikteliğinin, toplumsal sonuçları vardır. Bal tuzağı, bu toplumsal yapı ve sonuçların üzerine kurulmuştur. "Zina" olarak kavramlaştırılan evlilik dışı ilişkisinin toplumsal boyutları, genellikle üç büyük dinin değerleriyle şekillenmiştir. Musevilikte on emirden yedincisi zina etmeme şeklindedir. İslamiyet'te olduğu gibi Hristiyanlık 'ta zina büyük günahlardan sayılmıştır. Tüm dini ve kültürel miras nedeniyle nikahsız cinsellik konusunda toplumda oluşan hassasiyet o kadar

yüksektir ki bal tuzağı tam da bu nedenle kesin sonuç verir. Bal tuzağına düşen kişi, yıllarca çabalayarak oluşturduğu güven algısı, elde ettiği konum ve sahip olduğu değerleri sadakatsizlik, ihanet, zaaf üçgeninde kaybedeceğine emindir.

5.8.2 Bal tuzağının kullanım yöntemleri

Bal tuzağı uzun ya da kısa vadeli olarak kurulur. Kurulan şahıs ya da grup ile ilgili önceden bilgiler toplanır.

5.8.2.1 Kısa ve kesin sonuç

Genelde bilgi elde etmek için kullanılır. Kadın, hedefteki erkeğin güvenini kazanıp elde edilmek istenen bilgiyi sızdırmaya çalışır yada hedefi belirlenen noktaya götürür. Bu genelde kaçırma ve kolay suikast için tercih edilir. Hedef kişinin metresi, gizli sevgilisi, hayat kadınlarıyla ilişkisi varsa bal tuzağı kurulmaya gerek duyulmaz. Söz konusu yasak ilişkisini görüntülemek yeterli olur.

5.8.2.2 Uzun vadeli planlar

Gerekirse otuz yıl, kırk yıl gibi belli bir süreç gerektiren uzun bir zaman gerektiren bir yöntemdir. Bunun için devlet kademesine yetiştirilen eleman vasıtasıyla devlet içerisinde bir yapılanmaya gidilebilir. Mesala angaje ettiğiniz eleman ya da sizin emellerinize çalışan personel niteliği taşıyan elemanlarınız vasıtasıyla etkin bir şahsiyet olup bulunduğunuz ülkenin tüm sınırlarına erişme dahil ne gerekiyorsa bu uğurda yapılan çalışmaların tümüdür.

Hedef erkeğin belirlenen kadınla evlendirilmesine kadar varabilen, bir ömrü kapsayan uzunlukta olabilir bu tip bal tuzakları. Tarihte Çin prenseslerinin kullanımı en yaygın örneklerindedir. 1900'lerden sonra Arap Coğrafyasına bakıldığında Arap liderlerin eşlerinin İngiliz kadınlarla evliliği bu tip uzun vadeli" (Güven, 2014: 28-31).

5.8.2.3 Ortadoğu'nun gizli bel altı üssü: İran

"Ortadoğu, bal tuzaklarının atom etkisi yaptığı nadir coğrafyalardandır. Bölgede top koşturan güçlü ülkeler, bal tuzağını bütün şekilleriyle bu

topraklarda kullandılar. Araplar birbirlerine karşı kadın ve eşcinsel tabanlı bal tuzağını kullanırken Müslüman ülkeler arasında bölgenin en etkili aktörü kuşkusuz İran... Mut'a nikahı'nın (saat-gün-hafta-ay gibi belli süreler için kıyılan nikah) yaygın olduğu Pers coğrafyasında, İran istihbarat örgütünün geniş bir kaset arşivi olduğu biliniyor. Şah döneminin istihbarat örgütü Savak'tan günümüzdeki Ertelaat'a kadar devam eden bir gelenek bu.

İran istihbaratının kaset yöntemini çözmek için İsrail'in uygulamalarına göz atmak gerekir. Ortadoğu'da birbirine düşman algılanan iki zıt devlet İsrail ve İran'ın ülke menfaatleri adına bal tuzağı yönteminde birleştikleri ve bölgeyi benzer yöntemler kullanarak domine etmeyi seçtikleri görülüyor" (Güven, 2014: 76).

5.8.3 İstihbaratta mut'a operasyonları

Mut'a kelimesi daha çok algıda İran'ı çağırıştırır. Bunun sebebi devlet yetkililerinin bunu yapmak sevaptır şeklindeki fetvası göz önünde bulundurulduğunda daha iyi anlaşılacaktır. İstihbaratın üç silahı vardır. Bunlar masa, kasa ve nisadır. Mut'a bunlardan para ve kadın ile iç içedir. Para karşılığında yapılan kısa süreli ilişki... ve neticesinde üst düzey devlet yetkililerinin can çekişme halleri... İşte tüm bunlar istihbaratın mut'a silahıdır.

İran Ortadoğu'da İsrail ile arka perdede görüşüp ön perdede farklı uygulamalar da bulunan bir ülkedir. Siyasi emelleri İsrail ile örtüştüğünden İran şeytanın bir yüzü ise İsrail'se diğer yüzüdür desek yeridir. İsrail ile İran arasında çok enteresan, bir menfaat kesişmesi ve ilişkisi vardır. Özellikle Ortadoğu'da yani Irak, Suriye, Kuzey Irak, Yemen, Lübnan gibi ülkelerde Şii-Sünni geriliminin yükselmesi söz konusu bu iki ülkenin işine geliyor. İran, mezhepsel ve dini konulu gerilimin tırmanmasıyla Şii jeopolitiğinde aktif taşların ve dekorların kımıldatılmayacak şekilde yerine oturmasını sağlıyor. İsrail ise, etrafındaki İslam ülkelerinin Şii-Sünni gerginliğiyle birbirini operasyon hedefi haline getirdiğini görerek huzur duyuyor. Şii-Sünni gerilimi, İsrail ve İran'a kazandırırken, Türkiye'ye ise hep kaybettiriyor. Bu kaygan zeminde operasyonel istihbarat, bu istihbarat malum cinsel içerikli olup, Türkiye'nin ve bölgenin kaderinde belirleyici parametrelerin başında geliyor. Kadın ve muhtelif cinsellik cazibesine dayalı istihbari operasyonların şövalyesi Mossad iken, bugünün Vevak'ı bal tuzakları konusunda Mossad'ı büyük ölçüde geride bıraktığı görülmektedir. İki ülkenin de hedefinde ise Türkiye gibi Sünni cemaatlerin etkili olduğu bir coğrafya vardır (Güven, 2014: 77-82) İran dikkat edilmesi ve tedbir alınması gereken bir ülkedir.

Bu durum Mossad'ı bile rahatsız etmiştir. Pasdaran ve Savama tarafından sevk ve idare edilen bal tuzağında etkili olan kadınlar Mossad'ın kadınlarını bile geçmiş bir pozisyonudur. Mossad kadınları kullanırken direk ilişki içerisine sokmakta olup İran ise mut'a nikahının kendilerince önemini, artılarını anlatıp özellikle sünni kesimdeki hedeflerini ikna ettikten sonra tabiri caizse sandalyesine oturtmaktadır.

Bilindiği gibi mut'a bir erkeğin, rızası olan bir kadınla, bir ücret karşılığında, belirli bir süreliğine şahit olmadan bile evlenmesidir. Wikileaks belgelerine bile konu olan mut'a nikahı Wikileaks'a göre diplomatik amaçlı kullanılan bir argümandır. 2010 Aralık ayında Wikileaks tarafından deşifre edilen Bağdat ABD Büyükelçiliği'nin diplomatik belgelerinde, "İran'ın mut'a'yı yaygınlaştırmaya çalıştığı, Irak'taki etkisini güçlendirme gayesiyle Arap aşiret şeyhlerine mut'a'yla kadın temin ettiği" şeklinde hayati derecede önemli bilgiler vardı

Ortadoğu'da özellikle İslami çevrede ağırlıklı olan ülkelerde dış siyaset istihbarat örgütlerinin çekmiş olduğu seks kasetleriyle şekillenmektedir. Bu kasetleri bu coğrafyanın ülkeleri birbirine karşı kullanmaktadır. Bunu bir örnekle açmak gerekirse Kuwait Times isimli medya kuruluşunda yer alan bir bilgi vardı ki tüm Körfez ülkelerini karıştıracak ülkeler arası savaş bile çıkarabilecek nitelikteydi. İddia o dur ki Suriye Devlet başkanı Beşşar Esed'in danışmanı Buseyna Şaban, 23 Aralık 2011'de yaptığı basın açıklamasında, ellerinde Körfez ülkeleri liderlerinin seks kasetlerinin bulunduğunu belirterek, bunları internet sitelerinde yayınlatabileceklerini bir pişkinlikle açık bir şekilde söylemişti. Danışman Şaban, 'kasetleri internet sitelerinde yayınladıktan sonra Arap yetkililer elimizdeki kozları görecek' demeyi de ihmal etmiyordu. Bu açıklamadan sonra Körfez ülkelerinin Beşşar Esed'e olan baskılarındaki azalma dikkate değerdir. Günümüzde de şu tarih itibariyle söz konusu coğrafyada hiçbir arap devleti Suriye'ye neden adam öldürüyorsunuz bırakın savaşı barış getirelim telkinin de dahi bulunamamaktadır. Acem yetkilileri misafirlerine mut'a namıyla bilinen ve vicdanları rahatlatıcı bir şekilde kadın ayarlarlarken bunları kuşkusuz misafire haz ikram kârlılığıyla yapmıyorlar. Acem istihbaratı olarak bilinen İran ya da Suriye El Muhaberat'ı gibi ortak hareket ettikleri istihbarat servisleri ile daha önceden altyapısı oluşturulmuş teknik imkanlarla kayda alınan tüm mut'a eylemleri, zamanı ve yeri geldiğinde en önemli stratejik silah olarak kullanılmak üzere Pasdaran arşivlerinde yerini alıyor. Arşivlerinde ülkemize yönelik yapılan ticari anlaşmalarda da kullanılan kaset arşivlerinin olduğu da dillendirilmektedir. Özellikle enerji alanında yapılan ticari anlaşmalarda (Güven, 2014: 77-82)

Özellikle enerji sözleşmelerinde ne kadar etkin oldukları sır değil. Ak Parti Genel Merkezi'ne sızacak kadar etkili kadın ajanları vardır. Bu kadınları Türkiye gazetesi manşetten verdi. Yani insanın bazen düşünesi bile gelmiyor İran ajanları ve etkinliklerini. İran kadınları her alanda özellikle istihbarat alanında çok etkili kullanılmaktadır. Türkiye'de diplomatik alanda bu tuzağa düşenlerin sayısı hiçte az değil. Bu diplomatik personelin alacağı uluslararası kararlar ülkemizin ne kadar lehine olur gerisini siz düşünün.

Kadın cinselliğiyle espionaj faaliyetinin (bal tuzağı) ustası efsane Rus KGB istihbarat servisi ile MOSSAD'dır. Erkek cazibesine dayalı espionajın ustası da Doğu Alman istihbarat servisi STASI'dir. STASI şefi Markus Wolf'un yakışıklı ve güzel konuşan erkeklerden oluşturduğu seçkin saha grubu, istihbarat tarihine "Romeo Ordusu" olarak geçti. Ve Avrupa'da pek çok devlet yöneticisinin en yakınındaki kadınların kalplerini çalarak en gizli devlet sırlarına ulaştılar. Bal tuzağı hedef ülkede kritik görevlerdeki erkek devlet yöneticilerini istismar, ikincisi ise kritik görevlerdeki erkeklerin en yakınındaki kadın görevlileri istismar gayesini güder. Ortadoğu'da kadın cinselliğine dayalı espionajın yükselen yıldızı İran demişim evvelce. Bugün bal tuzağında İran, İsrail'i epey geride bırakmış durumda. Bu iki ülkenin cinsel istihbaratta başarılı olmasında önemli bir faktör de, bu tür istihbaratın dini inanışlarında önemli bir yer tutması. İran'ın mut'a nikâhıyla yürüttüğü ve tüm Körfez'e yayılan operasyonları İslam'a getirdiği sapkın yorumun bir parçası. İsrail'de ise istihbarat faaliyeti ile din iç içedir. İsrail için istihbarat yapmanın kutsiyeti vardır. İran'ın Türkiye'deki cinsel istihbarat faaliyetinde mut'a nikâhıyla faaliyet gösteren kadın casusları (Mutaşalar) iki grup şeklinde faaliyet gösteriyor:

1- Doğrudan dış istihbarat servisi SAWAMA ve Devrim Muhafızları Komutanlığı'na bağlı kariyer ve cazibe sahibi kadınlar

2- Devrim Muhafızları içindeki Kudüs Ordusu Komutanlığı'na bağlı yardımcı Mutaşalar ve gönüllü Basij kadınları.

SAWAMA'ya bağlı üst seviye Mutaşalar ile Devrim Muhafızları'na bağlı Mutaşalar birbirini bilmez.

Birinci grup elit Mutaşalar istihbarat formasyonuna sahiptir. İkinci grup olan Kudüs Ordusu'na bağlı faaliyet gösterenler ise cinsel temaslarıyla ilgili sadece raportif çalışma yapıp, bilgi ve görüntü aktarırlar. Birinci grup Elit Mutaşalar cinsel temastan çok istihbarat odaklı çalışıyor. İkinci grup Mutaşalar ise devlet yönetimiyle kurdukları yakınlaşmaları kısa sürede cinsel temasa ulaştırıyorlar. Ve birinci derecede cinsel odaklı faaliyet yürütüyorlar. Sahada yoğun olup adeta Mutaşa ordusu teşkil eden ekip Kudüs Ordusu'na

bağlı bu ikinci gruptur. Bu grup Mutaşalarda kariyerden çok güzellik ve işve ön planda tutulur. Bugün Mutaşaların körfez dâhil en yoğun faaliyet gösterdikleri saha, Türkiye sahasıdır. Nitekim 2006 yılı itibariyle İran, Türkiye'yi ilk kez ana istihbarat sahası içine almıştır. İsrail bireysel nokta operasyonlarında kadın cinselliğini kullanırken, İran'ın mut'a yoluyla cinsel istihbarat faaliyeti kurumsal ve genel bir espionaj faaliyetidir. Kudüs Ordusu Türkiye Dairesi'ne bağlıdır.

Kudüs Ordusu İran'dadır ve Devrim Muhafızları Komutanlığı'na bağlıdır. Bu ordu askeri olarak Kolordu seviyesinde konuşlandırılmış. Nicelik ve donanım olarak ise kolordudan daha küçük bir yapıya sahip. Kudüs Ordusu içinde yer alan 9. Kolordu "Bedir Kuvvetleri" namıyla anılır. Hem askeri hem istihbari faaliyet gösteriyor. Kudüs Ordusu içinde yurtdışı operasyonlardan sorumlu Uluslararası İlişkiler Dairesi mevcut. Bu birim, operasyonel faaliyet olmadığı zamanlarda haber toplamakla görevli. Bu dairenin başında bir tuğgeneral görevli. Genellikle komutanlar kod adları ile anılırlar. Kod adları yaptıkları işe göre belirlenir. Kudüs Ordusu unsurlarının Velayet-i Fakih'e inançları sonsuzdur. İşte Kudüs Ordusu'nun Türkiye faaliyetlerini yöneten generallerden Seyed Ali Akbar Mir Vekili bu ordunun generallerinden. Türkiye'de ikinci grup Mutaşa ağını yöneten ise hükümet ve havuz medyasının Tevhid-Selam adli soruşturmasını kasten deşifre etmesiyle firar etme fırsatı yakalayan Kudüs Ordusu Türkiye sorumlusu Naser Ghafari'ydi...Ghafari'ye bağlı geniş bir Mutaşa ağı vardı Türkiye'de (Gültekin Avcı, (2014, 12 Eylül), İstihbaratta Mut'a Operasyonları, Erişim tarihi: 07.04.2015, <https://derinstrateji.wordpress.com>).

Özetle kadın bir istihbarat silahıdır. Bunu kim stratejik kullanırsa uluslararası arenada kazanan olur. Yoksa siz ülke olarak istediğiniz kadar tank, tüfek, araç yapın yeri geldiğinde bunlar işe yaramayabilir.

SONUÇ

Uluslararası ilişkiler disiplini ile istihbarat iç içedir. Özellikle son yıllarda istihbarat uluslararası ilişkilerde neredeyse tek başına güç savaşlarında etkili olabilmektedir. İstihbarat ile hedef ülkenin ya da uluslararası ilişkilerde sistemin aslan payını almaya hak kazanabilirsiniz birçok sürpriz hamleler ile denge muvazenesinde yol kat edilebilir.

Ülkemiz açısından ele aldığımız zaman bu disiplinler arası ilişkide yerimizin zayıf bir noktada olduğunu görmekteyiz. Küresel güç konumundaki Almanya, Amerika, İsrail ve İngiltere ile aynı bölgede yer aldığımız ve en yakın rakip konumundaki İran istihbaratlarının ilişkilerimizdeki rolünü gizli olması nedeniyle belki basın yayın araçları ile duyup görememekteyiz. Bahsi geçen ülkelerden özellikle Almanya'nın basın yoluyla açıkladığı ve bizim tepki konusunda gücümüz nedeniyle sesimizin zayıf çıkmasına neden oldu. Bu zayıf sesimiz aynı zaman da güç savaşları noktasında ve uluslararası arenada etkinliğimizin de ne kadar zayıf olduğunu ortaya koydu. Bu sesin güçlü, gür çıkabilmesi ve diğer ülkelerin politikalarına etki edebilmemiz için öncelikle elimizde güçlü bilgilerin yani bu bilgileri toplayan bir mekanizmanın olması lazım. Bu mekanizman işte uluslararası arenada etki yapabilen istihbaratımız olmalıdır.

Bölge de güç konumunda olan ve en rakibimiz sayılan İran'ın son yıllarda üzerimizdeki etkileri öyle ya da böyle bir şekilde şüpheyle yaklaşılması gereken bir devlet olduğunu bize tarihin derin dehlizlerinden bir daha göstermiştir. İran ile yaptığımız enerji anlaşmalarında, diplomatik birçok muhtelif konularda bize karşı ne kadar etkili oldukları bilinmektedir. En son Suriye konusunda İran maddi ve manevi desteğiyle Esad'a dünya nezdinde sahip çıkmış ve yüzbinlerce insanın ölmesine sebep olmuştur. Bizim İran ile ilişkimizde bu konuların zayıf bir şekilde dile getirilmesinin en büyük sebebi İran'ın ülkemizde etkili bir şekilde taraftarı ve elemanın olduğu söylenebilir.

İsrail, Amerika, İngiltere, Almanya, İran gibi devletlerin tarihten bu yana her zaman yani Osmanlıdan günümüze kadar üzerimizde hep emelleri olmuştur. Bizim bu emellere maalesef etkili bir istihbarat teşkilatımızın olmayışından dolayı söz konusu devletlerin etkilerini güçlü bir şekilde kıramamışızdır. Bu devletlerin casusları hep cirit atmıştır. Bizim istihbaratımızı eğiten, bilgisayar yazılım programlarını bize satan CIA elindeki bilgilerle bize uluslararası arenada neler yaptırmaz ki. Elindeki mut'a nikâhı görüntüleri olan İran bize neler yaptırmaz ki... Bizim bakanlarımızı dinleyen, vekillerimizi dinleyen Almanya neler yapmaz ki... F-16 uçaklarının yazılımı olan ve Müslüman bir coğrafya da yaşayan İsrail ülkemize karşı kendi menfaati uğruna neler yapmaz ki... Sesimizi de keser nefesimizi de... İşte bu tabloların olmaması için emin adımlarla belki bir anda yapamayacağımız F-16'lar olabilir ama yumuşak gücümüzü ve stratejik konumumuz öne sürerek istihbarat alanında güçlü olabiliriz.

Osmanlı'nın mirası Türkiye adeta küllerinden doğmuş bir ülkedir. Soğuk Savaş öncesi ve sonrasında ülkemiz strateji anlamında eski alışkanlıklarını hep devam ettirmiştir ve dış politikamız hep klasik verilerle yönetilmeye maruz kalmıştır.

Türkiye hep bir anda Süper güç olma hayaliyle birazda içimizdeki pohpohçuların gazıyla yürümeye çalışan bir anlık başarılarla günü kurtarmaya çalışan ülkedir diyebiliriz maalesef. Bugüne kadar hep üç tarafı denizlerle dört tarafı düşmanlarla sözüyle yetişen ve kendi içine hapsedilen duygularla beslenen nesiller yetiştirildi. Doğal olarak kendi içimize hapsedildik.

“Kafkaslar, Orta Asya ve Balkanlar gibi Türkiye'ye gayet yakın üç bölgeye ilişkin belirli stratejiler geliştirerek kendi dış politikasını canlandırma şansına sahip iken, bunu gerçekleştirme hususunda etkisiz kalmıştır. Ülke liderlerinin vizyonsuzluğu AB üyeliğine körü körüne sarılmakla aşılmaya çalışılırken, ABD ile ilişkilerde tehlikeli sulara sürmektedir. Son dönem Türk dış politikası mevcut iktidarın tercihleri doğrultusunda;

- (a) oynak merkezli,
- (b) tüm ülkeler ile teke tek ve doğrudan karşılıklı menfaatleri hedeflemiş ilişkilere dayanan,
- (c) komşularla sıfır sorun yaşamak isteyen,
- (d) ülkeyi Ortadoğu'da merkez ülke haline getiren,
- (e) ABD'nin dümen suyunu birebir takip etmeyen bir dış politika yürütme iddiasındadır.

Ancak, oynak merkezli politika; elle tutulur ve ülke çıkarlarına dayanan dış politikanın temel prensipler ile örtüşmeyince herkese mavi boncuk dağıtan, tarafları bir süre oyalasa da, eninde sonunda netice alamayan bir politikaya dönüştü” (Cüneyt Ülsever, (2009, 7 Temmuz), “Türkiye'nin Dış Politikası”, Erişim tarihi: 06.05.2015, Hürriyet).

Dış politikası olmayan ülkeler 3.dünya ülkeleridir. Ülke olarak ilk hedefimiz bölgesel güç akabinde ise küresel güçlerle hiyerarşik bir yarış içerisine girip süper güç olma gayretimiz var ise bizim olmazsa olmaz milli güç unsurumuzun başında istihbarat gelir. Bu sebeple ulusal güvenliğimizi ve sağlıklı ve huzurlu bir yaşam sürdürmek istiyorsak Milli istihbaratımızı el birliği ile güçlendirmemiz gerekir. Küresel güç olan devlet yetkilileri kendi ağızlarıyla her sabah kalktığımızda önümüze konan istihbarat raporları o günkü diplomatik işlerimizde işimizi oldukça kolaylaştırmakta ve stratejimizi bu istihbarat raporlarına göre belirlemekteyiz demektir.

Soğuk Savaşın sona ermesi ile birlikte Sovyetler Birliği'nin çökmesi, küreselleşmenin hızlı bir şekilde ilerlemesiyle birlikte uluslararası ilişkiler disiplininin ilgilendiği konularda değişiklikler meydana gelmiştir. Bu değişikliklerle birlikte farklılıklarda meydana gelmiştir. Uluslararası ilişkiler birçok muhtelif konu ile ilgilenmekte ve bunun neticesinde bu konuların aktörleri ile

ilgili olarak ayrıntılı bilgi edinmek istemektedir. Kısaca istihbarat toplama arzusu vardır. Savunma, enerji, dış ticaret, kültürel alan vb. daha sayabileceğimiz birçok alanda istihbaratınız güçlü ise devletiniz güçlü demektir. Dolayısıyla uluslararası disiplinler sistemindeki yeriniz istihbaratınız ile doğru orantılıdır.

Birçok devlet adamının sabah ilk olarak yaptığı iş önüne konan istihbarat raporlarını incelemek olup o gün ona göre stratejilerini geliştirmektir. Yani doğru istihbarat doğru strateji demektir. Stratejinin derinliğinde yatan en önemli materyal istihbarattır. Suriye konusundaki yanlış istihbarat ülke olarak yanlış strateji geliştirmemize sebep olmuştur. Dolayısıyla küresel güç olma yolunda ilerleyen ülkemiz yanlış istihbarat yani derin stratejinin kurbanı olmuş ve bölgede güç kaybına uğramıştır. Bu sebeple ülkemiz bölgede gücü İran'a kaptırılmış bulunmaktadır.

Buradan hareketle istihbaratımızın dış politikada yetersiz etkiye sahip olduğu ortaya çıkmakla beraber yeniden gözden geçirilip stratejik hatalara düşülmemesi elzemdir. Ülkemizde mevcut istihbaratımız acilen dış ve iç istihbarat olarak ikiye ayrılmalıdır. Mit dış istihbarata bakmalıdır. Emniyet içerisinde yer alan emniyet istihbaratın ise Kamu Güvenliğine Müsteşarlığına bağlı olmak kaydıyla iç istihbarata bakmalıdır. Yine Terörle Mücadele Daire Başkanlığı'nın da iç istihbarata bağlanması gerekir. Böylelikle iç istihbarat hem istihbaratını toplar hem de operasyonunu kendine bağlı olan büro aracılığıyla yapmış olur. İstihbaratın iç ve dış istihbarat olarak kontrolünü sağlamak için ülkemizde Enformasyon bakanlığı tarzı bir oluşum kurulmalıdır.

Dış istihbarata ise özellikle bölgesel güç olma yolunda olan ülkemizin strateji ve politikalarına uygun olarak öncelikli olarak komşu ülkelerin dilini ve lehçesini bilen personel olarak komşu ülkelere uluslararası sistemde rahat politika üretelim. Akabinde Avrupa ve Avrasya ülkelerinin yabancı dilini bilen personel olarak bu daireyi su dalga modeli ile genişletilmeli.

Milli istihbarat hem içe hem de dışa baktığı müddetçe hem enerjisini çok fazla harcar hem de verimsiz bir şekilde istihbarat üretimi ortaya koyar. Bu durum ile ilgili bugüne kadar birçok insan fikir beyan etse de sadece söz olarak kalmaktadır. Uygulama halen sınırlıdır. Bugüne kadar Milli İstihbarat Teşkilatı hep güvenlik amaçlı olarak çalıştı. Oysa süper güç veya güçlü devletlerin istihbarat teşkilatları ekonomi ve enerji, savunma, eğitim vb. uluslararası güç aktörlerinin yer aldığı alanı doldurup bununla ilgili devlet yetkililerine somut bilgi paylaşıp işlerini kolaylaştırmaktadırlar. Bizim artık sığ istihbarat anlayışından sıyrılıp güçlü devletlerin istihbarat örgütleri gibi uluslararası arenada aktörleri geliştirici işler yapmalıyız.

Unutulmaması gereken en önemli şey istihbarat personelinin gerek iç te gerekse dış ta ne para ile ne makam ile ne de kadın ile satın alınabilecek bir birey olmamasıdır. Şayet kadın, para ya da makama karşı zayıf bireylerden oluşan bir istihbaratınız var ise o ülke çökmeye namzettir. Ne

kadar teknolojiniz, yabancı dil personeliniz, analizciniz, psikolojik hareketçiniz varsa işe yaramaz. Söz konusu kadın, para ve makam düşkünlüğü ülkelerin uluslararası ilişkilerdeki en büyük silahları olmaya halen devam ediyor.

İstihbarat personeli çok renkli yapılardan oluşmalıdır. Dış istihbarat personeli ağırlıklı olarak sivil vatandaşlardan, asker ve polislerden oluşmalıdır. Personel içerisinde hukukçu, psikolog, sosyolog, uluslararası ilişkiler vb. bölümlerden mezun ve uzman kişilerden olmalıdır.

Ülkemizde uluslararası arenada isim yapmış üniversitelerimizde muhakkak "istihbarat" bir bilim dalı olarak okutulmalı ve bunun neticesini de en kısa sürede alacağımıza inancım tamdır. Yeter ki ülkemizin karar alıcıları bu konuya önem versinler.

Düşünce kuruluşlarının sayısı artırılarak buradan yetiştirilecek elemanlar diploması ile etkin konumlara getirilmelidir. İstihbarat kurumlarımız muhakkak düşünce kuruluşları ile iş birliği yapmalıdır.

İstihbarat sadece politikacıların müşterisi değil bir ülkenin kader planında da rol alan uluslararası bir etmendir. İstihbaratımız gücü oranında küresel arenada gücümüz test edilir.

Uluslararası ilişkilerde istihbarat örgütlerinin rolünün ülkemizden bertaraf edilmesi için kontrespiyonaj faaliyetleri sıkı bir biçimde uzman personel tarafından yapılmalıdır. Bu konuda Peygamber Efendimiz' in "düşmanın silahı ile silahlanınız" şeklindeki hadis-i şerif meali bizim yol pusulamız olmalıdır.

Tüm birikimler kasa, masa, nisa üçgeninde kaybedilmemelidir. Bunun için istihbarat ve uluslararası ilişkilerde görevlendirilen personelin söz konusu üçgene uğramaması bilakis vatan, millet aşkıyla Fatih'in torunu olmayı, İbn Haldun ve Hz. Ömer diplomasını kendisine şiar edinmelidir.

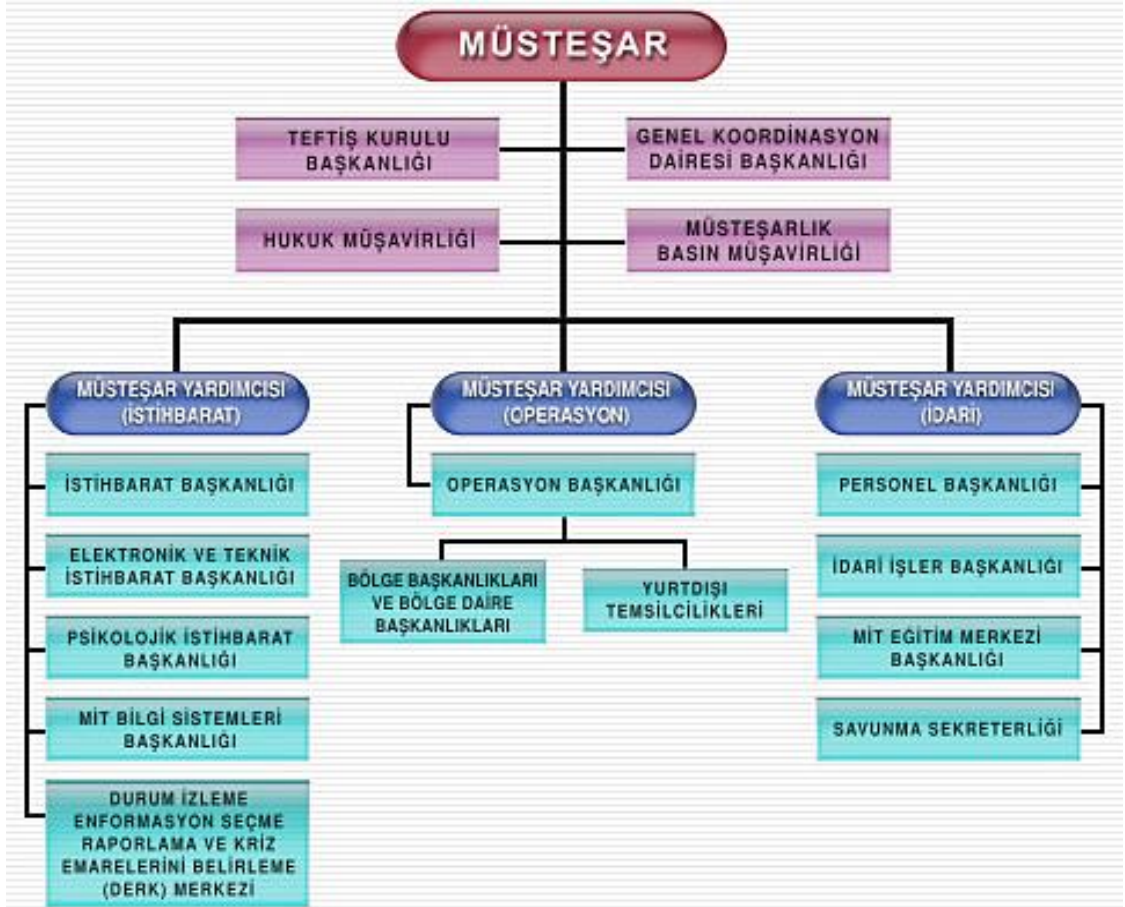
İstihbarat ile ilgili yasal mevzuat listesi

- 2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu
- 5952 Sayılı Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun
- 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu
- 2954 Sayılı Milli Güvenlik Kurulu ve MGK Genel Sekreterliği Kanunu
- 2937 Sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu.
- 2495 Sayılı Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun.
- 2565 Sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu.
- 1324 Sayılı Genelkurmay Başkanının Görev ve Yetkilerine Ait Kanununun
- 2935 Sayılı Olağanüstü Hal Kanunu..
- 1402 Sayılı Sıkıyönetim Kanunu.
- 2803 Sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu.
- 1111 Sayılı Askerlik Kanunu.
- 5683 Sayılı Yabancıların Türkiye’de ikamet ve Seyahatleri Hakkında Kanun
- 5682 Sayılı Pasaport Kanunu.
- 2813 Bilgi Teknolojileri Kurumu Kanunu.
- 4045 Sayılı Güvenlik araştırmaları Kanunu..
- 2692 Sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu.
- 3254 Sayılı Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü’nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun.
- 4900 Sayılı Dışişleri Bakanlığı Hakkında Kanun.
- 3152 Sayılı İçişleri Bakanlığı Hakkında Kanun.

- 5809 Sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu
- 5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun
- 1738 Sayılı Seyir ve Hidrografi Hizmet Kanunu

EK-2

1990 Yılı sonrası Mit Müsteşarlığına ait bir şema

Kaynak: (Ateş, 2012: 110)

KAYNAKÇA

(Admin, (2015, 6 Mart), İstihbarat Tarihi, Erişim tarihi: 01.04.2015, <http://www.terorogutleri.com/istihbarat-tarihi/>)

(Uludağ N. (2012,02 Eylül). **İşte İranlı ajanların Türkiye Faaliyetleri.** Erişim tarihi: 03.06.2015, <http://www.haberturk.com>).

Abdülhamid II. (1968). Türk Ansiklopedisi. C. 1. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi

Acar Ü ve Urhal Ö.(2007). **Devlet, Güvenlik, İstihbarat, Terörizm.** Ankara: Adalet

Akad, M. T. (2011).**Modern Savaşın Temel Kavramları.** İstanbul: Kitap Yayınevi

Akarcılı, S. (2003). **2. Dünya Savaşında İletişim ve Propaganda.** Ankara: İmaj

Akın, A. (2013, 18 Ocak). **Dış istihbarat nedir ve nasıl kullanılır?**.Erişim tarihi: 06.05.2015. <https://istihbaratalani.wordpress.com>

Akkurt, M. (2014). **İstihbarat ve Güç.** İstanbul: Kutup yıldızı

Akşin, S. (1996). **Türkiye'nin Yakın Tarihi.** Ankara: İmaj

Akşin, S.(2006). **Jön Türkler ve İttihat Terakki.** Ankara: İmge

Altındal, A. (2008). **Türkiye'de ve Dünyada Casuslar.** İstanbul: Destek

Atay, M. (Bahar 2002).**Milli istihbaratta "Gizlilik teorisi"=Amerikan Merkezi İstihbarat Teşkilatı (CIA)nın Kuruluş Felsefesi.** Jeopolitik Bilimsel Araştırmalar Dergisi. Yıl-1. Sayı-2

Ateş, H. (2012). **Kamu Güvenliğinde İstihbarat Sisteminin Değerlendirilmesi.** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Atılım Üniversitesi

Avcı, G. (2004). **İstihbarat Teknikleri Aktörleri, Örgütleri ve Açmazları.** İstanbul: Timaş yayınları

Avcı, G. (2010). **İstihbarat Oyunları.** İstanbul: Birey

Avcı, G. (2014, 12 Eylül). **İstihbaratta Mut'a Operasyonları**. Erişim tarihi: 07.04.2015. <https://derinstrateji.wordpress.com>

Avrasya Dosyası. (Yaz 2002). **İstihbarat Özel**. Cilt: 8. Sayı: 2

Aydemir, Ş.S. (1971). **Makedonyadan Orta Asyaya Enver Paşa**. İkinci Cilt. İstanbul: Remzi Kitabevi

Aydın, N. (2008). **İşte İstihbarat**. İstanbul: Kum Saati Yayınları

Bahar, İ. (2011). **Teşkilat-ı Mahsusa Mit ve İstihbarat Örgütleri**. İstanbul: Kum Saati

Berksoy, B. (t.y). **Türkiye'de Ordu, Polis ve İstihbarat Teşkilatları: Yakın Dönem Gelişmeler ve Reform İhtiyaçları**. Erişim tarihi: 06.05.2015. <http://www.tesev.org.tr>

Beyhan, M. Ali. (1999). **II. Abdülhamid Döneminde Hafiye Teşkilatı ve Journaller**. İlmî Araştırmalar. C. 8. İstanbul: İlim Yayma Cemiyeti

Bozdağ, İ. (2009). **Kürt isyanları**. İstanbul: Truva Yayınları

Brzezinski, Z.(2012). **Stratejik Vizyon**.(Sezen Yalçın, Abdullah Taha Orhan, çev.) İstanbul: Timaş

Bulut E. ve Kırmızıoğlu H. (2011). **İran Ekonomisi**. Ankara: Barış Kitabevi

Çakmak, H. (2003). **Avrupa Güvenliği**. Ankara: Akçağ

Çavuş, T. (t.y). **Dış Politikada Yumuşak Güç Kavramı ve Türkiye'nin Yumuşak Güç Kullanımı**. Erişim tarihi: 04.05.2015. http://iibfdergisi.ksu.edu.tr/Images/images/files/2012-2-3_0.pdf

Çimen, A. (2011). **Tarihi Değiştiren Gizli Servisler**. İstanbul: Timaş

Çolak, A. (2014). **28 Şubat Sürecinde Türkiye-İran İlişkileri**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yeni Yüzyıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Deacon, R. (1993). **İsrail Gizli Servisi**. (Y. Onay, Çev.) İstanbul: Anahtar Kitaplar

Demirel, E. (2005). **Teşkilat-ı Mahsusadan Günümüze Gizli Servisler**. İstanbul: IQ Kültür Sanat

Dünya Casusluk Tarihi (1974). Cilt I

Ercan, H. (2006). **Tarihi Derinlik İçinde Soğuk Savaş Sonrası Dünyada Yeni İstihbarat Kavramı**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü

Erol M. Seyfettin ve Bingöl O. (t.y). **Uluslararası İlişkiler ve İstihbarat**. Erişim tarihi: 22.05.2015. <http://www.academia.edu>

Eymür, M. (t.y). **Analiz**. Erişim tarihi:10.05.2015. <http://www.mediafire.com>

Girgin K. (2003). **Uluslararası İlişkiler Modern İstihbarat ve Türkiye**. İstanbul: Okumuş Adam

Göral, E. (t.y). **İstihbaratın Gücü Güç'ün İstihbaratı**. Erişim tarihi: 05.05.2015. <http://www.dho.edu.tr>

Güler, Z. (2006). **Alman Derin Devleti**.1. Baskı. İstanbul. Truva Yayınları

Gülmez N. ve Tahancı B. (t.y). **Soğuk Savaş Dönemi Çekişmelerinden Bir Örnek: U-2 Uçak Krizi**. Erişim tarihi: 15.04.2015 <http://web.deu.edu.tr>

Gürlek, M. (2015, 1 Şubat). **İngiliz İstihbaratının Fişlediği Cumhuriyet**. Erişim tarihi: 05.05.2015. <http://www.zaman.com.tr>

Güven, C. (2014). **Bal Tuzağı, Bel altı İstihbarat.**, İstanbul: Timaş

Hablemitoğlu, N. (t.y), Türkiye'deki Alman Vakıfları Raporu IV, Erişim tarihi: 05.05.2015, Türkiye'deki Alman Vakıfları Raporu IV

Hablemitoğlu, N. (t.y). **Etki Ajanları-Nüfuz Casusları ve Fethullahçılar Raporu**. Erişim tarihi: 05.05.2015. <https://wikileaks.org>.

Haydaroğlu, İ. (t.y). **II.Abdulhamit'in Hafiye Teşkilatı Hakkında bir Risale**. Erişim tarihi: 22.05.2015. <http://dergiler.ankara.edu.tr>

İnan K.(1999). **Dış Politika**. 4.Baskı.İstanbul: Timaş

İzzeti, İ. (2006). **İran Ve Bölge Jeopolitiği**. (Hakkı Uygur Çev.) İstanbul: Küre

- Karan, K. (2008). **Türk İstihbarat Tarihi**. İstanbul: Truva
- Karpat, K. (1996). **Türk Demokrasi Tarihi**. İstanbul: Afa
- Keneş, B. (2012). **İran: Tehditmi, Fırsat mı?**. İstanbul: Timaş
- Keskin, A.(2009). **İran Türkiye İlişkilerine Genel Bir Bakış**. 21. Yüzyıl Dergisi. Aralık.
- Kongar, E. (2007). **Tarihimizle Yüzleşmek**.74. Basım. İstanbul: Remzi Kitapevi
- Köni, H. (1989). **Birinci Dünya Savaşı Öncesi İstihbarat ve Günümüze Etkileri**.Dördüncü. Ankara: Askeri Tarih Semineri Bildirileri
- Köseli, M. (2011). **İstihbarat Temel Hususlar ve Güncel Konular**. Ankara: Adalet
- Kuzu, A. (2007). **Mit Mossad Cıa Gladio**. İstanbul: Bilge Karınca
- Kuzu, A. (2009). **Mit, Mossad, Cıa, Gladio, Dünyanın En Büyük İstihbarat Servisleri**. İstanbul: Kariyer
- Küçük, C. (2013, 27 Ocak). **MI6'nın PKK ve sol terör örgütleriyle bağı var mı?**. Erişim tarihi: 05.04.2015. <http://www.yenisafak.com.tr>
- Laçiner, S. (2001). **İngiliz İstihbarat Örgütleri ve Güvenlik Birimleri**. Ankara: Asam Ankara Çalışmaları
- Mahir, M. ve Mete, Ö.L. (2009). **Gizli Servisler Karanlık Odalar Kör Noktalar**. 13. Baskı. İstanbul: Profil
- Mavioğlu E. ve Şık A. (2011). **Kırk Katır, Kırk Satır** 1, 2. Baskı. İstanbul: İthaki
- Mumcu, A. (1996), **Tarih Açısından Türk Devriminin Temelleri ve Gelişimi**. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- Naskali, E. (2000). **İran. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**. Cilt:22. Ankara: TDV

Nye, Joseph S. (2003). **Amerikan Gücünün Paradoksu, Dünyanın Tek Süper Gücü Neden Tek Başına Davranamaz?**. (Gürol Koca, Çev.) İstanbul: Literatür

Nye, Joseph S. (2005). **Dünya Siyasetinde Başarının Yolu Yumuşak Güç**. (Rayhan İ. Aydın, Çev.) Ankara: Elips

Özdağ, Ü.(Ed.) (2014). **İstihbarat Örgütleri**. Ankara: Kripto Yayınları

Özdağ, Ü. (1999). **Türkiye Kuzey Irak ve PKK**. Ankara: ASAM Yayınları

Özdağ, Ü. (2002). **Avrasya Dosyası İstihbarat Özel Sayısı, Stratejik İstihbarat**. Ankara

Özdağ, Ü. (2008). **İstihbarat Teorisi**. Ankara: Kripto

Özdemir, H. (t.y). **Uluslararası İlişkilerde Güç: Çok Boyutlu Bir Değerlendirme**. Erişim tarihi:12.04.2015. <http://www.politics.ankara.edu.tr>

Özkan, T. (2003). **MIT'in Gizli Tarihi**. 7. Baskı. İstanbul: Alfa

Özkan, T. (t.y). **Mit Dünden Bugüne Gizli Dünyanın Bilinmeyenleri**. Erişim tarihi: 05.05.2015, <http://www.islamkutuphanesi.com>

Özkan, T. (t.y). **Mit Dünden Bugüne Gizli Dünyanın Bilinmeyenleri**. Erişim tarihi: 05.05.2015. <http://ibrahimhalilqabis.com/kitaplar/tuncay-ozkan-milli-istihbarat-teskilati.pdf>

Parlar, S. (1998). **Kirli İşler İmparatorluğu Uyuşturucu Kaçakçılığı – Mafya – Devlet**. İstanbul: Bibliotek

Sorgun, T. (2007). **Devlet Kavgası İttihad ve Terakki**. İstanbul: Kum Saati

ŞİMŞEK, E. (2004). **Türkiye’de İstihbaratçılık ve MIT**. 5. Baskı. İstanbul: Kum Saati

Şimşek, E. (2005). **İstihbarat Servislerinde Beyin Yıkama Operasyonları**. İstanbul: Kum Saati

Tan, A.(2009). **Kürt Sorunu**. İstanbul: Timaş Yayınları

Tezkan, Y. (2005). **Jeopolitikten Milli Güvenliğe**. İstanbul: Ülke Kitapları

Timur T. (1996). **Osmanlı Çakışmaları: İlkel Feodalizmden Yarı Sömürge Ekonomisine**.3. Baskı. Ankara: İmge Kitabevi

Turgut, K. (t.y). **Demokratik Ülkelerde istihbarat Faaliyetlerinin Denetimi**. Erişim tarihi: 06.05.2015. <http://www.tid.web.tr>.

Türk Dil Kurumu (1998). **Türkçe Sözlük**. Cilt-1,A-J, 9.Baskı, Ankara

Türkmen, İ. (t.y). **Ulusal Kamu Politikalarında İstihbaratın Rolü ve Etkisi**. Erişim tarihi:11.04.2015. <http://www.sosyalarastirmalar.com>.

Tzu, S. (1992). **Savaş Sanatı**.(S. Özbudun ve Z. Ataman, Çev.) Ankara: Anahtar Kitabevi

Uçarol, R.(1995). **Siyasi Tarih**. İstanbul: Filiz Kitabevi

Ülsever, C. (2009, 7 Temmuz). **Türkiye'nin Dış Politikası**. Erişim tarihi: 06.05.2015. Hürriyet

Üstüner, S. (2014, 14 Mart). **Abdulhamit'den Hakan Fidan'a Mit'in Tarihi**. Erişim tarihi: 06.05.2015. <http://www.haber7.com/guncel/haber>.

Volkman, E. (2004) .**Casusluk**. (Sevda Kubilay ve Melike Atik, Çev.) İstanbul: Truva

y.y. ((2005, 20 Kasım). **Ecevit: Türkiye'de bir derin devlet olayı var**. Erişim tarihi: 10.04.2015. <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/3544213.asp> **20 kasım 2005**

y.y. (2012, 2 Eylül). **İşte İranlı Ajanların Türkiye Faaliyetleri**. Erişim tarihi: 05.05.2012. <http://www.haberturk.com>

y.y. (2014, 9 Ocak). **Milli Güç ve unsurları**, Erişim tarihi: 05.05.2015. <http://tarih.tumders.com/milli-guc-ve-unsurlari.html>

y.y. (t.y). **Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Mit Kanunu**. Erişim tarihi: 06.05.2015. <https://www.mit.gov.tr/2937.pdf>

y.y. (t.y). **İstihbarat Servisleri** Erişim tarihi: 06.05.2015. www.dcaf.ch

Yakın, A. (1969). **İstihbarat Casusluk ve Casuslukla Mücadele**. İkinci Baskı. Ankara: Dışişleri Akademisi

Yalçın S. ve Yurdakul D. (2000). **Reis**. İstanbul: Su

Yalçın S. ve Yurdakul D. (t.y). **Bay Pipo Bir Mit Görevlisinin Sıra dışı Yaşamı: Hiram Abas**. Erişim tarihi: 05.05.2015.
<http://www.acikistihbarat.com>

Yılmaz, S. (t.y). **Değişen Diplomasi ve Türkiye**. Erişim tarihi: 06.05.2015. <http://www.beykent.edu.tr/WebProjects/Uploads/yilmaz-eylul-09.pdf>

Yılmaz, S. (t.y). **Güçsüz Güç**. Erişim tarihi: 05.05.2015.
<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/guvenlikstrti/article/viewFile/5000098934/5000092190>

Yılmaz, S. (t.y). **Türkiye’de Ulusal Güvenlik ve Mit’teki Değişim**. Erişim tarihi: 06.05.2015. <http://www.21yuzyildergisi.com/assets/uploads>.

Zepezauer, M. (2001). **CIA’nın Büyük Operasyonları**. (Hasan Bögün, Çev.) İstanbul: Kaynak

İNTERNET KAYNAKLARI

(<http://odatv.com/n.php?n=kqb-hangi-pasaya-kadin-operasyonu-yapti-1711101200>, Erişim tarihi:31.05.2015)

(<http://www.t2174a.com/>, Erişim tarihi. 03.06.2015).

<http://www.atin.org> erişim tarihi:16.05.2015

<http://www.straturk.com/2013/01/12/11-eylul-2001-teror-saldirilarinin-amerikan-guvenlik-burokrasisine-etkileri/sema/>

<https://www.facebook.com/BTurkcuCephe/posts/1526839760902153:0>, Erişim tarihi: 05.05.2015

